

391.37

๐๕๕๘๐

๕.๓

กย 3 ๐๗/๔ ✓

การเปรียบเทียบผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
ที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอนองสองห้อง
จังหวัดขอนแก่น

12 S.A. 2537

ปริญญาโท
ของ
อภิช ศรีประภา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

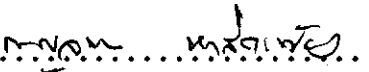
.... ประธาน

(ผศ.ดร.กาญจนา ทาสีตะพันธ์)

.... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก้องกิติ)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(ผศ.ดร.กาญจนา ทาสีตะพันธ์)

.... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก้องกิติ)

.... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.พรหมธิดา แสนคำเครือ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาลิตะพันธุ์ อาจารย์ทัศนาก ทองภักดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้แนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่ให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ และคณาจารย์ภาควิชา การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ให้ข้อเสนอแนะ และให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ คณาจารย์ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง ที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เจนวิทย์ เจนไธสง อาจารย์ร่ำไพ มะวงศ์ และอาจารย์อรศรี งามแสง ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จ

ขอขอบใจ คุณรุ่งนภา ศรีประภา และเด็กชายภควัต ศรีประภา ที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

ผลความดีทั้งหมดยกนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อ และคุณแม่ ผู้ซึ่งเป็นที่เคารพรักของผู้วิจัย

อภิษฎ ศรีประภา

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ.....๑	๑
	คำนำ.....๑	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....๕	๕
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....๕	๕
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....๖	๖
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....๖	๖
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....๗	๗
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....๙	๙
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม.....๙	๙
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม.....๑๘	๑๘
๓	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....๒๙	๒๙
	ประชากร.....๒๙	๒๙
	กลุ่มตัวอย่าง.....๒๙	๒๙
	เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า.....๓๐	๓๐
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....๓๐	๓๐
	การเตรียมการก่อนทดลอง.....๓๓	๓๓
	ขั้นตอนในการสังเกต และบันทึกพฤติกรรม.....๓๔	๓๔
	แบบแผนการทดลอง.....๓๕	๓๕
	การดำเนินการทดลอง.....๓๗	๓๗
	วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....๓๙	๓๙
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....๔๐	๔๐

๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๕๑
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล.....	๕๑
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	๕๑
๕ บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	๕๘
บทย่อ.....	๕๘
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	๕๘
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	๕๘
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	๕๘
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	๕๘
การดำเนินการทดลอง.....	๕๘
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๕๑
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	๕๒
อภิปรายผล.....	๕๓
ข้อเสนอแนะ.....	๕๔
บรรณานุกรม.....	๕๘
ภาคผนวก.....	๖๕
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	๑๗๕

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- ๑ เปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑
ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง.....๕๓
- ๒ เปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒
ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ก่อนและหลังการทดลอง.....๕๔
- ๓ เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ก่อนและหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
และกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล.....๕๕
- ๔ แสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนเป็นรายบุคคล
ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....๕๑
- ๕ แสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนเป็นรายบุคคล
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....๕๒
- ๖ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑
ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง.....๕๓
- ๗ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒
ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ก่อนและหลังการทดลอง.....๕๔
- ๘ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ก่อนและหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒.....๕๕
- ๙ แสดงคะแนนความคงทนของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ภายหลังการได้รับการใช้
สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และภายหลังการได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล...๕๖
- ๑๐ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มทดลองที่ ๑
และกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และก่อนการใช้
สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล๕๗

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

๑	ภาพประกอบระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	๓๘
๒	มีชยฐานของความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน กลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....	๔๖
๓	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๑ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๖๕
๔	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๒ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๖๖
๕	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๓ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๖๗
✓ ๖	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๔ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๖๘
๗	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๕ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๖๙
๘	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๖ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๗๐
๙	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๗ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๗๑
๑๐	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๘ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ.....	๗๒
๑๑	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๑ ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....	๗๓
๑๒	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๒ ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....	๗๔
๑๓	ความคิดของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๓ ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....	๗๕

- ๑๔ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๔
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....๓๖
- ๑๕ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๕
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....๓๗
- ๑๖ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๖
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....๓๘
- ๑๗ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๗
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....๓๙
- ๑๘ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน คนที่ ๘
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ.....๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของไทยในระดับประถมศึกษา ให้ความสำคัญแก่การฝึกฝนการทำงานเป็นกลุ่ม ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการแสดงออก และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และเป็นผู้ตามที่ดี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๔ : ๙) นอกจากนี้ แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (๒๕๒๑ : ๓) ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ดังกล่าว โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดทักษะในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ซึ่งจะต้องสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะ และเกิดความชื่นชมที่ได้ปฏิบัติ กระบวนการต่าง ๆ ที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้น เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการฝึกทักษะ กระบวนการจัดการ และกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม

✓ สุจริต เพียรชอบ (๒๕๑๕ : ๑) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม คือ การที่กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ และสนใจในเรื่องเดียวกัน หรือมีปัญหามาร่วมกันสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน น้อมฤดี จงพยัพพะ และคนอื่น ๆ (๒๕๑๓:๔๓) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มมีความสำคัญสำหรับการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความประสงค์ที่จะร่วมมือกัน พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ได้มารวมกันปรึกษาหารือกัน ถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับให้สมาชิกในกลุ่มทราบ ในที่สุดก็มีการตัดสินใจที่จะแก้ปัญหานั้นด้วยหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ ลินจง อินทร์มพรรย์ (๒๕๒๙ : ๑๑) และ รจนา ชัยมีเขียว (๒๕๓๐ : ๑๐) กล่าวถึงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มว่า เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น จุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักเฝ้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักไตร่ตรองหาเหตุผล ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน

พยายามใช้ความคิดของตนเองสามารถตัดสินใจ และเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กล่าวคือ ส่งเสริมให้รู้จัก "วิธีการ" ในการเรียนรู้ ตลอดจนเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนด้วยกัน

จารย์ ชูทรัพย์ (๒๕๒๕ : ๓๓-๓๔) ได้ติดตามผลของการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ พบว่า สภาพการเรียนรู้การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปเปลี่ยนจากการที่ครูยืนสอนอยู่หน้าชั้นเรียนมีนักเรียนนั่งฟังกันเป็นแถว กลายมาเป็นสภาพที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการอภิปรายมากขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นในการทำงานกลุ่ม และเป็นกิจกรรมที่นำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจรรยาวิชา เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนที่เหมาะสมและสะดวกที่สุดคือการให้เพื่อนช่วยชักจูงด้วยการอภิปรายเป็นกลุ่มในหมู่เด็กด้วยกันเอง ภายใต้การแนะนำของครู ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูงกว่าคนอื่นได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น และเสนอเหตุผลอันจะกระตุ้นให้เด็กอื่น ๆ ได้คิด และยอมรับเหตุผลในระดับที่สูงขึ้นด้วย (Kohlberg. ๑๙๗๐ : ๘๒) และสนองต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในระดับประถมศึกษาอีกด้วย ดังที่ กรรณิการ์ พวงเกษม (๒๕๒๓ : ๕๓) กล่าวว่า เด็กในวัย ๙-๑๑ ปี (ป.๕ - ป.๖) สามารถใช้เหตุผลเข้าใจความหมายของคำพูดได้ถูกต้อง สามารถใช้คำจำกัดความที่เป็นนามธรรม สนใจการเล่นทายปัญหา มีความสนใจสิ่งต่าง ๆ ได้นานขึ้น มีความสามารถที่จะคิดโครงการ และสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องอาศัยการนำของผู้อื่น การตัดสินใจอาศัยประสบการณ์ และการคิดอย่างไตร่ตรอง ชอบแสวงหาความจริง ต้องการการทำงานเพื่อค้นหาความสามารถ และประสบการณ์ใหม่ ๆ เริ่มสนใจปัญหาสังคม และโลกภายนอก ชอบอภิปรายแสดงความคิดเห็น และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ (๒๕๒๑ : ๓) ในข้อที่ ๓.๕ ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม และในข้อที่ ๓.๕ ที่มุ่งให้อิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าว มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสแสดงออกตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล ให้ผู้เรียนทุกคนรู้สึกชื่นชมความสามารถของตนเอง ขณะเดียวกันก็ยอมรับ และรู้สึกชื่นชมความรู้ ความสามารถของคนอื่นด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว จึงควรทำเป็นกลุ่มโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม

คมเพชร จิตร์สกุล (๒๕๒๑ : ๖๘) กล่าวว่า ในการอภิปรายกลุ่มสมาชิกทั้งหลายจำเป็นต้อง

มีความเข้าใจในเรื่องของการอภิปรายกลุ่มเป็นอย่างดี ไม่เช่นนั้นการดำเนินการอภิปรายกลุ่มจะล้มเหลวอย่างแน่นอน จึงควรได้รับการช่วยเหลือให้บุคคลสามารถเรียนรู้วิธีการที่จะร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งถือว่าความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นความรับผิดชอบเบื้องต้นของการอภิปรายกลุ่ม นอกจากนี้ วัชรวิทย์ ทรัพย์มี (๒๕๕๓ : ๑๐๕) กล่าวว่า กลุ่มที่มีคุณภาพดีจะต้องได้รับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มจากสมาชิก โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การพูด และการฟัง เพราะการอภิปรายกลุ่มเป็นกระบวนการที่เน้นเรื่องการพูด การฟัง เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม เป็นความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยจะทำให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถคิดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล อีกทั้งยังทำให้เป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความสามารถในการเข้าสังคมให้กับตนเองต่อไป สำหรับวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการร่วมมือ และฝึกปฏิบัติความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มนั้น สามารถทำได้หลายวิธี การปรับพฤติกรรมเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสม เนื่องจากการปรับพฤติกรรม คือหลักการเรียนรู้ที่มีความเชื่อพื้นฐานสำคัญว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นมีต้นตอและคงอยู่ได้ตามหลักการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมสามารถทำได้โดยใช้หลักการเรียนรู้เช่นเดียวกัน (Rimm and Masters. ๑๙๙๙ : ๗) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (๒๕๓๐ : ๑๕) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมเป็นการประยุกต์หลักพฤติกรรมโดยใช้เทคนิค หรือวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธีประสมประสานกัน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนสร้างสรรค์ และเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

✕ วิธีการปรับพฤติกรรมที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ วิธีหนึ่งคือ การใช้สัญญาเงื่อนไขซึ่งเป็นการทำสัญญาที่ทั้งสองฝ่าย คือ ผู้ปรับพฤติกรรม และผู้ถูกปรับพฤติกรรม มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการวางแผนร่วมกัน เป็นการนำเอาการปรับพฤติกรรมแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกัน โดยมีกาให้รางวัล การลงโทษ การให้รางวัลพิเศษ และการให้เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบในสัญญาที่กระทำร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเงื่อนไขของสัญญา โดยเด็กจะทราบพฤติกรรมที่เขาต้องปฏิบัติหรือหยุดยั้ง และยังทราบผลกรรมที่เขาจะได้รับตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงที่สุดการทดลอง ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ใหญ่ และเด็ก มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นแนวทางให้เด็กรับผิดชอบผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, ๒๕๒๕ : ๑๑๐) และ อาภา จันทรสกุล (๒๕๓๕ : ๙๖) กล่าวว่า การใช้สัญญา

เงื่อนไขสามารถใช้ได้กับนักเรียนทั้งเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล การใช้สัญญาเงื่อนไขกับนักเรียนเป็นกลุ่มเป็นการฝึกให้นักเรียนตอบสนองต่อกลุ่ม ฝึกการรับผิดชอบต่อกลุ่ม และทำให้นักเรียนเรียนรู้ผลของการกระทำของตนเองที่มีต่อกลุ่ม และกลุ่มเพื่อนจะมีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดผล การทำสัญญาเงื่อนไขมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น (Kazdin. ๑๙๙๕:๑๔๐-๑๔๓) ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (๒๕๓๐ : ๑๒๓-๑๒๖) ที่กล่าวว่า ช่วงวัยเด็กตอนปลาย อายุประมาณ ๙-๑๓ ปี เป็นระยะที่เด็กจะเรียนรู้บทบาทใหม่ คือ การเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อน และต้องการร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มโดยจะมีความรู้สึกพอใจที่ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ทำให้เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคมพื้นฐาน คือ การได้รับฐานะและตำแหน่ง ความรู้สึกอยากให้ผู้สนใจร่วมกิจกรรมกับตน หรือได้มีโอกาสร่วม และรับรู้กิจกรรมของผู้อื่น สุกดา เหลี้ยววิริยกิจ (๒๕๒๘ : ๕๒-๕๓) ได้ศึกษาพบว่า การสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางแผนเงื่อนไขการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ได้ อภา จันทรสกุล (๒๕๓๕:๙๕) กล่าวว่า การทำสัญญาเงื่อนไขกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการฝึกนักเรียนให้รู้จักนำตนเอง และให้ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เนื่องจากผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมจะทำให้เด็กประเมินตนเองได้อย่างชัดเจน เสมอใจ ชื่นจิต (๒๕๓๓ : ๔๘-๕๐) ได้ศึกษาพบว่า การเสริมแรงทางบวกเป็นรายบุคคลสามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ได้ และจากผลการวิจัยของ ดวงแข ณ สงขลา (๒๕๓๕ : ๖๑-๖๒) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคม กับการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคม และนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรม เพื่อเพิ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนได้

ผู้วิจัยได้สำรวจเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ครูและสังเกตความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนร้อยละ ๖๐ มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำในเรื่องการพูดแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นของผู้พูด และการหาข้อตกลงหรือข้อสรุป การมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูง ได้แก่ เสนอความคิดโดยใช้เหตุผลประกอบ นุศน์สนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ การสนใจผู้พูด การสนับสนุนผู้พูด ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่โดยไม่

โต้แย้งหรืออภิปรายต่อ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องแก้ไขความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนในการเรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ว่าวิธีใดจะสามารถเพิ่มความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มได้ดีกว่ากัน

ความมุ่งหมายของการศึกษา

๑. เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น หลังจากการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น หลังจากการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. นักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครู ครูแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่มีความชำนาญในการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เพื่อเพิ่มความสามารถในการร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๓๖ ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ จำนวน ๓๒ คน เป็นนักเรียนชาย ๑๙ คน และนักเรียนหญิง ๑๓ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๓๖ ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ จำนวน ๑๖ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๘ คน เป็นนักเรียนชาย ๔ คน และนักเรียนหญิง ๔ คน

ตัวแปรที่ศึกษา

๑. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการใช้สัญญาเงื่อนไข ซึ่งจำแนกเป็น ๒ วิธี คือ

๑.๑ การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

๑.๒ การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. การใช้สัญญาเงื่อนไข หมายถึง วิธีปรับพฤติกรรมโดยการทำสัญญาระหว่างครู และนักเรียน สัญญานี้เขียนขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยครูเก็บไว้ฉบับหนึ่งและนักเรียนที่ทำสัญญาเก็บไว้ฉบับหนึ่ง สัญญานี้มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน ขณะเรียนวิชาจริยศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยใช้สัญญาเงื่อนไข ๒ วิธี คือ

๑.๑ การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม หมายถึง การทำสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนเป็นกลุ่มโดยการวางเงื่อนไขพฤติกรรมกับตัวเสริมแรงในสัญญาว่า การแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนทุกคนในกลุ่มมีผลต่อการได้รับตัวเสริมแรง ซึ่งครูจะเสริมแรงแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่มจำนวนเท่าๆกับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน ๑ คนที่ผู้วิจัยสุ่มรายชื่อได้ในแต่ละวัน ถ้านักเรียนที่ถูกสุ่มรายชื่อไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนทุกคนในกลุ่มจะไม่ได้รับการเสริมแรง และถ้านักเรียนทุกคนในกลุ่มแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มจำนวน ๗ พฤติกรรมติดต่อกันเป็นจำนวน ๓ ครั้งของการสังเกต ครูจะให้รางวัลพิเศษแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่มตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข

๑.๒ การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล หมายถึง การทำสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการวางเงื่อนไขพฤติกรรมกับตัวเสริมแรงในสัญญาว่า การแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนแต่ละคนมีผลต่อการได้รับตัวเสริมแรง ซึ่งครูจะเสริมแรงแก่นักเรียนแต่ละคนเท่ากับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนจะไม่ได้รับการเสริมแรง ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มจำนวน ๗ พฤติกรรมติดต่อกันเป็นจำนวน ๓ ครั้งของการสังเกต ครูจะให้รางวัลพิเศษแก่นักเรียนตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข

๒. ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่พร้อมจะช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มโดยการพูดแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพิจารณาหาข้อตกลงหรือข้อสรุปจากเสียงของสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

๒.๑ การพูดแสดงความคิดเห็น ได้แก่

๒.๑.๑ เสนอความคิดโดยใช้เหตุผลประกอบ

๒.๑.๒ พุทธสนับสนุนความคิดของผู้อื่น

๒.๑.๓ ซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือสงสัยอย่างสุภาพ

๒.๒ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่

๒.๒.๑ สนใจผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด ไม่พูด หรือกระซิบกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง

๒.๒.๒ สนับสนุนผู้พูด โดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย

๒.๒.๓ รับฟังความคิดเห็นของผู้พูด โดยฟังจนจบ ไม่ขัดจังหวะผู้พูด

๒.๓ การหาข้อตกลง หรือข้อสรุป ได้แก่ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดย
ไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ

ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มวัดได้ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ ๒

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับชั้น ดังนี้

๑. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม
 - ๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข
 - ๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข
๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 - ๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 - ๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

๑. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการประยุกต์หลักพฤติกรรม โดยใช้เทคนิค หรือวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธีประสมประสานกัน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนสร้างสรรค์ และเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. ๒๕๓๐ : ๑๔)

การปรับพฤติกรรมตามหลักการเรียนรู้ เกิดจากความเชื่อพื้นฐานสำคัญว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหมือนพฤติกรรมอื่น ๆ คือพัฒนาขึ้นมา และคงอยู่ได้ตามหลักการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรม สามารถทำได้โดยการใช้หลักการเรียนรู้เช่นเดียวกัน (Rimm and Masters. ๑๙๗๕ : ๗)

การปรับพฤติกรรม กระทำได้โดยการเปลี่ยนเงื่อนไขผลกระทบซึ่งจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ (Craighead and others. ๑๙๗๖ : ๑๑๑) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ของสกินเนอร์ (Skinner. ๑๙๕๓) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นตัวทำให้พฤติกรรมกับผลกระทบเกิดขึ้นหลังจากอินทรีย์ได้แสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว (Kazdin. ๑๙๙๓ : ๑) ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบเน้นที่ผลกระทบของ

พฤติกรรมนั้นเป็นสำคัญ การที่จะเข้าใจพฤติกรรมของใครก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ถึงผลกรรมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น ๆ เสียก่อน จากนั้นถ้าต้องการปรับพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นก็สามารถกระทำได้โดยนำผลกรรมนั้นมาเป็นตัววางเงื่อนไขให้บุคคลเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

(สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ๒๕๒๕ : ๒๘)

การปรับพฤติกรรมในสภาพการเรียนรู้การสอน และการปรับพฤติกรรมเป็นกลุ่มมักจะใช้การเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมเป็นส่วนใหญ่ (Kazdin. ๑๙๙๕ : ๑๗)

ผลกรรม (Consequences) หมายถึง ผลที่เกิดจากการกระทำของอินทรีย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (ชัยพร วิชชาวุธ. ๒๕๒๕ : ๑๔๔-๑๔๕)

เงื่อนไข (Contingency) คือ การกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมในสภาพการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งสามารถเขียนเป็นประโยคว่า ถ้า.....แล้ว.....ได้ เช่น ถ้าเตะก้อนหิน (พฤติกรรม) แล้วจะเจ็บเท้า (ผลกรรม) (ปรีชา วิทิต. ๒๕๒๕ : ๙ ; อ้างอิงมาจาก Sutzey. ๑๙๗๗ : ๘๐)

เครกเฮด และคนอื่น ๆ (Craighead and others. ๑๙๗๖ : ๑๑๒-๑๑๓) กล่าวว่าเงื่อนไขผลกรรมมี ๒ ประเภท คือ

๑. เงื่อนไขผลกรรมเสริมแรง (Contingency of Reinforcement) เป็นเงื่อนไขผลกรรมที่เพิ่มความถี่ของพฤติกรรม เรียกว่า การเสริมแรง

๒. เงื่อนไขผลกรรมลงโทษ (Contingency of Punishment) เป็นเงื่อนไขผลกรรมที่ลดความถี่ของพฤติกรรม เรียกว่า การลงโทษ

ดังนั้น ผลกรรมในอดีตจนถึงปัจจุบันจึงเป็นตัวควบคุมการเกิดพฤติกรรมในอนาคต โดยผลกรรมเสริมแรงเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรม ผลกรรมลงโทษลดความถี่ของพฤติกรรม

การเสริมแรง (Reinforcement) คือ การทำให้พฤติกรรมของอินทรีย์เพิ่มขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับผลกรรมที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น หรืออันเป็นผลมาจากการหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจ ผลกรรมที่อินทรีย์พอใจ เรียกว่า ตัวเสริมแรงทางบวก ส่วนสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจ เรียกว่า ตัวเสริมแรงทางลบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ๒๕๒๖ : ๓๐)

การให้ตัวเสริมแรงทางบวกอย่างมีประสิทธิภาพ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ๒๕๒๕ : ๑๒๓) มีขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการจะพัฒนา

๒. เลือกตัวเสริมแรง

๒.๑ สังเกต หรือสอบถามผู้รับการเสริมแรง จากนั้นจึงเลือกโดยพิจารณา

๒.๑.๑ ตัวเสริมแรงนั้นจะต้องมีอยู่แล้ว

๒.๑.๒ สามารถใช้ได้ทันที

๒.๑.๓ ใช้ได้หลายครั้ง โดยไม่เกิดการเบื่อ

๒.๑.๔ ไม่เสียเวลาในการใช้

๒.๒ พยายามให้มีตัวเสริมแรงหลาย ๆ อย่าง

๓. นำไปใช้

๓.๑ บอกให้รู้วัตถุประสงค์ของ โปรแกรม

๓.๒ ให้แรงเสริมทันทีที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น

๓.๓ ใช้คำพูดที่เจาะถึงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทุกครั้งก่อนจะให้แรงเสริม

๓.๔ พยายามให้คำชมเชย หรือการยกย่องบ่อยครั้งขึ้น

๔. การถอดถอนโปรแกรม โดยการศึกษาวิธีที่ควรใช้ในการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่ได้รับการพัฒนา หรือปรับแล้ว

หลักในการเสริมแรงทางบวกอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ต้องเสริมแรงทันทีที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เป็นทักษะใหม่ (Kazdin. ๑๙๗๕ : ๘๓)

๒. ต้องเป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณภาพ หรือชนิดที่บุคคลต้องการ (Kazdin. ๑๙๗๕ : ๘๔)

๓. ตัวเสริมแรงที่ให้อาจมีขนาด และจำนวนมากพอแก่ความต้องการ (Kazdin. ๑๙๗๕ : ๘๔)

๔. ใช้ตารางการเสริมแรง ในกรณีที่ต้องการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูหรือนักปรับพฤติกรรมควรจะให้การเสริมแรงทุกครั้งที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น เมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และสม่ำเสมอ จึงเปลี่ยนมาใช้ในการให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นอยู่คงทนต่อไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ๒๕๒๘ : ๑๐๙)

๕. ควรจัดให้มีตัวเสริมแรงชนิดต่าง ๆ ไว้เพื่อแลกเปลี่ยนได้อย่างกว้างขวางใช้เป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน และทุกเวลา

๖. ต้องแน่ใจว่าบุคคลทราบว่าพฤติกรรมใดที่จะได้รับการเสริมแรง

๗. อย่าเสริมแรงบ่อยเกินความจำเป็น หรือใช้ตัวเสริมแรงมีค่ามากเกินไปเกินความจำเป็น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. ๒๕๓๐ : ๘๓)

๘. ค่อย ๆ ลดความถี่ในการเสริมแรงลงทีละน้อย

๙. ต้องให้การเสริมแรงทางสังคมควบคู่ไปกับการเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ และค่อย ๆ เปลี่ยนจากการเสริมแรงที่เป็นสิ่งของไปสู่การเสริมแรงทางสังคมอย่างเดียว

๑๐. ต้องให้การเสริมแรงหลังจากพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้นแล้ว (Cambrill. ๑๙๗๘ : ๒๙๓)

ลักษณะการวางเงื่อนไขผลกรรมการเสริมแรง

ลักษณะการวางเงื่อนไขผลกรรมการเสริมแรง Kazdin (๑๙๗๕ : ๑๔๐-๑๔๖) กล่าวว่า การวางเงื่อนไขผลกรรมการเสริมแรงสามารถทำได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. การวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคล (Individualized Contingency) เป็นการวางเงื่อนไขซึ่งมีเกณฑ์การเสริมแรงหรือผลกรรมเฉพาะที่สร้างขึ้นสำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ถ้ามีหลายคนในโปรแกรมจะต้องสร้างเงื่อนไขเฉพาะแต่ละคน เงื่อนไขอาจจะต่างกันที่พฤติกรรม หรือเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรง หรืออาจจะเป็นความแตกต่างระหว่างตัวเสริมแรงแลกเปลี่ยนที่ให้เฉพาะบุคคลที่ได้รับ

ข้อดีของการวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคล คือ เป็นการจัดโปรแกรมเฉพาะบุคคล ทำให้ได้พิจารณาลักษณะการกระทำของแต่ละบุคคล แต่ถ้าผู้จัดโปรแกรมมีจำนวนน้อย และผู้รับจำนวนมาก การวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคลก็ไม่เหมาะสม เพราะผู้จัดโปรแกรมไม่สามารถควบคุมได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง

๒. การวางเงื่อนไขมาตรฐาน (Standardized Contingency) เป็นการวางเงื่อนไขที่ประยุกต์ใช้กับหลาย ๆ บุคคลในโปรแกรมหนึ่ง ซึ่งมีเกณฑ์การเสริมแรงเหมือนกันในแต่ละบุคคลแต่ใช้ในสถานการณ์กลุ่ม การวางเงื่อนไขในลักษณะนี้จะชี้เฉพาะว่าจะให้ตัวเสริมแรงอันดับที่เท่าใด

เมื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดมีพฤติกรรมเป้าหมายถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เช่น จะได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๑ เมื่อทำการบ้านเสร็จ และทำตามคำสั่งในชั้นเรียน

ข้อดีของการวางเงื่อนไขมาตรฐาน คือ ใช้ได้ง่ายในสถานการณ์ที่มีจำนวนผู้จัดโปรแกรมน้อยแต่ผู้รับมีจำนวนมาก เพราะเกณฑ์การเสริมแรงไม่แตกต่างกัน และตัวเสริมแรงที่ได้รับก็ไม่แตกต่างกัน

๓. การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (Group Contingency) เป็นการวางเงื่อนไขที่กำหนดเกณฑ์การเสริมแรงกับทุกคนในกลุ่มเท่ากัน อันเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำของกลุ่มทั้งหมดโดยพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลทั้งหมดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การวางเงื่อนไขประเภทนี้ทำได้หลายลักษณะ เช่น การวางเงื่อนไขโดยผลกรรมของกลุ่มขึ้นอยู่กับการกระทำของกลุ่มทั้งหมด ผลกรรมของกลุ่มขึ้นอยู่กับการกระทำของแต่ละบุคคล หรือผลกรรมของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับการกระทำรวมกันของกลุ่มหรือค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Kazdin. ๑๙๙๗ : ๖๐-๖๒ ; citing Hamblin, Hathway and Wadaski. ๑๙๙๕ : ๓๓๓-๓๕๐)

นอกจากนี้ยังมีการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม โดยผลกรรมของกลุ่มขึ้นอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งถูกเลือกขึ้นมาเป็นเกณฑ์ เช่น บุคคลที่มีการกระทำที่แย่ที่สุดในวันหนึ่ง หรือบุคคลที่มีการกระทำไม่ดีที่สุดในวันนั้น หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ถูกลืมขึ้นมาในวันหนึ่ง ๆ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการเสริมแรงทุกคนในกลุ่ม (สุดา เหลียววิริยกิจ. ๒๕๒๘ : ๑๑ ; อ้างอิงมาจาก Millerson and Leslie. ๑๙๙๕:๔๕๐)

การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม สามารถใช้ได้กับกลุ่มใหญ่ และประหยัดเวลา แต่ถ้าจะให้ได้ผลดีกลุ่มควรมีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous) ถ้าเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างกันมาก (Heterogeneous) ไม่เหมาะสมที่จะใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ในกรณีนี้อาจแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยที่มีความเหมือนกันแล้วจึงให้โปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (Craighead and others. ๑๙๗๖ : ๒๓๖)

ข้อดีของการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม คือ

๑. สะดวกในการจัดโปรแกรม และดำเนินการ เพราะการเสริมแรงเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้จัดโปรแกรมสามารถให้การเสริมแรงได้สะดวก และเร็วขึ้น (Kazdin. ๑๙๙๗ : ๖๓)

๒. การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มเป็นการฝึกให้บุคคลตอบสนองต่อกลุ่ม และฝึกการรับผิดชอบต่อผู้อื่น เพราะในชีวิตประจำวันมีพฤติกรรมจำนวนมากที่เป็นมาตรฐานของกลุ่มซึ่งน่าจะได้รับผิดชอบร่วมกัน นอกจากนี้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้บุคคลเรียนรู้ผลของการกระทำของตนที่มีต่อกลุ่ม

๓. กลุ่มเพื่อนจะมีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดผลการวางเงื่อนไขที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
(Kazdin. ๑๙๙๕ : ๑๔๐-๑๔๑)

๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract)

การใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการนำเทคนิคของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบต่าง ๆ คือ การเสริมแรง การลงโทษ และการให้รางวัลพิเศษมาผสมผสานกัน โดยทำเป็นสัญญาระหว่างผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ทดลอง กับผู้ที่ถูกปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เด็ก นักเรียน หรือผู้ป่วย สัญญาที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องกระทำร่วมกันทั้งสองฝ่าย และมีความเข้าใจสัญญาตรงกัน และสัญญาจะระบุความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่กระทำ และตัวเสริมแรงที่ได้รับ (Kazdin. ๑๙๘๐ : ๑๔๙) เช่น การทำสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียน โดยวางเงื่อนไขว่า ถ้านักเรียนสามารถทำงานที่ครูมอบหมายเสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด ครูจะให้เวลานักเรียนทำงานส่วนตัว หรือเลือกทำกิจกรรมเป็นเวลา ๕ หรือ ๑๐ นาที

แคชดิน (Kazdin. ๑๙๘๐ : ๑๔๙-๑๕๐) กล่าวว่า สัญญาเงื่อนไขที่ดีประกอบด้วยหลัก ๕ ประการคือ

๑. ในสัญญาจะต้องระบุรายละเอียดของเงื่อนไขที่แต่ละฝ่ายต้องกระทำ และได้รับเมื่อทำตามสัญญาที่ระบุไว้ เช่น ผู้ปกครองต้องการให้ลูกทำการบ้าน และอ่านหนังสือเป็นเวลา ๒ ชั่วโมงต่อวัน ขณะเดียวกันลูกต้องการได้เงินไว้ใช้เป็นพิเศษหรือต้องการเวลาพัก ๆ ในการดูโทรทัศน์ เป็นต้น

๒. จะต้องระบุพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งได้สังเกตไว้แล้วและต้องการเปลี่ยนแปลงให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องสำรวจ และระบุตัวเสริมแรงที่จะให้เมื่อเด็กสามารถทำตามสัญญาได้

๓. จะต้องระบุตัวเสริมแรงและอัตราที่ให้ ต้องระบุคะแนนที่ได้ และให้การเสริมแรงตามที่ระบุไว้ การบอกคะแนนแก่เด็กตามที่ระบุไว้ เป็นวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informative Feedback) ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะทำตามสัญญาที่ระบุไว้

๔. จะต้องระบุโทษที่จะได้รับเมื่อเด็กไม่สามารถทำตามสัญญาที่กำหนดไว้ โดยจะต้องทำอย่างเป็นระบบ วางแผนอย่างรัดกุม และเป็นความยินยอมของทั้งสองฝ่าย เพื่อเด็กจะได้ตระหนักว่าเขาจะได้รับผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนาเมื่อไม่ทำตามสัญญา

๕. จะต้องระบุรางวัลพิเศษ (Bonus) ที่จะให้เมื่อเด็กสามารถกระทำตามสัญญาได้อย่างสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาพอสมควร ซึ่งจะมีประโยชน์ใน โปรแกรมการปรับพฤติกรรมที่ใช้ระยะเวลานาน ถ้าเด็กได้รับการเสริมแรงติดต่อกันนาน อาจเกิดความซาบซึ้งต่อสัญญา การให้รางวัลพิเศษจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

ข้อดีของการใช้สัญญาเงื่อนไข

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (๒๕๒๕:๒๕๑-๒๕๔) กล่าวว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขมีข้อดี ดังนี้

๑. ผู้ถูกปรับพฤติกรรมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการของ โปรแกรมทำให้ความรู้สึกถูกบังคับน้อยลง และยินยอมที่จะปฏิบัติตามสัญญาเงื่อนไขได้ง่าย ซึ่งจะทำให้โปรแกรมได้ผลยิ่งขึ้น
 ๒. ผลที่ได้รับจากสัญญาจะไม่ใช่สิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความไม่พึงพอใจมากนักเนื่องจาก ผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการกำหนดสัญญา ซึ่งเขาสามารถต่อรอง และเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมได้
 ๓. สัญญามีความยืดหยุ่น ได้ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่พอใจก็สามารถที่จะตกลง และแก้ไขใหม่ ไม่มีการบังคับตายตัว
 ๔. สัญญาระบุเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจนโดยระบุพฤติกรรมและผลกรรมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามสัญญาได้ง่ายขึ้น
 ๕. การทำสัญญาเงื่อนไขมีประโยชน์ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ปรับพฤติกรรมกับผู้ถูกปรับพฤติกรรม
 ๖. เป็นการฝึกเด็กให้รู้จักนำตนเองและให้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เนื่องจากผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมจะทำให้เด็กประเมินตนเองได้อย่างชัดเจน
 ๗. การทำสัญญาเงื่อนไขสามารถทำได้กับนักเรียนทั้งเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล
- ข้อจำกัดของสัญญาเงื่อนไขนั้นมีไม่มากนัก ข้อจำกัดที่เห็นได้ชัดคือ สัญญาเงื่อนไขใช้กับเด็กที่มีความพิการทางสมอง หรือเด็กที่ไม่สามารถเข้าใจความหมายของการทำสัญญาเงื่อนไขไม่ได้

๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข

งานวิจัยในประเทศ

บริสตอล และสโลน (Bristol and Slone, ๑๙๗๔ : ๒๗๑-๒๘๔) ทดลองใช้การทำ

สัญญาเงื่อนไขในการเพิ่มอัตราเวลาที่ใช้ในการเรียน และผลการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยา และอาสาสมัครเข้าร่วมการทดลอง จำนวน ๑๖ คน โดยแบ่งเป็น ๘ กลุ่ม ในระยะแรกผู้ทดลองบอกผู้ร่วมการทดลองให้บันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียน และนำแบบบันทึกมาส่งผู้ทดลองทุกวันพฤหัสบดีก่อนเข้าเรียน ทุกคนได้เงินค่าตอบแทนสำหรับการบันทึก เป็นจำนวนเงิน ๕ ดอลลาร์ สำหรับเวลาทั้งหมด ๑๐ วันโดยไม่คำนึงถึงผลการบันทึกว่าเป็นอย่างไร หลังจากนั้น ผู้ร่วมการทดลองถูกแบ่งเข้ากลุ่มทดลอง ๓ กลุ่มตามคะแนนการทดสอบครั้งแรก กลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มที่ ๓ เป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ ๑ ดำเนินกิจกรรมเป็นปกติไม่มีการบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียน กลุ่มที่ ๒ ผู้ร่วมการทดลองบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียนลงในแบบบันทึกด้วยตนเอง ตลอดการทดลอง แต่ไม่มีการให้แรงเสริม หรือลงโทษแก่ผลการเรียนหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้รับเงินตอบแทนในการบันทึกข้อมูลเป็นเงิน ๑๒ ดอลลาร์ กลุ่มที่ ๓ เป็นกลุ่มทดลองการทำสัญญาเงื่อนไข โดยนักศึกษาจะต้องลงชื่อรับทราบสิ่งที่ต้องทำตามสัญญา ๕ ข้อ คือ ๑) ต้องทำงานเกี่ยวกับการเรียนที่ครูมอบหมายภายในเวลาที่กำหนดโดยเขียนรายละเอียดของงานที่จะให้ทำลงในการ์ดของแต่ละคน ๒) ต้องบันทึกรายละเอียดของเวลาที่ใช้ลงในแบบบันทึกด้วยความซื่อสัตย์ ๓) ต้องมีบันทึกรายละเอียดทุกวัน ๔) ต้องมาพบผู้ทดลองสัปดาห์ละครั้งตามเวลาที่กำหนด ๕) ผู้ร่วมการทดลองได้รับเงินตอบแทนตามอัตราที่ตั้งไว้ตามผลการทดสอบของแต่ละคนโดยตลอดระยะที่ ๑ ทำการทดสอบ ๓ ครั้ง ผลการทดลองพบว่า ผู้ร่วมการทดลองกลุ่มที่ ๓ ซึ่งใช้สัญญาเงื่อนไขมีคะแนนทดสอบผลการเรียนสูงกว่าสองกลุ่มแรก แสดงให้เห็นว่าการใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนได้

นอกจากนี้ เคลลี และสตอคส์ (อาไพ เฟื่องฟู, ๒๕๒๘ : ๑๙-๒๐ ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Stocks, ๑๙๘๒ : ๔๔๓-๔๔๔) ทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน จำนวน ๑๓ คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย ๑๘ ปี เด็กในกลุ่มตัวอย่างนี้ต้องออกจากโรงเรียนระหว่างการเรียนชั้นมัธยมศึกษาเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ไม่สนใจเรียน มีปัญหาครอบครัว ตั้งครรภ์ และปฏิบัติผิดกฎระเบียบของโรงเรียน โดยเด็กแต่ละคนที่อาสาสมัครเข้ารับการทดลองต้องเข้าเรียนวิชาพื้นฐานสัปดาห์ละ ๒.๕ ชั่วโมง และฝึกอาชีพอีกสัปดาห์ละ ๒.๕ ชั่วโมง เพื่อนำความรู้จากการเรียนไปสอบเทียบเพื่อรับประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษา นักเรียนแต่ละคนได้รับค่าตอบแทนเป็นเงิน ๒.๒๕ ดอลลาร์ต่อ ๑ ชั่วโมงที่เข้ามาเรียนในห้องเรียน ในระยะเส้นฐาน นักเรียนแต่ละคนทำงานที่ครูสั่งลงในสมุด ครูตรวจให้คะแนนและคืนสมุดไปให้นักเรียนแทบทุกวัน และครูปฏิบัติต่อเด็ก

ตามปกติ คือ ตักเตือน ดู หรือชี้แนะ ในระยะต่อมาเป็นระยะของการทำสัญญาเงื่อนไข นักเรียนได้รับเงินตอบแทนตามจำนวนของงานที่ทำได้ถูกต้อง โดยครูและเด็กตกลงกันในอัตราของจำนวนข้อ และจำนวนเงินที่ได้รับในสัญญาเงื่อนไข ระบุเป้าหมายในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์เด็กได้รับเงินมากขึ้นตามจำนวนข้อที่ทำได้ถูกต้อง ถ้าสามารถทำตามเป้าหมายได้ทุกวัน จำนวนเงินก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ผลการทดลองพบว่า เด็กที่เข้ารับการทดลองทุกคนสามารถทำงานได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นในระยะการทำสัญญาเงื่อนไข

สัญญาเงื่อนไขนอกจากนำมาใช้ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในการเรียนการสอนแล้วยังสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ อีกด้วย ดังเช่น มานน์ (Mann. ๑๙๓๖ : ๓๓-๓๔) ได้ทดลองลดน้ำหนักโดยใช้สัญญาเงื่อนไข กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิง ๗ คน ผู้ชาย ๑ คน อายุระหว่าง ๑๘-๓๓ ปี โดยผู้ร่วมการทดลองต้องลงชื่อในสัญญาเงื่อนไขที่ระบุสิ่งมีค่า หรือเงินที่เขาจะได้รับเมื่อสามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุไว้ในสัญญาภายในเวลาที่กำหนดเป็นการเสริมแรง และเสียสิ่งที่มีค่า หรือเงินเมื่อไม่สามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุไว้ในสัญญาในช่วงเวลาที่กำหนดเป็นการลงโทษ และหากผู้รับการทดลองคนใดสามารถลดน้ำหนักได้มากที่สุดก็จะได้รับของมีค่าอีก ๑ ชิ้น เป็นการเสริมแรงอีกชั้นหนึ่งซึ่งเป็นรางวัลพิเศษ (Bonus) ผลการทดลองพบว่า ผู้รับการทดลองสามารถลดน้ำหนักได้ตามจำนวนที่กำหนด เมื่อใช้สัญญาเงื่อนไข

งานวิจัยในประเทศ

อ่ำไผ่ เฟื่องฟู (๒๕๒๘ : ๔๔-๔๖) ทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๕ คน ผลการทดลองพบว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนได้

ดวงแข ณ สงขลา (๒๕๓๕ : ๖๑-๖๕) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา ๒๕๓๕ ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ มีเชาวน์ปัญญานกลาง และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๖ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ กลุ่มละ ๘ คน กลุ่มทดลองที่ ๑ ได้รับแรงเสริมทางสังคม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมทางสังคม และนักเรียนที่ได้

รับการใช้สัญญาเงื่อนไขมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

✓ จากผลการวิจัยในประเทศ และต่างประเทศที่กล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การใช้สัญญาเงื่อนไข สามารถเพิ่มหรือลดพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา และนักเรียนได้ เช่น เพิ่มอัตราเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักศึกษา ปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และเพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น และการใช้สัญญาเงื่อนไขยังช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียน ทำให้ไม่รบกวนเพื่อนและทำให้การเรียนต่อเนื่องซึ่งจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

✓ ๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ความหมายของความร่วมมือ

วิจิตร อาวะกุล (๒๕๒๕ : ๒๕๐) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึง ความพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลเพื่อบรรลุถึงความสำเร็จของงานด้วยความเต็มใจ ความร่วมมือจึงเป็นเรื่องของจิตใจของบุคคลที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น ส่วน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (๒๕๒๗ : ๕๕) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมกลุ่มที่มีลักษณะไปทางเดียวกันของสมาชิกกลุ่ม และบุคคลจะได้รับความสำเร็จตามจุดหมายหมายได้ดี ก็เมื่อกลุ่มได้รับความสำเร็จด้วย ความร่วมมือจึงเป็นพฤติกรรมกลุ่มที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกของกลุ่ม เพราะความร่วมมือนั้นจะนำมาซึ่งความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม นอกจากนี้ ไชยาน (บุญทัน ดอกไธสง. ๒๕๒๙ : ๑๑๓ ; อ้างอิงมาจาก Hoban. ๑๙๖๑) กล่าวว่า ความร่วมมือ คือ การช่วยกันทำกิจกรรมร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง

ไอเซนค (มาโนชญ์ เขียวชาญ. ๒๕๑๘ : ๑๒ ; อ้างอิงมาจาก Eysenck. ๑๙๗๒ : ๒๒๐) ได้ให้ความหมายของความร่วมมือไว้ดังนี้

๑. ระเบียบวิธีการกระทำกิจกรรมกลุ่มของบุคคลที่กระทำร่วมกันกับผู้อื่น เช่น การทำงานร่วมกัน การปฏิบัติงานกลุ่มในการบำบัดรักษาทางจิต ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้อาศัยการจัดระบบการรวมกลุ่ม

๒. ความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น

ลินด์เกรน (Lindgren. ๑๙๖๙ : ๒๐๗) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ส่วน เคอร์ลิงเกอร์ (Kerlinger. ๑๙๖๕ : ๕๐๙) ได้ให้นิยามพฤติกรรมความร่วมมือไว้ว่า หมายถึง การยอมรับวิธีการ ข้อเสนอแนะ และความคิดของผู้อื่น การทำงานสมานสามัคคีกับผู้อื่นเพื่อไปสู่เป้าหมาย

จากความหมายของความร่วมมือดังกล่าว สรุปได้ว่า ความร่วมมือ หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่กลุ่มกำหนด ตลอดจนเสนอข้อคิดเห็น รวมทั้งการยอมรับวิธีการ หรือข้อเสนอแนะ และความคิดของผู้อื่น เพื่อช่วยให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ความหมายของการอภิปรายกลุ่ม

กาญจนา เกียรติประวัติ (๒๕๒๕ : ๓๓) กล่าวว่า การอภิปรายกลุ่ม คือการสนทนาของกลุ่มบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมาย หรือเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ปรีชา ศรีสมยศ (๒๕๒๘ : ๒๙) ให้ความหมายของการอภิปรายกลุ่มว่า เป็นการสนทนาของกลุ่มบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับให้กันและกัน

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (๒๕๒๙ : ๑๔๕) กล่าวถึงความหมายของการอภิปรายกลุ่มไว้ว่า คือการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งมีเจตนาที่จะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปรึกษากัน ออกความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่ หรือแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

จากความหมายของการอภิปรายกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ว่าการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การสนทนาของกลุ่มบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งกันและกัน

ความหมายของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ฮาร์แน็ค และคนอื่น ๆ (Harnack and others. ๑๙๓๓ : ๑๒) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม คือ กระบวนการในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข่าวสารของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้แก่การแก้ปัญหา การมีความรู้เพิ่มขึ้น และการตัดสินใจ

แซทเลอร์ และมิลเลอร์ (Sattler and Miller. ๑๙๕๕ : ๖) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การคิดทบทวนโดยบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาหรือให้เข้าใจปัญหาคือขึ้น

เนทันา ชุนักกี (๒๕๒๘ : ๑๘๔) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งมีความรู้ ความสนใจในเรื่องเดียวกัน หรือมีปัญหาคือในทำนองเดียวกันมาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือปรึกษาหารือเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รจนา ชัยมีเขียว (๒๕๓๐ : ๑๐) ที่กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม คือ ความต้องการของกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่จะร่วมมือกันพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือปรึกษาหารือกันถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับให้ทราบ ในที่สุดก็มีการตัดสินใจที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง นอกจากนี้ พวงแก้ว เนตรโสภารักษ์ (๒๕๓๓ : ๖) ได้ให้ความหมายของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่พร้อมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสารในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กลุ่มจะต้องพิจารณา โดยการพูดแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อพิจารณาหาข้อตกลง หรือข้อสรุปที่ได้จากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกในกลุ่ม จากเอกสารที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การที่นักเรียนกลุ่มหนึ่งมาร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กลุ่มสนใจ เพื่อพิจารณาข้อตกลง หรือเพื่อให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น

✓ จุดมุ่งหมายของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (๒๕๒๕ : ๗๗) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ต้องการให้พูดคุยหารือสนทนากัน โดยพิจารณาเรื่องราวที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน จึงนับได้ว่า ให้โอกาสแก่ผู้เรียนอย่างมากในการแสดงความคิดเห็น และให้ประสบการณ์แก่บุคคลอื่น ส่วน ทิศนา แชนมณี และคนอื่น ๆ (๒๕๒๘ : ๖๐) กล่าวว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีโอกาสได้ให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นแก่กลุ่ม ทำให้กลุ่มมีโอกาสคิดร่วมกัน และพิจารณาความเห็นของกันและกัน กระบวนการนี้นับว่าช่วยให้กลุ่มทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ วาสนา ผดุงทรง (๒๕๒๙ : ๑๔) กล่าวถึง ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มว่า มีประโยชน์อย่างมากต่อการเสริมสร้างลักษณะนิสัย เพราะทำให้รู้จักคิดหาเหตุผล รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการฝึกหัดให้มีน้ำใจกว้างขวาง รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และ

ได้ฝึกความอดทนพอที่จะฟังผู้อื่นโต้แย้งความคิดเห็นของตนได้ โดยไม่ถือเอาการโต้แย้งนั้นมาเป็นข้อบาดหมาง

บทบาทของสมาชิกในการให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

คมเพชร จิตรสุกุล (๒๕๒๑ : ๖๘-๖๙) กล่าวว่า ในการอภิปรายกลุ่มสมาชิกทั้งหลายจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องของการอภิปรายที่ดี เพราะไม่เช่นนั้นการดำเนินการอภิปรายย่อมจะล้มเหลวอย่างแน่นอน ดังนั้นควรจะมีการช่วยเหลือให้บุคคลสามารถเรียนรู้วิธีการที่จะร่วมมือในการอภิปราย องค์ประกอบที่สำคัญของการอภิปรายกลุ่ม มีดังต่อไปนี้

๑. การอภิปรายกลุ่มจะต้องให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น
๒. การร่วมมือ เป็นความรับผิดชอบเบื้องต้นของการอภิปรายกลุ่ม
๓. การร่วมมือไม่ได้หมายความว่าสามารถพูดได้เท่านั้น แต่สามารถจะฟังคนอื่นได้
๔. สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการเข้าร่วมอภิปราย สมาชิกจะต้องรู้ว่าเขาจะพูดอะไร มีความคุ้นเคยในสิ่งที่จะนำมาอภิปราย ตลอดจนเข้าใจขอบข่ายที่จะพูดต่อกลุ่ม
๕. สมาชิกแต่ละคนจะต้องพยายามไม่พูดนอกเรื่องซึ่งกำลังอภิปราย และในขณะเดียวกันก็ควรจะเป็นโอกาสให้บุคคลอื่นได้อภิปรายในสิ่งที่เขาต้องการจะพูดให้กลุ่มฟังด้วย ไม่ควรผูกขาดการพูดแต่ผู้เดียว
๖. ในการอภิปรายกลุ่ม สิ่งสำคัญซึ่งจะขาดไม่ได้ คือ ลักษณะท่าทางที่ดี ที่ปฏิบัติต่อกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกจะต้องรักษาอารมณ์ให้มั่นคง ไม่ควรทำให้กระทบกระเทือนบุคคลอื่น แต่ควรให้ความนับถือบุคคล และสิ่งที่เขาพูดออกมา
๗. สมาชิกควรจะระมัดระวังในการที่จะใช้สถานการณ์กลุ่มเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองมากกว่าที่จะช่วยให้กลุ่มมีความก้าวหน้าต่อไปในการอภิปราย

ทิศนา ขัมมณี และคนอื่น ๆ (๒๕๒๘ : ๑๖-๑๗) กล่าวว่า การอภิปรายสมาชิกจำเป็นต้องใช้ทักษะการพูดและการฟังเป็นอย่างมาก และตลอดเวลา เพราะการอภิปรายเป็นกระบวนการเน้นเรื่องการพูด การฟังใช้เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม

ทักษะการพูดที่ดีของสมาชิกกลุ่ม คือ ต้องสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน มีลำดับขั้นตอนให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย การพูดต้องคำนึงถึงวัย พื้นฐาน ประสบการณ์ของผู้ฟัง และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามจนมีความเข้าใจตรงกัน

ทักษะการฟังที่ดีของสมาชิกกลุ่ม คือ ต้องมีสมาธิในการฟัง มีความตั้งใจ สนใจ และสามารถจับใจความทุกประเด็น ทุกตอนได้โดยไม่วิเคราะห์และประเมินผลจนกว่าจะรับฟังข้อความจบ และมีการซักถามเพื่อให้เข้าใจตรงกันกับผู้พูด

นอกจากนี้ พฤติกรรมของสมาชิกในการอภิปราย มีดังต่อไปนี้

๑. ให้ข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
๒. ซักถามให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น หรือช่วยเหลือกลุ่ม
๓. ให้ความสนใจการอภิปราย แสดงความกระตือรือร้น ไม่ทำกิจกรรมอื่นที่ทำให้บรรยากาศในการอภิปรายเสีย เช่น พูดคุยกัน เองงานอื่นขึ้นมาทำ นั่งหลับ ฯลฯ อีกทั้งติดตามการอภิปรายอย่างกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ไม่มีท่าทีเบื่อหน่าย
๔. รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น โดยตั้งใจฟังสมาชิกคนอื่น ๆ และนำความคิดเห็นของเขามาพิจารณา และพูดกันว่ากลุ่มควรรับหรือไม่รับความคิดเห็น เพราะอะไร
๕. สนับสนุนผู้อื่นโดยการที่สมาชิกสนับสนุนสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ทางคำพูด หรือท่าทาง เช่น พูดหรือแสดงท่าทียอมรับความคิดเห็น พูดสนับสนุน ชมเชย เป็นต้น
๖. คัดค้านอย่างมีเหตุผล เป็นการที่สมาชิกกลุ่มพูดคัดค้านความคิดเห็นของผู้อื่นโดยให้เหตุผลประกอบ
๗. ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น โดยการที่สมาชิกกลุ่มไม่กระทำการใด ๆ อันทำให้กลุ่มหันเหความสนใจออกไปจากงานที่กำลังทำอยู่ หรือพูดออกนอกเรื่อง หรือพูดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม

๘. ช่วยสรุปผลการอภิปราย

สำหรับกลุ่มที่มีคุณภาพดี จะต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ซึ่งวัชรวิญญู คำ (๒๕๒๓ : ๑๐๕-๑๐๖) ได้เขียนถึงหลักปฏิบัติไว้ดังนี้

๑. สมาชิกแต่ละคนต้องเข้าใจว่า คุณภาพของกลุ่ม หรือบรรยากาศ หรืออารมณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้น ตนเป็นผู้สร้างขึ้น โดยสร้างจากความพยายามที่จะแก้ความข้องใจของสมาชิกแต่ละคน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่เป็นความต้องการของกลุ่ม
๒. สมาชิกแต่ละคนต้องเข้าใจว่าทั้งตนเองและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มต่างก็เป็นเสมือนแหล่งวิทยาการที่ควรแก่การอ้างอิง ต่างก็แสดงความคิดเห็นต่อจากความคิดเห็นที่เพื่อนสมาชิกกล่าวไว้ก่อน โดยต้องเกิดจากใจจริงของสมาชิก มิใช่ถูกบังคับโดยอำนาจใด ๆ จะต้องเป็นการ

แสดงความคิดเห็นร่วมกันจริง ๆ ต่างต้องยอมเข้าใจ และเห็นใจซึ่งกันและกัน

๓. กฎเจตดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ผลสรุปของปัญหา หรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม อยู่ที่ การแสดงความคิดเห็นต่อกันและกัน มิใช่อยู่ที่การแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเดี่ยว

๔. สมาชิกแต่ละคนจะต้องเข้าใจว่า คนที่ไม่พร้อมจะขยายแนวความคิดของตนเอง ด้วยการแสดงความคิดเห็นต่อกันและกัน ย่อมมีแนวโน้มที่จะครอบงำความคิดของกลุ่มให้อยู่ในแนว จำกัด อันเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงกลุ่ม ทั้งนี้เพราะว่าใครก็ตามที่ไม่เปิดทางให้ตนได้รับความคิดเห็นใหม่ ๆ ย่อมจะปิดโอกาสไม่ยอมให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นด้วย

๕. สมาชิกแต่ละคนจำเป็นต้องพูด เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของตนเองและของสมาชิกอื่นในกลุ่ม การได้มีโอกาสระบายความในใจของตนออกมาและได้รับการเข้าใจ ตลอดจนหาทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย งานก็จะดำเนินไปได้ตามปรารถนา

๖. สมาชิกแต่ละคนจะต้องเข้าใจว่า การแสดงความรู้สึกที่รุนแรงในการอภิปรายนั้น จะดำเนินอยู่เพียงชั่วระยะเวลาที่กลุ่มพยายามระดมพลังที่จะช่วยกันแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มให้สำเร็จเสร็จสิ้นไป หลังจากนั้นต่างฝ่ายต่างย่อมจะเห็นปัญหาชัดเจนขึ้น ในขณะเดียวกันก็สามารถแยกความรู้สึกส่วนตัวออกจากปัญหาที่กำลังโต้เถียง

๗. สมาชิกแต่ละคนควรเข้าใจว่า แม้กลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีพื้นฐานความสามารถ และประสบการณ์คล้ายคลึงกันก็ตาม แต่สมาชิกกลุ่มจะต้องมีอิสระพอที่จะแสดงความคิดเห็น แสดง ค่านิยม และทัศนคติต่าง ๆ ตามที่ตนเข้าใจและยอมรับกัน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วน กรณีการ พวงเกษม (๒๕๒๗ : ๓๙-๔๐) กล่าวว่า ในการอภิปรายจะให้ได้ผลต้องยึดหลักดังต่อไปนี้

๑. ควรใช้เวลาในการเตรียมตัวให้เพียงพอ
๒. ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย
๓. ควรเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การอภิปรายดำเนินต่อเนื่องกันไป
๔. พยายามหลีกเลี่ยงข้อเสนอนั้น อันจะทำให้การอภิปรายหันเหออกไปจากจุดประสงค์ของเรื่อง

๕. ให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นอย่างมีระเบียบ เช่น ถ้าจะเสนอความคิดเห็น ต้องยกมือก่อน เมื่อถึงโอกาสพูดควรพูดอย่างสุภาพ

๖. หลีกเลี่ยงการใช้คารมโต้เถียงหรือทะเลาะกัน ให้อภิปรายด้วยเหตุผล
 ๗. เขียนหัวข้อสำคัญ ๆ ของการอภิปรายไว้บนกระดานดำ เพื่อช่วยให้การอภิปรายดำเนินไปตามลำดับ
 ๘. ในการอภิปรายต้องรักษาเวลา ไม่ควรใช้เวลาให้มากนัก ครูควรเป็นผู้รักษาเวลาของการอภิปราย
 ๙. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมาก ๆ ครูไม่ควรวิจารณ์ความคิดเห็นของนักเรียน
 ๑๐. ครูควรสรุปหัวข้อจากการอภิปราย แล้วช่วยเขียนบนกระดานดำให้นักเรียน
 ๑๑. ผู้อภิปรายไม่ควรซ้ำซากในสิ่งที่พูดไปแล้ว
 ๑๒. ผู้ร่วมอภิปรายต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมอภิปรายด้วยกัน
 ๑๓. ไม่ล้อเล่นและแสดงความประหม่า หรืออายในขณะที่อภิปราย
 ๑๔. ผู้อภิปรายต้องใจกว้างพร้อมที่จะรับคำวิจารณ์อย่างภาคภูมิใจ
- ผกา บุญเรือง (๒๕๒๕ : ๒๐๕-๒๐๕) กล่าวว่า ในการอภิปรายกลุ่มสมาชิกควรจะ ได้เรียนรู้วิธีการที่จะร่วมมือในการอภิปรายเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งสิ่งสำคัญมีดังต่อไปนี้
๑. การอภิปรายกลุ่มต้องให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็น
 ๒. การร่วมมือเป็นการรับผิดชอบเบื้องต้นของการอภิปรายกลุ่ม
 ๓. การร่วมมือไม่ได้หมายความว่าสามารถพูดได้เท่านั้น แต่สามารถจะฟังคนอื่นได้
 ๔. สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการเข้าร่วมอภิปรายทุกครั้ง จะต้องรู้ว่าตนจะพูดอะไร มีความคุ้นเคยในสิ่งที่จะนำมาอภิปราย ตลอดจนเข้าใจขอบข่ายที่จะพูดต่อกลุ่ม
 ๕. สมาชิกต้องไม่พูดนอกเรื่องที่กำลังอภิปราย และในขณะเดียวกัน ควรจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ได้อภิปรายสิ่งที่เขาต้องการจะพูดให้กลุ่มฟังด้วย ไม่ควรผูกขาดการพูดแต่ผู้เดียว
 ๖. ในการอภิปรายกลุ่ม สิ่งที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้คือ ลักษณะท่าทางที่ดีที่ปฏิบัติต่อกัน กลุ่ม ดังนั้นสมาชิกจะต้องรักษาอารมณ์ให้มั่นคง ควรจะนับถือบุคคล และสิ่งที่เขาพูด
 ๗. สมาชิกควรจะระมัดระวังในการที่จะใช้สถานการณ์กลุ่มเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองมากกว่าช่วยให้กลุ่มมีความก้าวหน้าต่อไปในการอภิปราย
- สุวัฒน์ มุทธเมธา (๒๕๒๓ : ๑๘๕) กล่าวถึงบทบาทของสมาชิกในการให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้

๑. รับฟัง และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
๒. ยอมรับสิทธิของผู้อื่นในการพูด
๓. ยอมรับว่าการพูดหรือการอภิปรายใด ๆ ก็ตาม เป็นการอภิปรายเพื่อหาข้อเท็จจริง มิใช่เพื่อเอาความคิดเห็นของใครไปบังคับคนอื่น

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (๒๕๒๕ : ๗๖) กล่าวว่า สมาชิกภายในกลุ่มให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม โดยมีความกระตือรือร้นในการอภิปราย ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ มีความสนใจในเรื่องที่อภิปราย เต็มใจในการอภิปราย และรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การอภิปรายกลุ่มจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องร่วมมือและมีส่วนร่วมในการอภิปราย ซึ่งเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยจะแสดงออกมาด้วยความกระตือรือร้นและพร้อมเพรียงกัน ในด้านการพูดแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการพิจารณาหาข้อสรุป ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสมาชิกในการแสดงให้เห็นความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม เนื่องจากจำเป็นต้องใช้อย่างมาก และตลอดเวลาของการอภิปราย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการอภิปราย

กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่พร้อมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพูดแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อพิจารณาหาข้อตกลง หรือข้อสรุปที่ได้มาจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกในกลุ่ม

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

วินเซนต์ (Vincent. ๑๙๗๖ : ๖๕๗๖-A) ได้ศึกษาวิธีสร้างค่านิยม กลุ่มทดลองใช้การอภิปราย และครูเสนอเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่สูงขึ้นอีกชั้นหนึ่ง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนธรรมดา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรด ๖ ใช้เวลาฝึก ๓๐ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๑-๑/๒ ชั่วโมง ผลปรากฏว่า วิธีสร้างค่านิยม ซึ่งประกอบด้วยการอภิปราย และเสนอเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่สูงขึ้นอีกชั้นหนึ่ง ให้ผลยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามชั้นต่าง ๆ ของโคลเบอร์ก ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บิสกิน และฮอสกินสัน (Biskin and Hoskinson. ๑๙๗๗ : ๔๐๗-๔๑๔) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงสร้างการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจยาก

จากวรรณคดี และการอ่านเรื่องราว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ ๙-๙ แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองให้อภิปรายอย่างมีระบบ ครูใช้คำถาม ๓ แบบ คือ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง การตีความ และการประเมินเพื่อยั่วให้ผู้เรียนสมมติบทบาทของตน ส่วนกลุ่มควบคุม ปล่อยให้มีการอภิปรายตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างมีระบบสามารถเปลี่ยนการตัดสินใจด้านจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทย์เลอร์ (พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์. ๒๕๓๓ : ๓๓-๓๔ ; อ้างอิงมาจาก Taylor. ๑๙๘๔ : Abstract) ศึกษาเทคนิคการอภิปรายกลุ่มที่มีผลต่อการเพิ่มความพร้อมสำหรับการเรียนด้วยตนเอง และต่อการสำรวจประเด็นที่กระทบกระเทือนความพร้อมสำหรับการเรียนด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเก่งระดับประถมศึกษา สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองใช้วิธีการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนสำรวจประเด็นที่กระทบกระเทือนการเรียนด้วยตนเอง อันเป็นโอกาสที่จะได้ปรับปรุงทัศนคติในเรื่องของการนำตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เปลี่ยนระดับความพร้อมสำหรับการเรียนด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้โปรแกรมที่สร้างขึ้น ผลการศึกษพบว่า กลุ่มทดลองมีการทำงานระหว่างครูกับนักเรียนเพิ่มขึ้น และมีการฟังผู้อื่นน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อีกทั้งมีความสำคัญในการที่จะเลือกสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุม จึงควรมีการส่งเสริมการสอนวิธีการใช้การอภิปรายสำหรับการเพิ่มความพร้อมเพื่อการเรียนด้วยตนเอง

นอกจากนี้ อีเดลแมน (Edelman. ๑๙๘๖ : Abstract) ได้ทำการทดลองเรื่องผลของรูปแบบของการอภิปรายที่มีต่อทักษะความคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด ๔ และ ๕ จำนวน ๑๐ ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลอง ๑ เดือน ผลปรากฏว่า พฤติกรรมของครูและนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูมีความถี่ในการพูดลดลง ส่วนนักเรียนมีความถี่ในการพูดเพิ่มขึ้น และนักเรียนยังมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือหาข้อสรุป หรือข้อยุติเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

งานวิจัยในประเทศ

สกล เทียงแท้ (๒๕๓๕ : ๖๔-๑๑๒) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมกับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๒๕๖ คน จากโรงเรียน ๔ แห่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การฝึกฝนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่ม สามารถทำให้นักเรียนที่เข้ารับการฝึกมีพัฒนาการของ

เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทวีศักดิ์ ทิพย์รอด (๒๕๒๖ : ๘๕) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากการฟังรายการวิทยุที่เป็นบทละครวิทยุ บทสนทนา และบทความ ด้วยการอภิปรายกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๓ จำนวน ๑๐๕ คน สุ่มออกเป็น ๔ กลุ่ม กลุ่มทดลอง ๓ กลุ่ม กลุ่มควบคุม ๑ กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ ๑ เรียนจากการฟังบทละครวิทยุตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ ๒ เรียนจากการฟังวิทยุเป็นบทสนทนาตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ ๓ เรียนจากการฟังบทความตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนปกติ ผลการทดลองพบว่า ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยทั้ง ๓ เรื่องที่ใช้ทดลอง คือ ยาเสพติดให้โทษ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และการวางแผนครอบครัว กลุ่มที่เรียนจากการฟังบทละครวิทยุตามด้วยการอภิปรายกลุ่มมีผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนกลุ่มที่เรียนจากการฟังวิทยุเป็นบทสนทนาตามด้วยการอภิปรายกลุ่มและกลุ่มที่เรียนจากการฟังบทความตามด้วยการอภิปรายกลุ่มมีผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า กลุ่มที่เรียนจากการฟังวิทยุเป็นบทสนทนาตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มที่เรียนจากการฟังบทความตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม และกลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ มีผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรีชา ศรีสมยศ (๒๕๒๘ : ๙๐-๙๘) ได้ทำการทดลองสอนจริยศึกษา โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ และการอภิปรายกลุ่มกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๕๐ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ ๒๕ คน ใช้เวลาในการทดลอง ๕ สัปดาห์ โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนจริยศึกษาด้วยวิธีการอภิปรายกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมใช้บทบาทสมมติ ผลการศึกษพบว่า กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

นิพนธ์ ปิ่นจินดา (๒๕๓๑ : ๕๓-๕๕) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้การอภิปรายกลุ่ม และการสอนโดยวิธีเบญจขันธ์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดมฆัตติการาม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๐ คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แต่ละกลุ่มมีจำนวน ๒๐ คน กลุ่มทดลองที่ ๑ เรียนจริยศึกษาโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ ๒ เรียนจริยศึกษาด้วยการสอนโดยวิธีเบญจขันธ์ เนื้อหาของจริยศึกษาเป็น

คุณธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ความซื่อสัตย์ หน้าที่ และความรับผิดชอบ หลังจากเรียนจบบทเรียน ให้นักเรียนตอบแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกันที่ทั้งสองกลุ่ม และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติ t-test แบบ Independent ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (๒๕๓๓ : ๖๙-๗๕) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา ๒๕๓๒ จำนวน ๑๙๔ คน จำแนกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ ๗ คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ เมื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของทั้ง ๒ กลุ่ม หลังการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ พบว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำงานกลุ่ม และการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ทั้งยังมีความสัมพันธ์กับทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ จำนวน ๓๒ คน เป็นนักเรียนชาย ๑๙ คน นักเรียนหญิง ๑๓ คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ จำนวน ๑๖ คน เป็นนักเรียนชาย ๘ คน นักเรียนหญิง ๘ คนซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑. ผู้วิจัยชี้แจงให้ครูผู้สอนประจำกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม และแบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

๒. ผู้วิจัยนำแบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ครูผู้สอนประจำกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในห้องเรียนที่สอน ซึ่งมีทั้งหมด ๔ ห้องเรียน นักเรียนจำนวน ๑๒๘ คน โดยให้คะแนนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดเป็น ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ ตามลำดับ จากนั้นผู้วิจัยรวมคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนทุกคนแล้วนำมาจัดอันดับจากน้อยไปหามาก แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ ลงมาได้นักเรียน จำนวน ๓๒ คน เป็นชาย ๑๙ คน หญิง ๑๓ คน ดังนี้ ห้อง ป.๖/๑ จำนวน ๕ คน ชาย ๓ คน หญิง ๑ คน ห้อง ป.๖/๒ จำนวน ๙ คน ชาย ๕ คน หญิง ๔ คน ห้อง ป.๖/๓ จำนวน ๑๐ คน ชาย ๖ คน หญิง ๔ คน ห้อง ป.๖/๔ จำนวน ๙ คน ชาย ๕ คน หญิง ๔ คน

๓. ผู้วิจัยเลือกห้องเรียนที่นักเรียนมีพฤติกรรมการร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำ มีจำนวนมากกว่า ๘ คนขึ้นไป และเป็นห้องเรียนที่ครูคนเดียวกันสอนมาจำนวน ๒ ห้องเรียน ดังนี้ ห้อง ป.๖/๓ จำนวน ๑๐ คน ชาย ๖ คน หญิง ๔ คน ห้อง ป.๖/๔ จำนวน ๙ คน ชาย ๕ คน หญิง ๔ คน

๔. ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนในข้อ ๓ มาห้องเรียนละ ๘ คน รวมเป็นจำนวน ๑๖ คน ดังนี้ ห้อง ป.๖/๓ จำนวน ๘ คน ชาย ๕ คน หญิง ๓ คน ห้อง ป.๖/๔ จำนวน ๘ คน ชาย ๔ คน หญิง ๔ คน แล้วผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ได้ผลสอดคล้องกับการประเมินของครูประจำกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย จากนั้น ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนทั้ง ๑๖ คน เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนสมัครใจเข้าร่วมการทดลองทุกคน

๕. ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแยกเป็นกลุ่มทดลองที่ ๑ และ กลุ่มทดลองที่ ๒ ได้ห้อง ป.๖/๓ เป็นกลุ่มทดลองที่ ๑ และห้อง ป.๖/๔ เป็นกลุ่มทดลองที่ ๒

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

๑. แบบประเมินพฤติกรรมการร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
๒. แบบบันทึกพฤติกรรมการร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
๓. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๔. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

๑. แบบประเมินความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 - ๑.๑ ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

๑.๒ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มที่พบในชั้นเรียน

๑.๓ ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

๑.๔ นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม แล้วนำไปให้ครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้คะแนนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องที่ตนสอน

๑.๕ นำคำตอบที่ได้จากข้อ ๑.๔ มาจัดลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย แล้วคัดเลือกเฉพาะพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่มีความถี่สูง ๗ อันดับ มาจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

๒. แบบบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

๒.๑ ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต และการบันทึกพฤติกรรมโดยการสังเกต

๒.๒ สัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (วิชาจริยศึกษา) เกี่ยวกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

๒.๓ ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง โดยนั่งอยู่ในตำแหน่งที่ได้ยินเสียงและมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจนแล้วจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้

๒.๔ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ ๒.๑ - ๒.๓ และแบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มมาสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

๒.๕ ผู้วิจัยนำแบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง จำนวน ๘ คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรม

แบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นแบบบันทึกที่ได้จากการสังเกตตามช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมเกิดขึ้นในช่วงเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (วิชาจริยศึกษา) โดยบันทึกพฤติกรรมครั้งละ ๘ ช่วง ช่วงละ ๔ นาที สังเกตนักเรียนคนละ ๓๐ วินาทีแล้วพัก ๑ นาทีในแต่ละช่วง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การให้คะแนน

๑. ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสังเกต ให้นับเพียง ๑ ครั้ง โดยเขียน ๑ ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น
๒. ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสังเกต ให้เขียน ๐ ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลานั้น

๓. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

- ๓.๑ ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
 - ๓.๒ สร้าง โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
 - ๓.๓ นำโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจแบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ตรวจความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ
 - ๓.๔ นำโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง จำนวน ๘ คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง
 - ๓.๕ นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป
- สำหรับโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มใช้กับกลุ่มทดลองที่ ๑ และใช้เวลาทำการทดลอง ๖ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๕๐ นาที คือวันจันทร์ และวันพุธ เวลา ๑๐.๕๐ - ๑๑.๓๐ น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

๔. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

๔.๑ ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

๔.๒ สร้างโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของการศึกษาค้นคว้า

๔.๓ นำโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจแบบบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มตรวจความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

๔.๔ นำโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง จำนวน ๘ คนที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

๔.๕ นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ใช้กับกลุ่มทดลองที่ ๒ และใช้เวลาในการทดลอง ๖ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๕๐ นาที คือวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา ๑๐.๕๐ - ๑๑.๓๐ น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนการทดลอง

๑. ผู้วิจัยฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๒๘ คน ตามโปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (๒๕๓๓ : ภาคผนวก) (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

๒. สืบรวจตัวเสริมแรงที่นักเรียนในกลุ่มทดลองต้องการ

๓. เลือกผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลอง ซึ่งเป็นครูสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ไม่น้อยกว่า ๒ ปี และขณะนั้นทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ผู้รับการทดลองทั้ง ๑๖ คนกำลังศึกษาอยู่ เมื่อผู้วิจัยได้ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลองแล้วจึงชี้แจงให้ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลองทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลอง และสิ่งที่ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลองจะต้องทำ

๔. การฝึกผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลอง ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลองเข้าใจหลักการปรับพฤติกรรม วิธีการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ช่วยวิจัยทดลองฝึกใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล และฝึกสังเกต และบันทึกการสังเกต จนสามารถนำไปใช้ปรับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม การฝึกนี้ใช้เวลา ๒ สัปดาห์ก่อนเริ่มการทดลอง โดยมีขั้นตอนการฝึก ดังนี้

๑. ฝึกใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. ฝึกใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. ฝึกสังเกตแต่ละครั้ง และบันทึกการสังเกต

สำหรับการบันทึกการให้คะแนนในการสังเกต ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยฝึกบันทึกการให้คะแนนจนถูกต้องแล้วนำมาหาความสอดคล้อง โดยสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ .๘๐ ขึ้นไป

ขั้นตอนการสังเกตพฤติกรรม

๑. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม และแบบบันทึกการสังเกตให้เข้าใจตรงกัน และใช้ได้ถูกต้อง โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกต บันทึกพฤติกรรม และหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องก่อนเริ่มทำการทดลอง เป็นเวลา ๒ สัปดาห์ จนได้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .๘๐ ขึ้นไป

๒. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตนักเรียนในห้องเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (วิชาจริยศึกษา) โดยนั่งอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียน และได้ยินเสียงชัดเจน และไม่ให้นักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม

๓. ผู้วิจัยเลือกการสังเกตแบบช่วงเวลา (Time Sampling) โดยสังเกตในช่วงโมงเรียนวิชาจริยศึกษา ใช้เวลาในการสังเกต ครั้งละ ๔๐ นาที แบ่งการสังเกตออกเป็นช่วง รวม ๘ ช่วง ช่วงละ ๕ นาที สังเกตนักเรียนคนละ ๓๐ วินาที พัก ๑ นาทีในแต่ละช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มทดลองที่ ๑ สังเกต และบันทึกพฤติกรรมในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา ๑๐.๕๐ - ๑๑.๓๐ น.

กลุ่มทดลองที่ ๒ สังเกต และบันทึกพฤติกรรมในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา ๑๐.๕๐ - ๑๑.๓๐ น.

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตใช้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต ๒ คน ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .๘๐ ขึ้นไป จึงถือว่าการสังเกตนั้นเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, ๒๕๓๐ : ๕๕-๕๐)

สูตรในการคำนวณ มีดังนี้

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน}}{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน} + \text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกต่างกัน}}$$

ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกต และบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

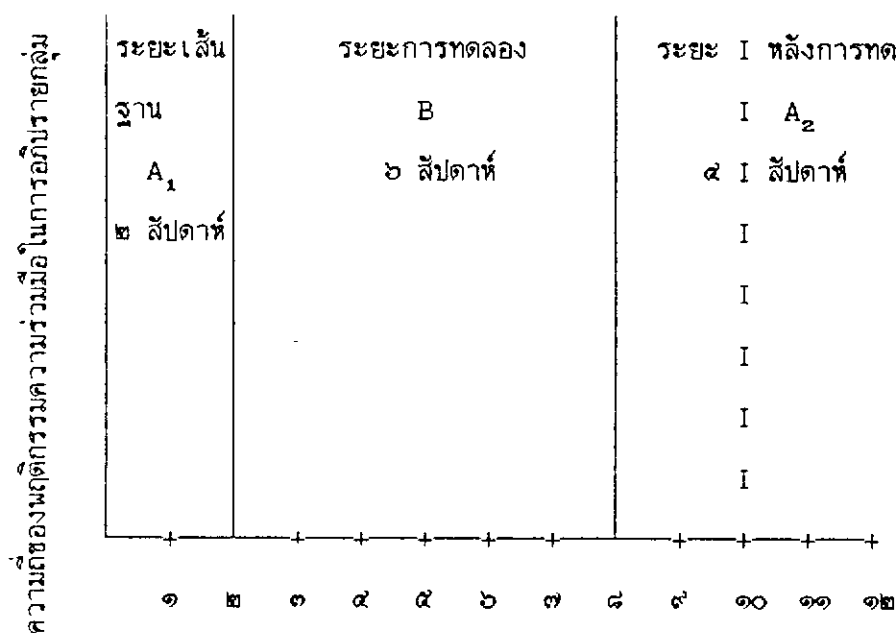
การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, ๒๕๓๐ : ๒๑๗-๒๑๘) แบ่งการทดลองออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A₁) ใช้เวลา ๒ สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองทั้ง ๒ กลุ่ม

ในสถานการณ์เรียนการสอนปกติ โดยที่ยังไม่ใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เมื่อหมดเวลาของการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

ระยะที่ ๒ ระยะทดลอง (B) ใช้เวลา ๖ สัปดาห์ ผู้วิจัยใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับกลุ่มทดลองที่ ๑ และใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลกับกลุ่มทดลองที่ ๒ ในสถานการณ์เรียนการสอนปกติ

ระยะที่ ๓ ระยะหลังการทดลอง (A₂) ใช้เวลา ๔ สัปดาห์ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ช่วงคือ ช่วงติดตามผล และช่วงศึกษาความคงทนของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองทั้ง ๒ กลุ่ม ในสถานการณ์เรียนการสอนปกติ

ภาพประกอบ ๑ ภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

๑. ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A_1) เริ่มสัปดาห์ที่ ๑-๒ ใช้เวลาทั้งหมด ๒ สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ ๑ ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา ๑๐.๔๐-๑๑.๓๐ น. สังเกต และบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ ๒ ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา ๑๐.๔๐-๑๑.๓๐ น. ในสภาพการเรียนการสอนปกติในวิชาจริยศึกษา สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๔๐ นาที ในแต่ละครั้งแบ่งการสังเกตออกเป็น ๘ ช่วง ช่วงละ ๕ นาที พัก ๑ นาทีในแต่ละช่วง เมื่อหมดเวลาในการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย และบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ โดยระยะนี้ยังไม่ให้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและสัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

๒. ระยะที่ ๒ (B) เริ่มทำการทดลองสัปดาห์ที่ ๓-๘ รวม ๖ สัปดาห์ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

กลุ่มทดลองที่ ๑ ครูผู้สอนใช้โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับผู้รับการทดลอง ขณะเรียนวิชาจริยศึกษา ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา ๑๐.๔๐-๑๑.๓๐ น. แบ่งการสังเกตออกเป็น ๘ ช่วง ช่วงละ ๕ นาที พัก ๑ นาทีในแต่ละช่วง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองกลุ่มที่ ๑ ขณะที่เรียนวิชาจริยศึกษา เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มทั้งของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยมาตรวจสอบการบันทึกให้ตรงกัน แล้วจดบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ หลังจากนั้นผู้วิจัยสุ่มรายชื่อของผู้รับการทดลอง มา ๑ ชื่อเปิดอ่านแล้วคืนฉลากกลับที่เดิม จากนั้นครูผู้สอนให้ตัวเสริมแรงตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไขแก่ผู้รับการทดลองทุกคนในกลุ่มเท่ากับจำนวนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองที่ถูกสุ่มรายชื่อขึ้นมา โดยให้ตัวเสริมแรงในช่วงพักกลางวัน

กลุ่มทดลองที่ ๒ ครูผู้สอนใช้โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลกับผู้รับการทดลองขณะเรียนวิชาจริยศึกษา ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา ๑๐.๔๐-๑๑.๓๐ น. แบ่งการสังเกตออกเป็น ๘ ช่วง ช่วงละ ๕ นาที พัก ๑ นาทีในแต่ละช่วง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ ๒ ขณะเรียนวิชาจริยศึกษา เมื่อหมดเวลาของการสังเกตแล้วผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมาตรวจสอบการบันทึกให้ตรงกัน แล้วจดบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ จากนั้นครูผู้สอนให้ตัวเสริมแรงตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไขแก่ผู้รับการทดลองแต่ละคนในกลุ่มเท่ากับจำนวนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนที่สังเกตได้ในชั่วโมงนั้น โดยให้ตัวเสริมแรงในช่วงพักกลางวัน

๓. ระยะหลังการทดลอง (A₂) เริ่มสัปดาห์ที่ ๙-๑๒ รวม ๔ สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึงวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ แบ่งออกเป็น ๒ ช่วงคือ ช่วงติดตามผลหลังการทดลอง และช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองทั้งสองกลุ่ม ในสถานการณ์เรียนการสอนปกติในวิชาจริยศึกษา หลังจากยุติการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล การสังเกตแบ่งออกเป็น

๒ ช่วง ช่วงละ ๒ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๕๐ นาที โดยกลุ่มทดลองที่ ๑ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลอง ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา ๑๐.๕๐-๑๑.๓๐ น. ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา ๑๐.๕๐-๑๑.๓๐ น. เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยรวบรวมผลการบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองแต่ละคน เพื่อนำไปวิเคราะห์และเขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลอง โดยนับเฉพาะช่วงที่บันทึกตรงกันแล้วจดบันทึกเป็นข้อมูลพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

วิธีการจัดการกระทำกับข้อมูล

หลังจากได้คะแนนการสังเกตแล้วนำมาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์คะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. วิเคราะห์คะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. วิเคราะห์ผลต่างระหว่างคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนที่ใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๔. ใช้คะแนนดิบของแต่ละคนเขียนกราฟ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน ตั้งแต่ระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง จนถึงระยะหลังการทดลอง และระยะการศึกษาคความคงทน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. สถิติพื้นฐาน คือ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)

๒. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

๒.๑ เปรียบเทียบคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ภายในกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test) (นินา ศรีไพโรจน์. ๒๕๒๘ : ๑๑๑)

๒.๒ เปรียบเทียบผลต่างของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ โดยใช้การทดสอบของแมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test) (นินา ศรีไพโรจน์. ๒๕๒๘ : ๑๔๙)

คำนวณหาค่า U โดยใช้สูตร

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_1 + 1)}{2} - \sum R_1$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2 (n_2 + 1)}{2} - \sum R_2$$

เมื่อ U แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบ

n_1 แทน กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรกลุ่มที่ ๑

n_2 แทน กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรกลุ่มที่ ๒

$\sum R_1$ แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

$\sum R_2$ แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Qd	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
R^+	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ที่สังเกตได้มีค่าเป็นบวก
R^-	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ที่สังเกตได้มีค่าเป็นลบ
ΣR_1	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ ๑
ΣR_2	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ ๒
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมน-วิทนี (The Mann - Whitney U Test)
T	แทน	ผลรวมของค่า R ที่มีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งใช้พิจารณาในการทดสอบ ของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

๑. เปรียบเทียบคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (แสดงไว้ในตาราง ๖ ภาคผนวก)
๒. เปรียบเทียบคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล (แสดงไว้ในตาราง ๗ ภาคผนวก)

๓. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ และเปรียบเทียบความคงทนของคะแนนความร่วมมือ
ในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒

๔. แสดงการเปลี่ยนแปลงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑
และกลุ่มทดลองที่ ๒ โดยการเขียนกราฟเส้น

ตาราง ๑ เปรียบเทียบคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มทดลองที่ ๑	N	Mdn	Qd	T
ก่อนการทดลอง	๘	๕๙.๕	๕.๐๐	๐**
หลังการทดลอง	๘	๑๕๙.๕	๗.๕๐	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๑ ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๑ (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง ๖ ในภาคผนวก)

ตาราง ๒ เปรียบเทียบคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มทดลองที่ ๒	N	Mdn	Qd	T
ก่อนการทดลอง	๘	๖๑.๓๗	๓.๓๕	๐**
หลังการทดลอง	๘	๑๘๔.๕	๕.๘๕	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๒ ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๒ (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง ๗ ในภาคผนวก)

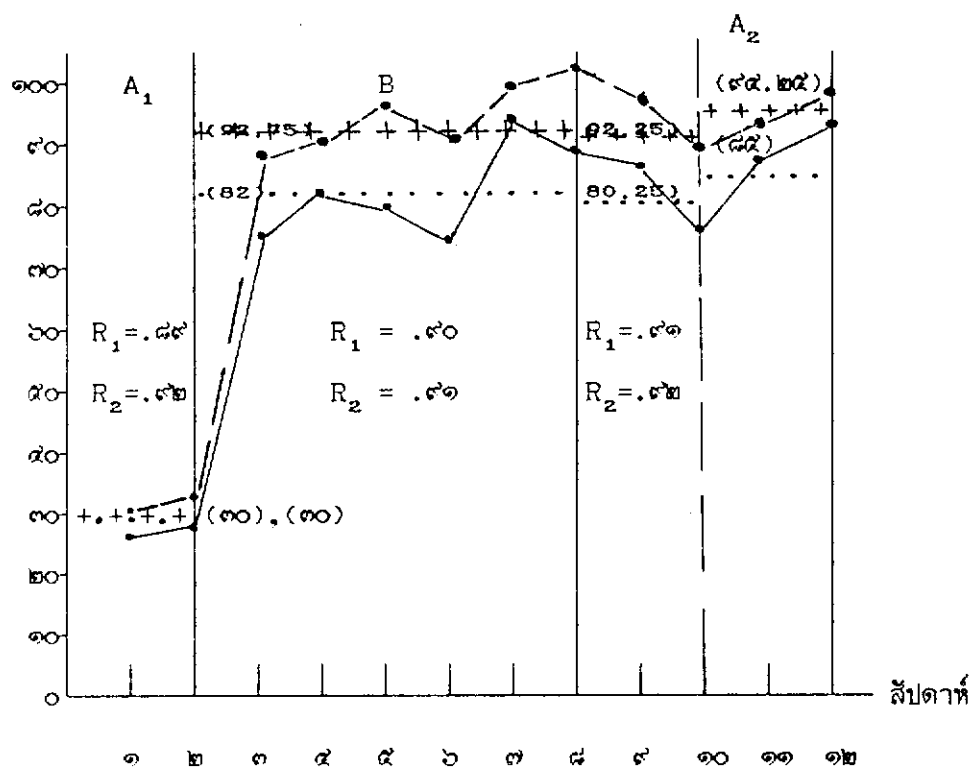
ตาราง ๓ เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้
สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn (diff)	Qd (diff)	U
กลุ่มทดลองที่ ๑	๘	๙๙.๕	๕	๗**
กลุ่มทดลองที่ ๒	๘	๑๑๙.๕	๗.๙	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๓ ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๓ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง ๘ ในภาคผนวก)

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ภาพประกอบ ๒ แสดงการเปลี่ยนแปลงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ใช้สัญญาณเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ใช้สัญญาณเงื่อนไขเป็นรายบุคคล โดยการเขียนกราฟเส้น

- ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒ ในแต่ละสัปดาห์
- ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ในแต่ละช่วง
- + + + + + ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒ ในแต่ละช่วง
- R_1 ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของกลุ่มทดลองที่ ๑
- R_2 ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของกลุ่มทดลองที่ ๒

จากภาพประกอบ ๒ จะเห็นได้ว่าค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มในระยะเส้นฐาน และระยะทดลองสูงขึ้นจาก ๓๐ เป็น ๘๒ และเมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในระยะติดตามผลลดลงเป็น ๘๐.๒๕ และในระยะติดตามความคงทนเพิ่มขึ้นเป็น ๘๕ แสดงว่าการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ สูงขึ้น

สำหรับกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในระยะเส้นฐาน และระยะทดลองสูงขึ้นจาก ๓๐ เป็น ๙๒.๓๕ และเมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในระยะติดตามผลลดลงเป็น ๙๒.๒๕ และเพิ่มขึ้นเป็น ๙๔.๒๕ ในระยะติดตามความคงทน แสดงว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลทำให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ สูงขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ปรากฏว่าในระยะเส้นฐาน กลุ่มทดลองทั้ง ๒ กลุ่มมีค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเท่ากัน ส่วนในระยะทดลองค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของกลุ่มทดลองที่ ๒ สูงกว่าของกลุ่มทดลองที่ ๑ เมื่อถึงระยะติดตามผลค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มลดลงเล็กน้อยทั้ง ๒ กลุ่ม และในระยะติดตามความคงทน ปรากฏว่า ค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง ๒ กลุ่มเพิ่มขึ้นอีก อย่างไรก็ตามค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ สูงกว่าของกลุ่มทดลองที่ ๑ ในทุกระยะการทดลอง

บทที่ ๕

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นหลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นหลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. นักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๓๖ ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่า

เปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ จำนวน ๓๒ คน เป็นนักเรียนชาย ๑๙ คน และนักเรียนหญิง ๑๓ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ จำนวน ๑๖ คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๘ คน เป็นนักเรียนชาย ๔ คน และนักเรียนหญิง ๔ คน โดยกลุ่มทดลองที่ ๑ ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

๑. แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
๒. แบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
๓. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๔. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

การดำเนินการทดลอง

๑. ระยะก่อนทดลอง
 - ๑.๑ ผู้วิจัยฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๒๘ คน ใช้เวลาในการฝึก ๒ สัปดาห์ ตามโปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 - ๑.๒ สำนักรวดตรวจสอบความพร้อมที่นักเรียนในกลุ่มทดลองต้องการ
 - ๑.๓ เลือกผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลอง

๑.๔ ผู้วิจัยดำเนินการฝึกผู้ช่วยวิจัย และครูผู้ร่วมการทดลองเกี่ยวกับหลักการรับพฤติกรรมโดยวิธีการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลจนเข้าใจ และสามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้ ใช้เวลาฝึก ๒ สัปดาห์

๑.๕ ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกต และบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๘ คน เป็นเวลา ๒ สัปดาห์ เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต จนได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น .๘๓

๒. ระยะดำเนินการทดลอง ใช้เวลา ๑๒ สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗ การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองเป็น ๓ ระยะคือ

๒.๑ ระยะที่ ๑ (A_1) เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรม ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในสถานการณ์เรียนการสอนปกติ ใช้เวลา ๒ สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยแบ่งเป็นสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๔๐ นาที โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ เป็น .๘๙ และ .๙๒ ตามลำดับ

๒.๒ ระยะที่ ๒ (B) เป็นระยะทดลองเริ่มตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๓-๘ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ระยะนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ และใช้โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง ๒ กลุ่มใช้เวลา ๖ สัปดาห์ ๆ ละ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๔๐ นาที โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ เป็น .๙๐ และ .๙๑ ตามลำดับ

๒.๓ ระยะที่ ๓ (A_2) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา ๔ สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๙ - ๑๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยแบ่งการสังเกตความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนออกเป็น ๒ ช่วง คือ

สัปดาห์ที่ ๙-๑๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

เป็นช่วงติดตามผลหลังการทดลอง

สัปดาห์ที่ ๑๑-๑๒ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เป็นช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรม

ช่วงติดตามผลหลังการทดลอง ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกตความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มหลังจากยุติการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลแล้ว ใช้เวลา ๒ สัปดาห์ ละ ๒ ครั้งๆ ละ ๕๐ นาที

ช่วงศึกษาความคงทนของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยสังเกตบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มหลังจากยุติการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลแล้วเป็นเวลา ๒ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๕๐ นาที

๓. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๓.๑ นำผลการสังเกตและบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มมาหาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต ๒ คน เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

๓.๒ นำผลการสังเกตและบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในข้อ ๓.๑ มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

๓.๓ นำเสนอข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

๑. เปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test)

๒. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ โดยใช้การทดสอบของแมน-วิทนี (The Mann - Whitney U Test) และเปรียบเทียบความคงทนของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ หลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล โดยใช้การทดสอบของ แมน-วิทนี (The Mann - Whitney U Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

๑. เมื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ผลปรากฏว่าหลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. เมื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ผลปรากฏว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. เมื่อเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล ผลปรากฏว่าความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยกลุ่มที่ใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเมื่อเปรียบเทียบความคงทนของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ผลปรากฏว่า ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มหลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และหลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล การวิจัยปรากฏผลดังนี้

๑. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ หลังจากได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มสามารถเพิ่มความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของเคลลี และสตอคส์ (อำไพเพื่องฟู. ๒๕๒๖ : ๑๙-๒๐ ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Stockes. ๑๙๘๒ : ๔๔๗-๔๐๔)

- ✓ ซึ่งทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่เข้ารับการทดลองทุกคนสามารถทำงานได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นในระยะเวลาการทำสัญญาเงื่อนไข และสุดา เหลี้ยววิริยกิจ (๒๕๒๘ : ๔๒-๔๓) ที่พบว่า การสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็นกลุ่มสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นได้ เช่นเดียวกับ ปราณี สถาปิตานนท์ (๒๕๒๘ : ๖๓) ซึ่งพบว่าการเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสมอใจ ชื่นจิต (๒๕๓๓ : ๔๘-๕๐) ที่พบว่า การเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มสามารถทำให้พฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นได้

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม เนื่องจากผู้รับการทดลองตระหนักถึงข้อตกลงในสัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่ระบุพฤติกรรม และผลกรรมไว้อย่างชัดเจน และเมื่อนักเรียนกระทำตามข้อตกลงในสัญญาก็ได้รับผลที่พึงพอใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ แบนดูรา (Bandura. ๑๙๗๗ : ๒๘) ที่กล่าวว่า การที่มนุษย์เลือกที่จะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้นมีผลมาจากการคาดหวังผลกรรมที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม มนุษย์จะเลือกกระทำเฉพาะพฤติกรรมที่ได้รับสิ่งที่พึงพอใจ และอาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนซึ่งกำลังอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนต้นซึ่งช่วงวัยนี้มี

- ✓ อิทธิพลอย่างมากในการตั้งพฤติกรรมซึ่งกันและกัน ดังที่บราวน์สโตน และวิลลิส (วันทนา

กิจจงเจริญสุข. ๒๕๒๖ : ๕๑ ; อ้างอิงมาจาก Brownstone and Willis. ๑๙๗๓ : ๓๓๔ - ๓๓๗) ศึกษาพฤติกรรมการคล้อยตามเพื่อน พบว่า มีมากกว่าในช่วงวัยอื่น โดยเฉพาะในระยะวัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมการคล้อยตามเพื่อนสูง

๒. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ หลังจากได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒ ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลสามารถเพิ่มความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มได้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สเปลทซ์ และคณะ (Speltz and others. ๑๙๘๒:๕๓๓-๕๓๕) ซึ่งพบว่า การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรโดยการวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคลสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ และเสมอใจ ซีนจิต (๒๕๓๓ : ๕๙-๕๐) พบว่าการเสริมแรงทางบวกเป็นรายบุคคลสามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ นอกจากนี้ ดวงแซ ณ สงขลา (๒๕๓๕ : ๖๓-๖๕) พบว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถเพิ่มความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนได้

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้รับการทดลองเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นดังที่ ฮิลการ์ด และบาวเวอร์ (Hilgard and Bower. ๑๙๖๖ : ๑๑๑) กล่าวว่า การกระทำใด ๆ ที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้การกระทำนั้น ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนการกระทำใด ๆ ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มที่จะลดลง ซึ่งนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ ต่างก็ทราบดีว่าการแสดงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนจะทำได้เพื่อตัวเองเท่านั้น เพราะนักเรียนจะได้รับผลกรรเป็นจำนวนเท่ากับคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มที่ตนเองทำ แต่ละคนไม่สามารถฟังผู้อื่นจึงทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของตนให้เพิ่มขึ้น

๓. นักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๓ การศึกษาค้นคว้าโดยการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลครั้งนี้ นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับสิ่งที่พึงพอใจจึงทำให้ค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนสูงขึ้นทั้ง ๒ กลุ่ม แต่ค่ามัธยฐาน

ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นรายบุคคลสูงกว่าค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม เนื่องจากนักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มต่างก็ทราบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม เพื่อกลุ่ม ผลกรรมที่ได้รับจะได้เท่ากันหมด แต่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนเพื่อตัวเองเท่านั้น เพราะนักเรียนจะได้รับผลกรรมเป็นจำนวนเท่ากับคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มที่ตนเองทำ ไม่สามารถพึ่งผู้อื่น จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น และการที่สัญญาเงื่อนไข ระบุรางวัลพิเศษ (Bonus) นั้น แคชดิน (Kazdin. ๑๙๘๐ : ๑๙๓) กล่าวว่า รางวัลพิเศษนี้จะเป็นตัวเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้เป็นระยะเวลานาน ในกรณีที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ ๆ ถ้าต้องการให้พฤติกรรมนั้นคงทนก็สามารถใช้รางวัลพิเศษช่วยได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามค่ามัธยฐานของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๒ สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑.๑ การศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงว่าการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล ทำให้นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนจึงควรนำวิธีดังกล่าวไปใช้พัฒนาความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

๑.๒ ควรมีการเผยแพร่หลักการปรับพฤติกรรมโดยการใช้สัญญาเงื่อนไขแก่ครู และผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้ในการสอน และในชีวิตประจำวัน

๒. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

๒.๑ การใช้สัญญาเงื่อนไข ตัวเสริมแรงที่ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งของต่าง ๆ ที่นักเรียนมีโอกาสเลือกนั้นควรจัดให้หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้เลือกสิ่งที่ต้องการ เพื่อให้มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

๒.๒ เนื่องจากการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล สามารถใช้ในการปรับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ดังนั้น ควรนำวิธีดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นมัธยมศึกษา เป็นต้น

๒.๓ ควรเพิ่มระยะเวลาในการติดตามผลการทดลองเพื่อดูความคงทนของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. เอกสารคำสอนวิชา ประถม ๕๒๑ : ปัญหาและกลวิธีสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมสาธิต. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๗.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. เอกสารประกอบการสอน ดิษ ๓๖๑ : ระเบียบวิธีสอนทั่วไป และหลักการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๕. /
- คมเพชร จิตรศุภกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑. อัดสำเนา.
- ชัยพร วิชชาวุธ. การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.
- ดวงแข ณ สงขลา. การเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓. อัดสำเนา.
- ทวีศักดิ์ ทิพย์ยอด. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพหุปัญญาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับ ๓ จากการฝังรายการวิทยุที่เป็นบทละครวิทยุ บทสนทนา และบทความ ตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๖. อัดสำเนา.
- ทิศนา ขวมนมณี. การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เล่ม ๑. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘. /
- อัมร ชูทรัพย์. "ศึกษานาที." นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทายแนวคิดของหลักสูตรใหม่ สารพัฒนาหลักสูตร. ๙ : ๓๗-๓๙ ; มิถุนายน ๒๕๒๗.
- น้อมฤดี จงพฤษ และคนอื่น ๆ. คู่มือการศึกษาวิธีสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, ๒๕๓๑.
- นันทนา ชุมักคี. การพูด. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๘.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๓.
- บุญทัน ดอกไธสง และธเนศ ต่วนชะเอม. กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : รัชดา ๘๔ แมเนจเม้นท์, ๒๕๒๙.

ปราณี สถาปิตานนท์. ผลของการเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘. อัดสำเนา

ปรีชา วิหคโต. การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อสร้างและรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕. อัดสำเนา.

ปรีชา ศรีสมยศ. การเปรียบเทียบการสอนจรรยาวิชาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติและการใช้การอภิปรายกลุ่ม. ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๘. อัดสำเนา.

ผกา บุญเรือง. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, ๒๕๒๕.

ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย,

๒๕๓๐.

พวงแก้ว เนตรโอการักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๓. อัดสำเนา.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๗.

นิพนธ์ ปิ่นจินดา. การเปรียบเทียบการสอนจรรยาวิชาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดย
การใช้การอภิปรายกลุ่ม และการสอนโดยวิธีเบญจชั้นในนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๕.

ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๓. อัดสำเนา.

มานิชย์ เชี่ยวชาญ. ความเกรงใจ ลักษณะความเป็นผู้นำ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของ
นักเรียนที่อาศัยในแหล่งแออัด และที่อาศัยในแหล่งที่ไม่แออัด. ปรินญาณินธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘. อัดสำเนา.

รจนา ชัยมีเขียว. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และความสนใจต่อวิธีสอนการพูดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่สอนโดยการอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการสอน
ตามคู่มือครู. ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๓๐. อัดสำเนา.

ลินจง อิมทรมพรรย์. ศาสตร์ของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. กรุงเทพฯ :
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม), ๒๕๒๙.

วัชร ฐะคำ. จิตวิทยาแนะแนว และให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๒๓.

วันทนา กิ่งจงเจริญสุข. ผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และ
เป็นรายบุคคลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖. อัดสำเนา.

วาสนา ผลุดทรง. ผลของการอภิปรายภาพวาดเป็นกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓. ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๙. อัดสำเนา.

วิจิตร อาวะกุล. เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิมิต, ๒๕๒๕.

วิชาการ, กรม. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๒๑.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑. กรุงเทพฯ : ครูสภา, ๒๕๒๐.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยานักเรียน. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : ประกายนิกร, ๒๕๓๐.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
๒๕๒๑ เล่ม ๒. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ, ๒๕๒๑.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓),
ครูสภา, ๒๕๓๕.

สกล เทียงแท้. ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถม
ศึกษาปีที่ ๕ ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน. ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕. อัดสำเนา.

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. หลักการพูด. พิมพ์ครั้งที่ ๕. สงขลา : ภาควิชาภาษาไทย คณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๙.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

✓ สุจิต เพียรชอบ. การอภิปรายแบบต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : ครูสภา, ๒๕๓๕.

สุดา เหลี้ยววิริยกิจ. ผลของการสอนโดยกลุ่มเพื่อนและการสอนโดยกลุ่มเพื่อนกับการวางเงื่อนไข

การเสริมแรงเป็นกลุ่มต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘. อัดสำเนา.

สุวัฒน์ มุทธเมธา. การเรียนการสอนปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕.

เสมอใจ ชื่นจิต. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่ม

และเป็นรายบุคคล ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, ๒๕๓๓. อัดสำเนา.

อาภา จันทรสกุล. การปรับพฤติกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา

และการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔.

✓ อำไพ เพื่องฟู. ผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗. อัดสำเนา.

Bandura, Albert. Social Learning Theory. Englewood Cliff, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1977.

Biskin, Donald S. and Kenneth Hoskinson. "An Experimental of Children's Literatures on Moral Reasoning," The Elementary School Journal. 77(5) : 407-415; 1977.

Bristol, Marie M. and Haward N. Slone. "Effects of Contingency Contract on Study Rate and Test Performance," Journal of Applied Behavior Analysis. 7 : 271 - 285; 1974.

Craighead, Edward W., Alan E. Kazdin and M.J. Mahoney. Behavior Modification. Boston : Houghton Mifflin Company, 1976.

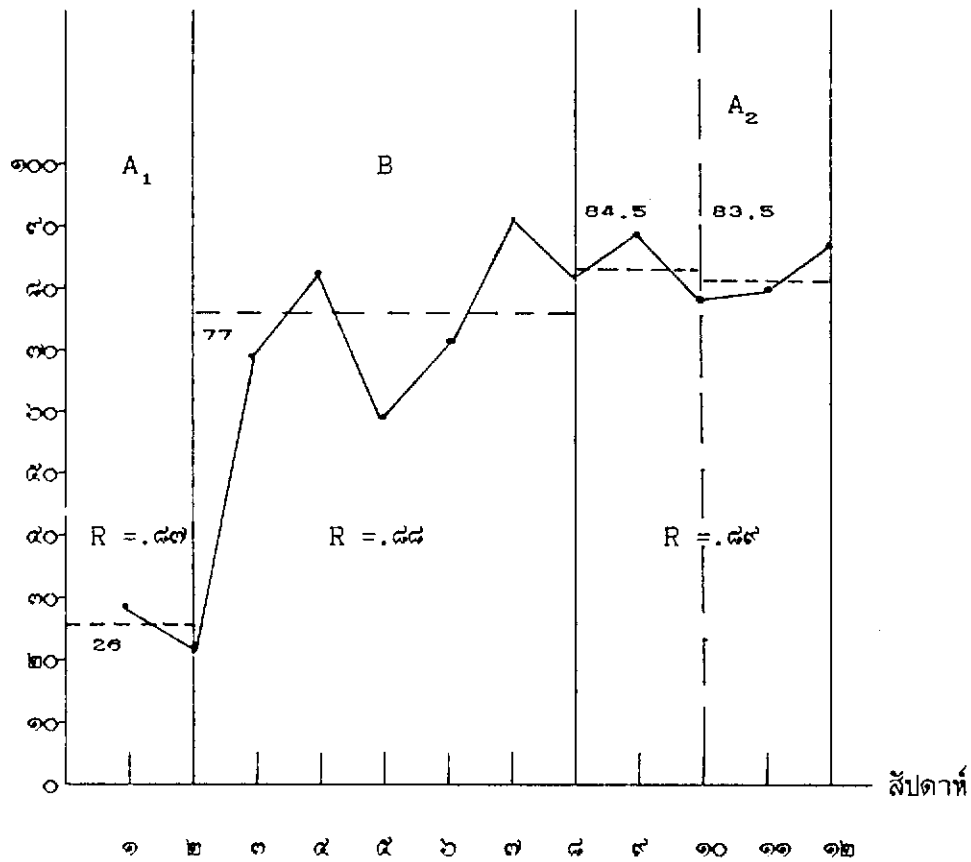
- Edelman, Sybil. "The Experimental Effect of A Discussion Model on the Critical Thinking of Elementary School Students." University Abstract. 47 (08) A : 152 - A ; 1986.
- Gambrill , Eileen D. Behavior Modification. San Francisco : Jossey - Bass Publishers, 1978.
- Harnack, R. Victor, Torrel B. Fest and Barbara Schindler John. Group Discussion : Theory and Technique. 2 nd. Englewood Cliffs , N.J. ; Prentice Hall, Inc., 1977.
- Hilgard, Ernest R, Gordon H. Bower. Theories of Learning. New York : Meredith Publishing, 1966.
- Kazdin, Alan E. Behavior Modification in Applied Settings. Illinois : The Dorsey Press, 1975.
- _____. The Token Economy : A Review and Evaluation. New York : Plenum Press, 1977.
- _____. Behavior Modification in Applied Settings. Illinois : The Dorsey Press, 1980.
- Kerllinger, Fred N. Foundation of Behavior Research. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1964.
- Kohlberg, Lawrence. "Education for Justice : A Modern Statement of the Platonic View," in Moral Education : Five Lectures. p. 57 - 84. Massachusetts, Cambridge, Harvard University Press, 1970.
- Lindgren, Henry C. An Introduction to Social Psychology. New York : John Wiley and Sons, 1969.
- Mann, Ronald A. "The Behavior Therapeutic Use of Contingency Contract to Control an Adult Behavior Problem : Weight Control," Journal of Applied Behavior Analysis. 5 : 99 - 109 ; 1972.
- Rimm, David C., and John C. Masters. Behavior Therapy. New York : Academic Press, 1979.
- Sattler, William M. and Edd N. Miller. Discussion and Conference. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall 1954.
- Skinner, B.F. Science and Human Behavior. New York : Macmillan, 1953.
- Speltz, Mathew L., Wenters Joan Shimamura, and William I McRenolds. "Procedural Variations in Group Contingencies Effects on Children's Academic and Social Behaviors," In Journal of Applied Behavior Analysis. 15 : 533 - 534 : 1982.
- Vincent, Elizabeth Lee. Human Development Psychology. New York : The Ronald Press Company, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

๑. กราฟแสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
เป็นรายบุคคล ตลอด ๓ ระยะ
๒. ตารางแสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นรายบุคคล
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ
๓. ตารางแสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเป็นรายบุคคล
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ
๔. ตารางแสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๕. ตารางแสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
ในกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๖. ตารางเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒
๗. ตารางแสดงคะแนนความคงทนของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ภายหลังจากการใช้
สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และภายหลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๘. ตารางแสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
และก่อนการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

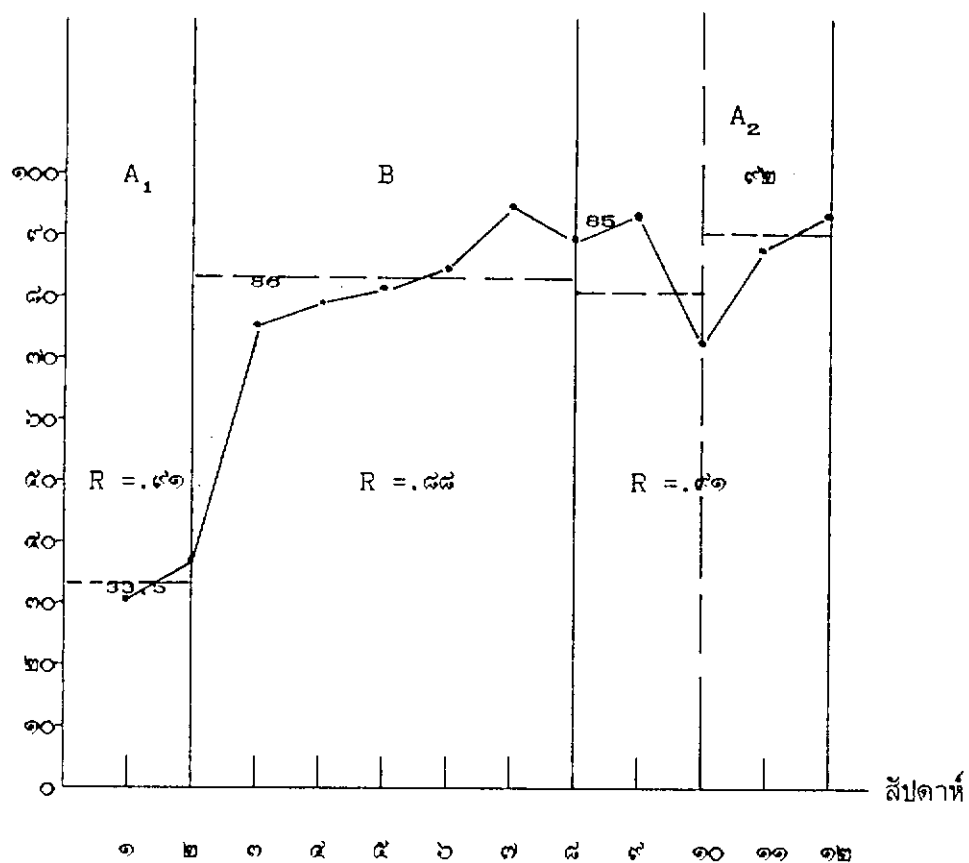

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๓ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๑ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

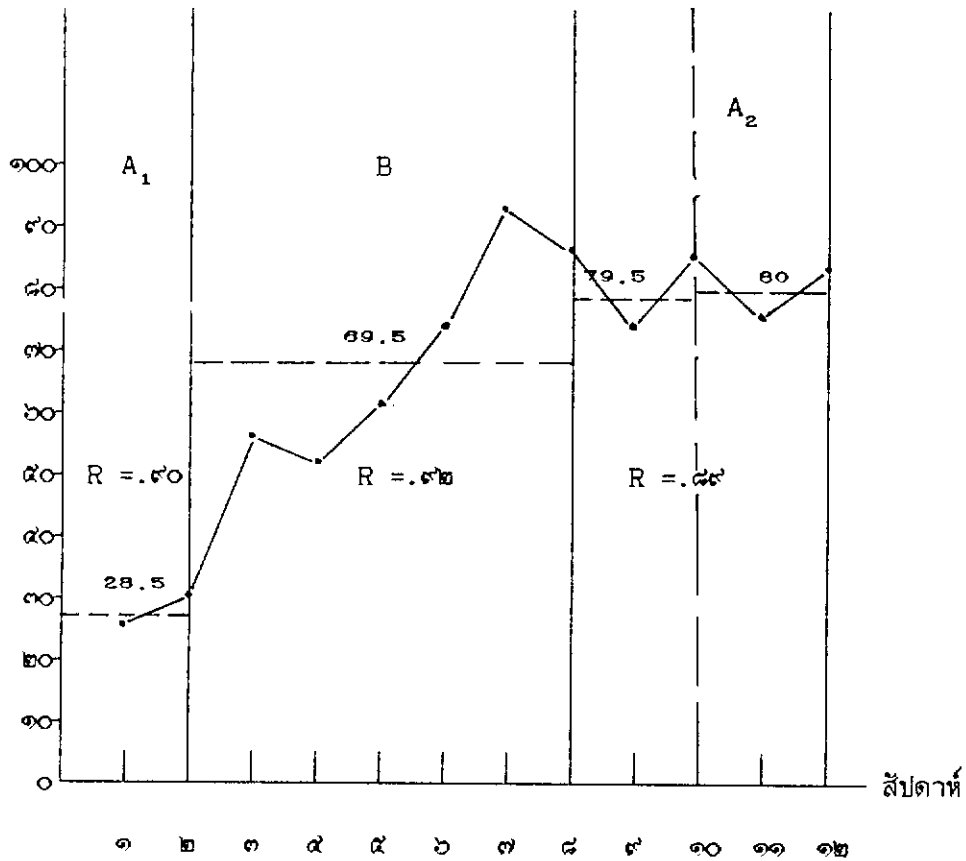
ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๔ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๒ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

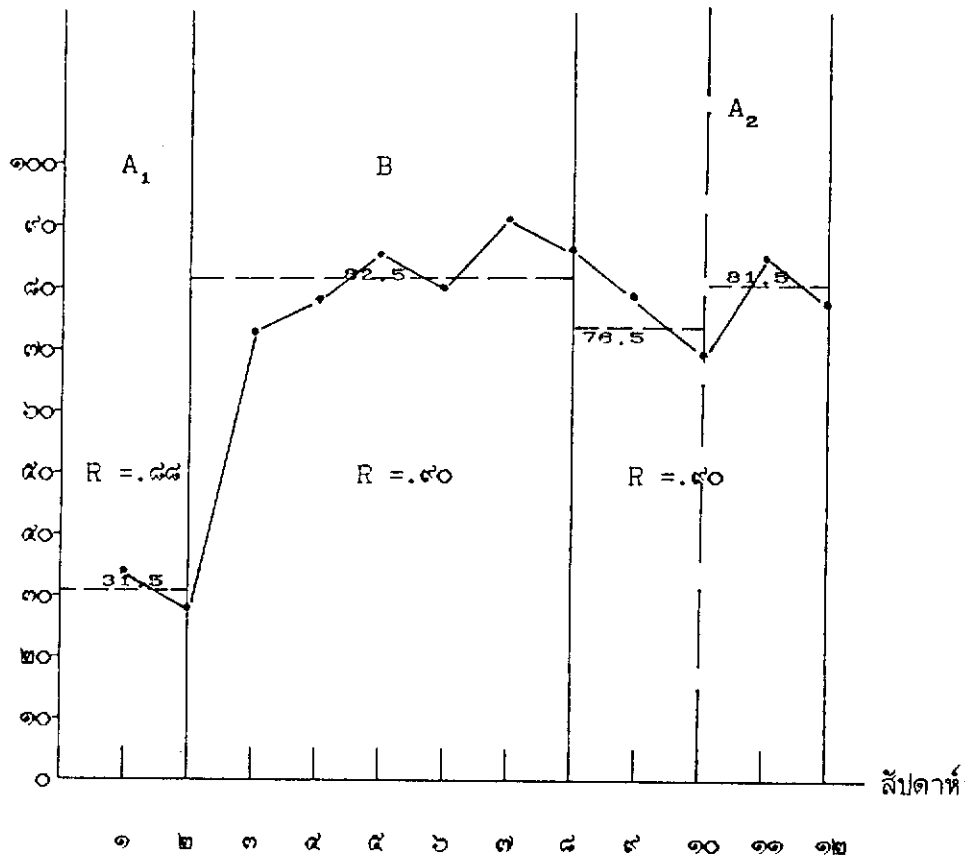

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๕ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๓ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

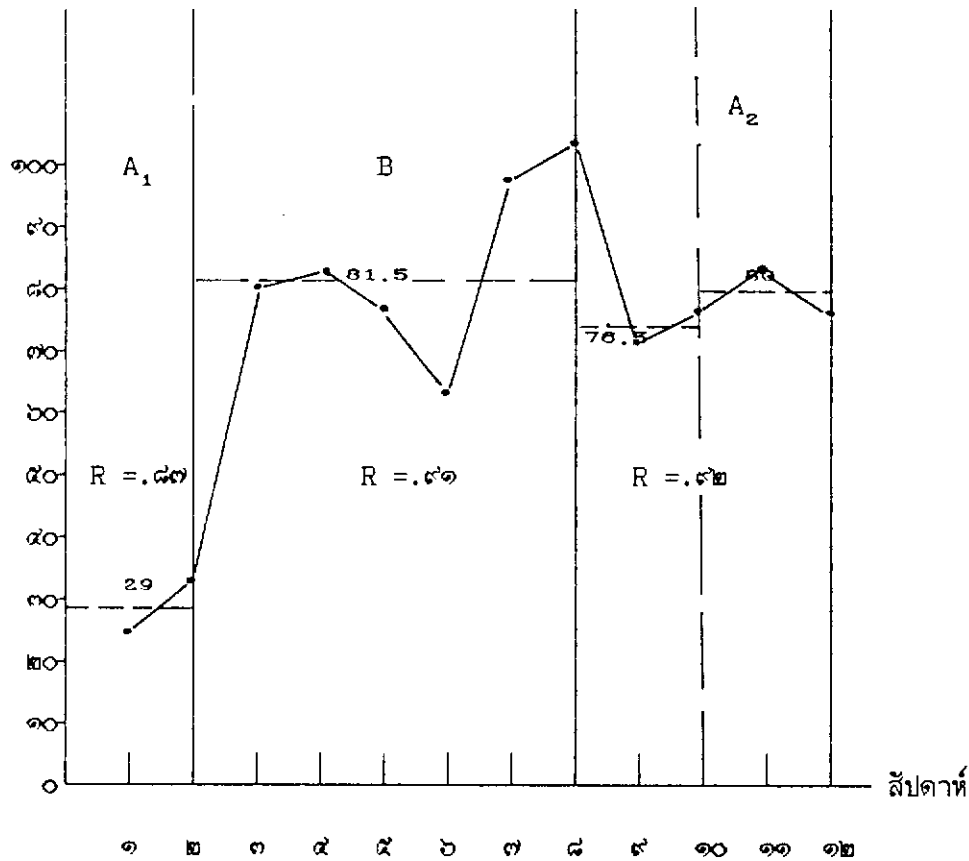
ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๖ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๔ ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

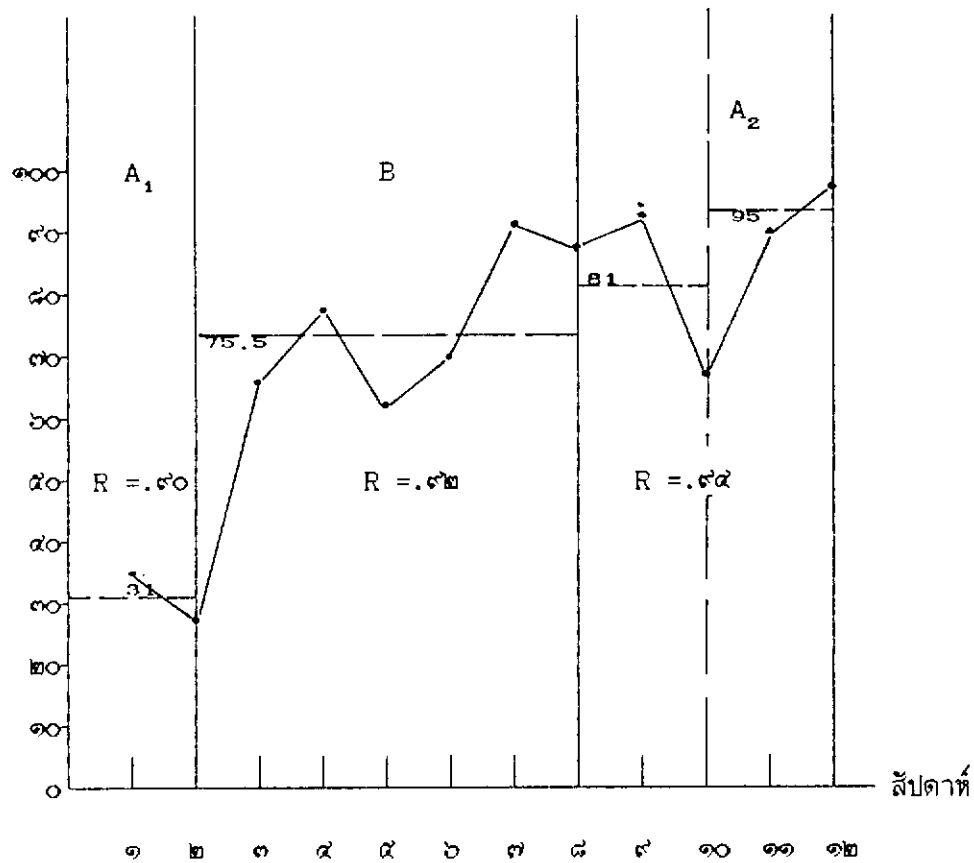

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๗ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๕ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

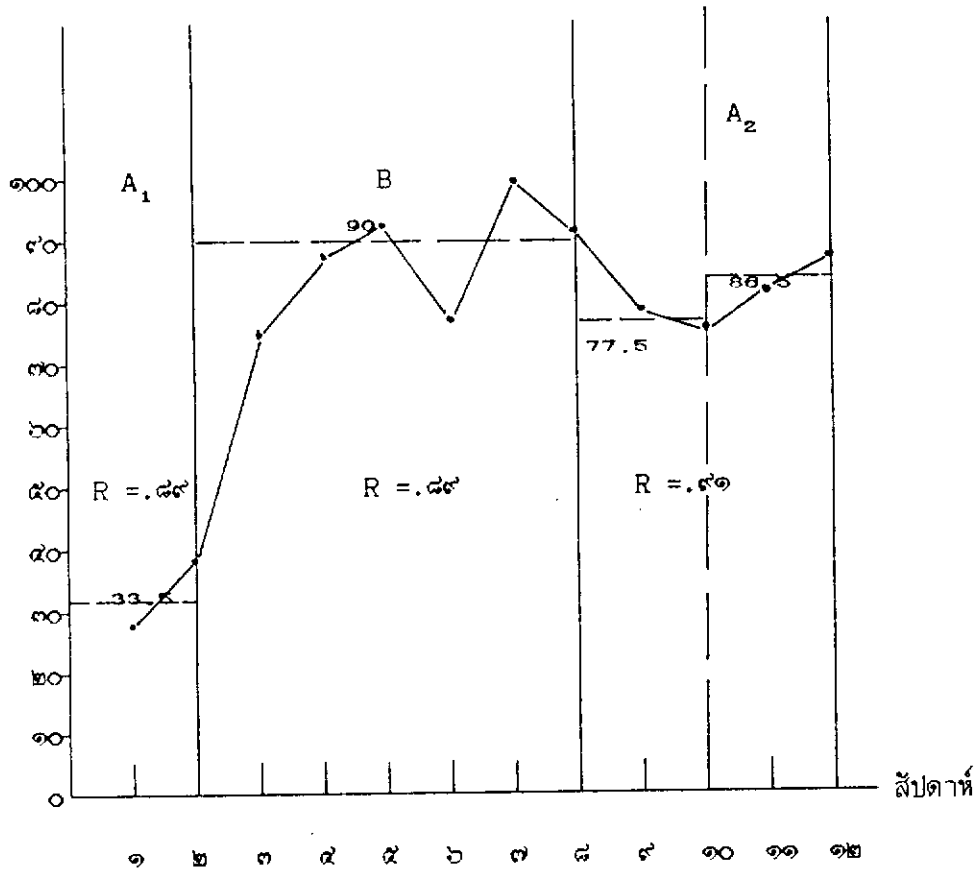

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๘ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๖ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

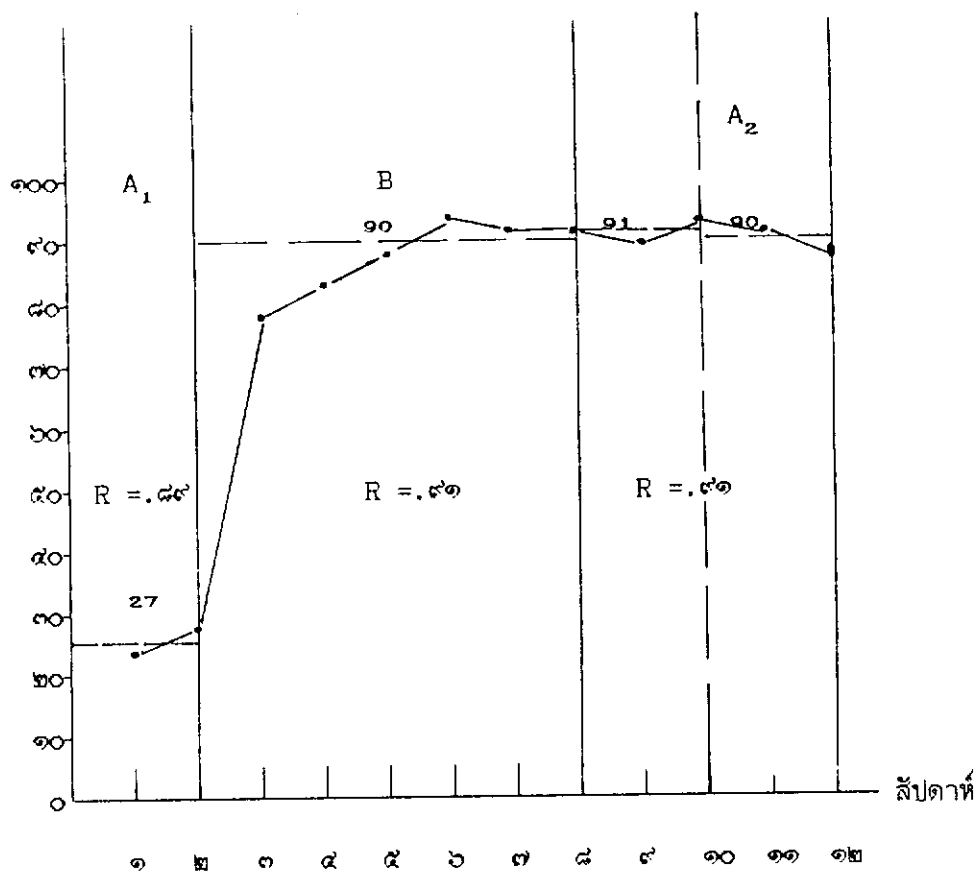

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๙ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๗ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

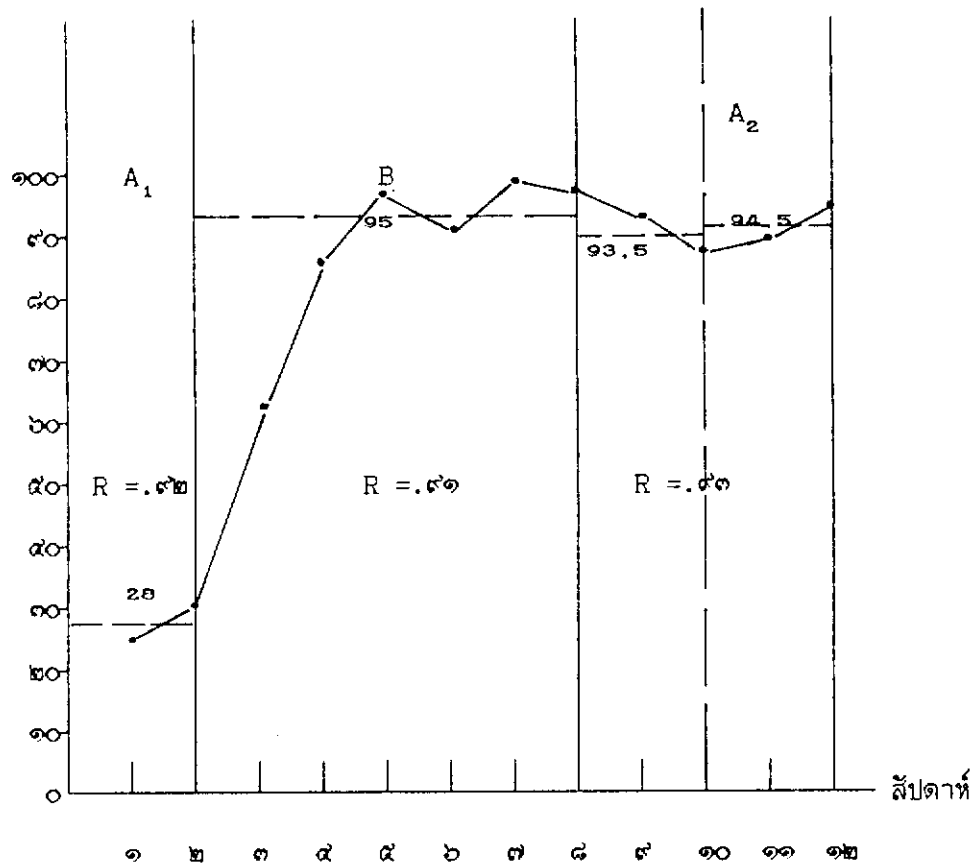

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๐ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๘ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

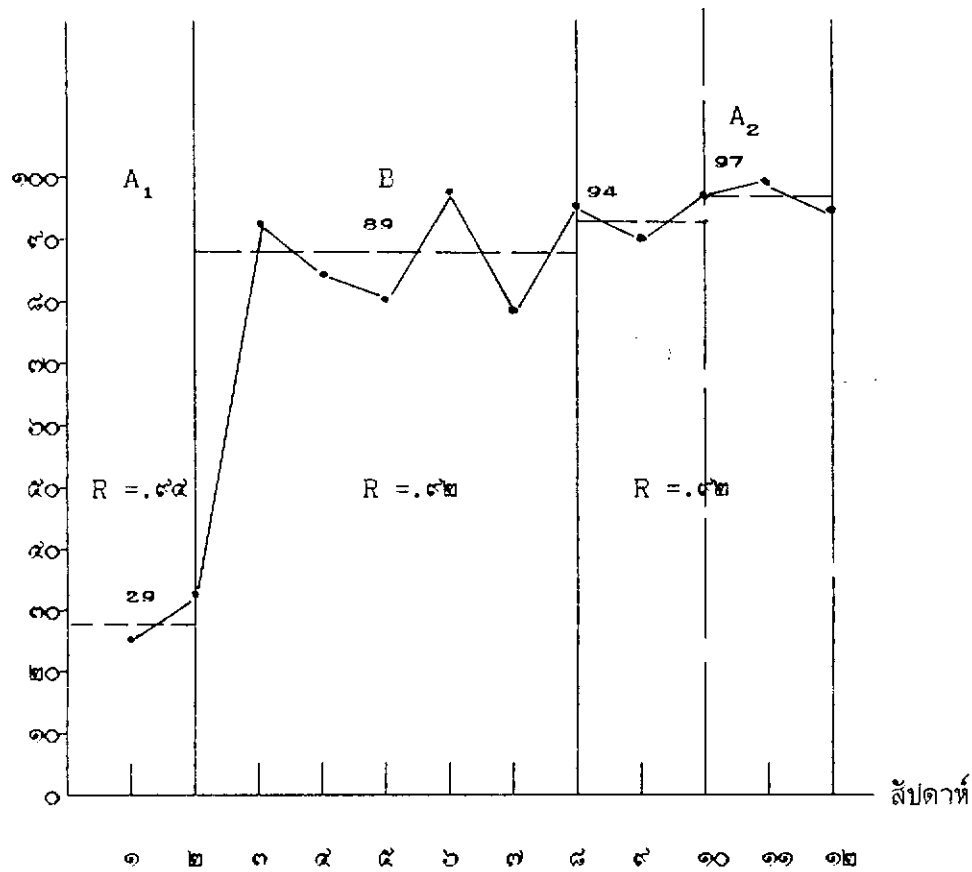

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๑ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๑ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

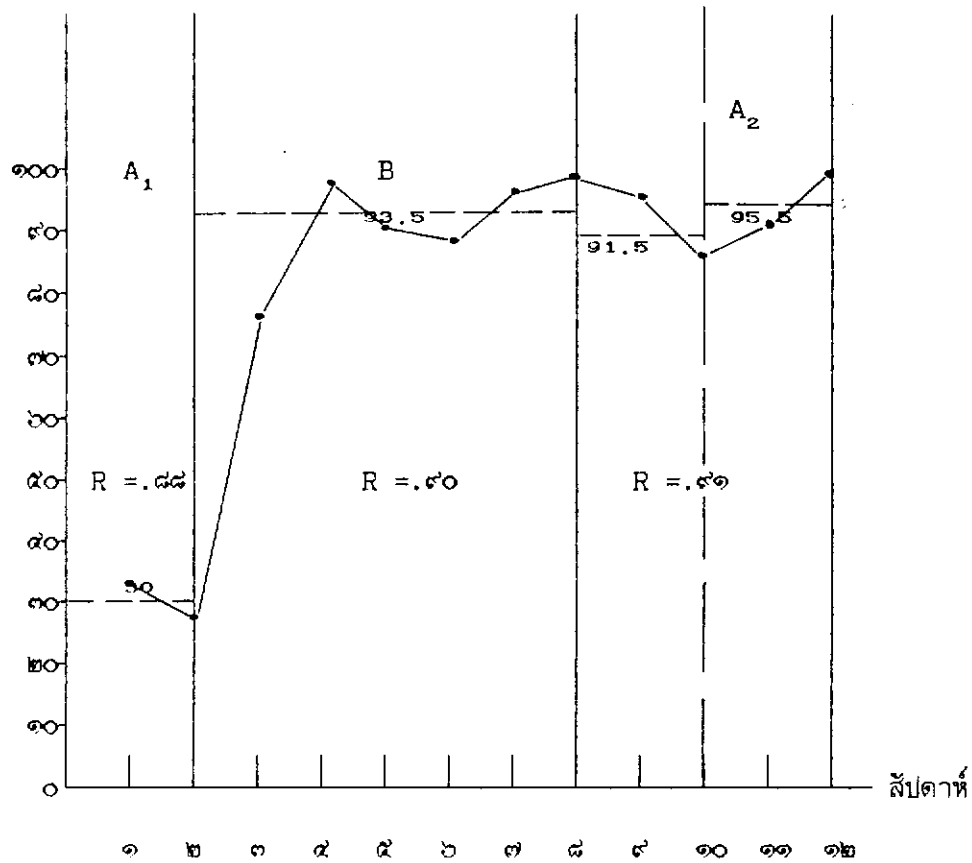

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๒ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๒ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

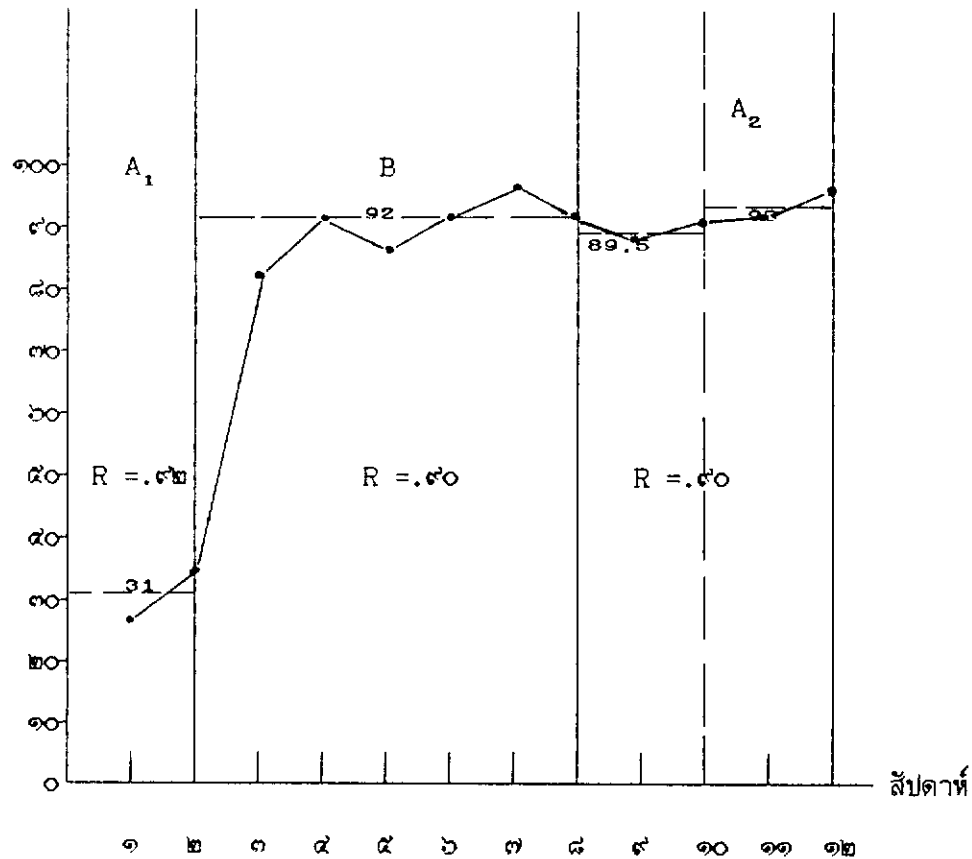

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๓ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๓ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

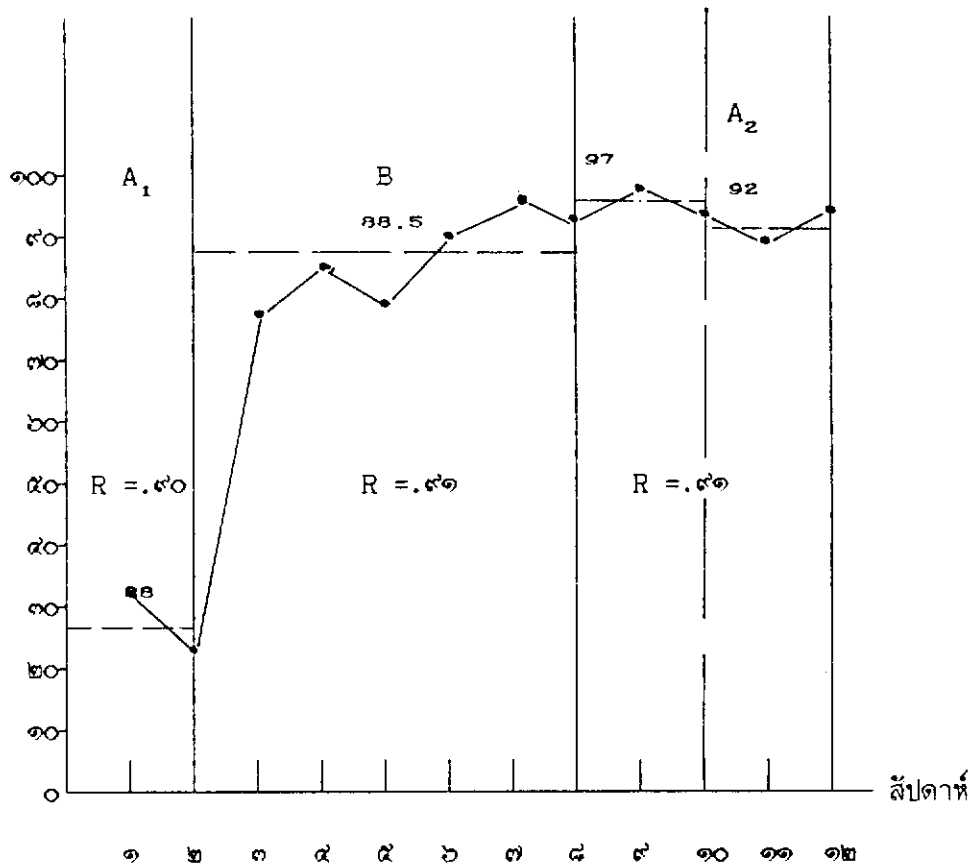

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๔ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๔ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

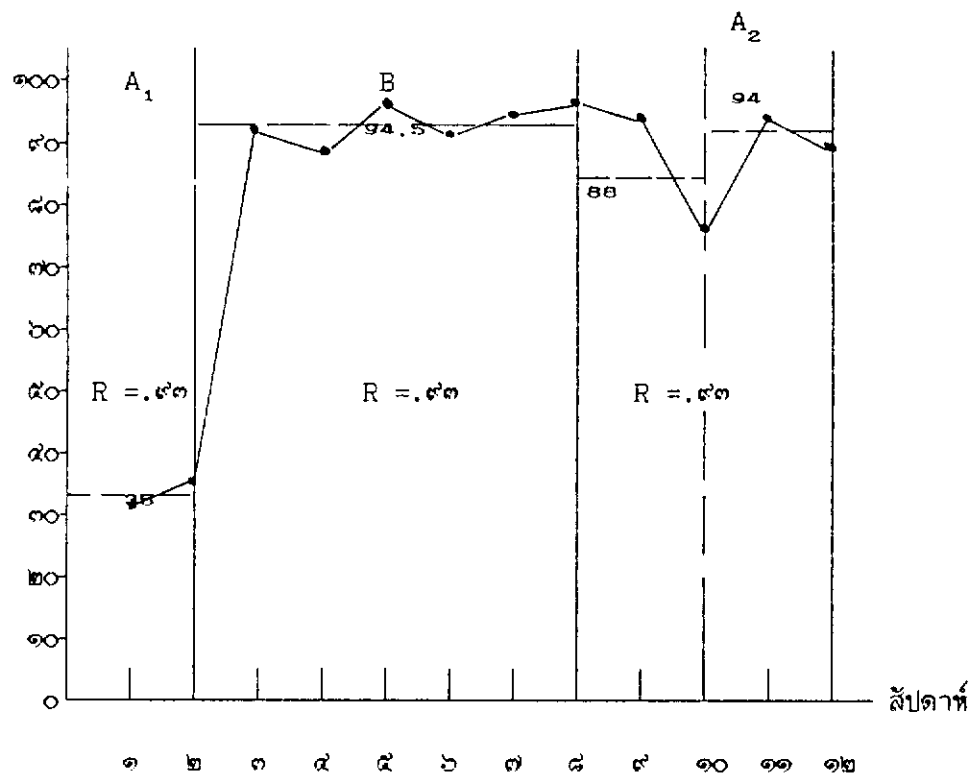

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๔ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๕ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

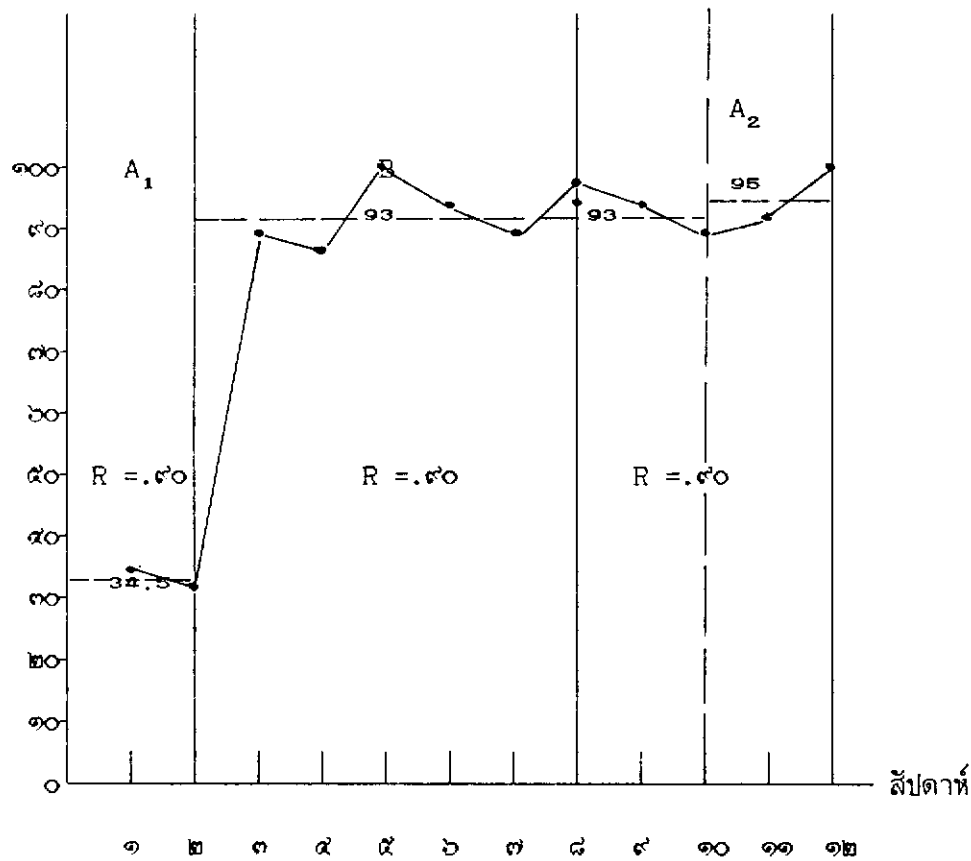

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
 - - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
 R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๖ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๖ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

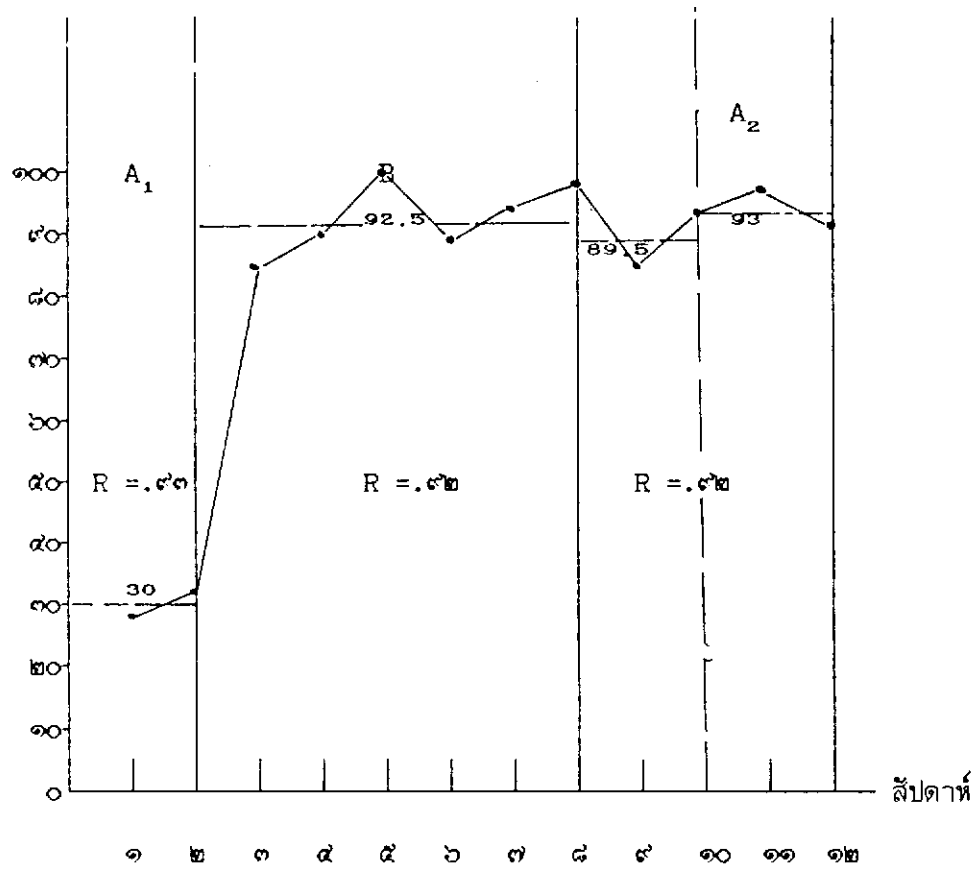

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๗ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๗ ในกลุ่มทดลองที่ ๒

ตลอด ๓ ระยะ

ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

- ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์
- - - - - ค่ามัธยฐานของความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ ๑๘ ความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนคนที่ ๘ ในกลุ่มทดลองที่ ๒
ตลอด ๓ ระยะ

ตาราง ๔ แสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนเป็นรายบุคคลในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตลอด ๓ ระยะ

ระยะที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่							
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
A ₁	๑	๒๘	๓๑	๒๗	๓๔	๒๕	๓๔	๒๘	๒๖
	๒	๒๕	๓๖	๓๐	๒๙	๓๓	๒๘	๓๙	๒๘
	มัธยฐาน	๒๖	๓๓.๕	๒๘.๕	๓๑.๕	๒๙	๓๑	๓๓.๕	๒๗
B	๓	๖๗	๗๖	๕๗	๗๓	๘๑	๖๙	๗๖	๗๙
	๔	๘๔	๘๒	๕๕	๗๙	๘๒	๗๙	๘๙	๘๒
	๕	๕๙	๘๕	๖๔	๘๔	๗๙	๖๔	๙๒	๘๙
	๖	๗๐	๘๗	๗๕	๘๑	๖๔	๗๒	๗๙	๙๔
	๗	๙๒	๙๗	๙๔	๙๓	๙๘	๙๒	๙๙	๙๒
	๘	๘๕	๙๐	๘๙	๘๘	๑๐๒	๘๖	๙๑	๙๑
	มัธยฐาน	๗๗	๘๖	๖๙.๕	๘๒.๕	๘๑.๕	๗๕.๕	๙๐	๙๐
A ₂	๙	๙๐	๙๔	๗๕	๘๐	๗๕	๙๔	๗๘	๙๐
	๑๐	๗๙	๗๖	๘๕	๗๓	๗๘	๖๘	๗๗	๙๒
	มัธยฐาน	๘๔.๕	๘๕	๗๙.๕	๗๖.๕	๗๖.๕	๘๑	๗๗.๕	๙๑
	๑๑	๘๐	๙๑	๗๘	๘๕	๘๒	๙๒	๘๕	๙๑
	๑๒	๘๗	๙๓	๘๒	๗๙	๗๘	๙๘	๘๘	๘๙
	มัธยฐาน	๘๓.๕	๙๒	๘๐	๘๑.๕	๘๐	๙๕	๘๖.๕	๙๐

ตาราง ๕ แสดงความถี่ของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนเป็นรายบุคคลในกลุ่ม
ทดลองที่ ๒ ตลอด ๓ ระยะ

ระยะที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่							
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
A ₁	๑	๒๖	๒๗	๓๒	๒๘	๓๕	๓๔	๓๕	๒๙
	๒	๓๐	๓๑	๒๘	๓๕	๒๕	๓๖	๓๕	๓๑
	มัธยมศึกษา	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๒๘	๓๕	๓๔.๕	๓๐
B	๓	๖๒	๙๒	๘๘	๘๒	๗๙	๙๕	๙๐	๘๖
	๔	๘๗	๘๖	๙๗	๙๒	๘๗	๘๙	๘๙	๙๒
	๕	๙๘	๘๕	๙๒	๘๘	๘๒	๙๗	๙๙	๙๗
	๖	๙๓	๙๘	๙๐	๙๒	๙๐	๙๓	๙๕	๙๑
	๗	๙๙	๘๑	๙๕	๙๖	๙๗	๙๕	๙๒	๙๓
	๘	๙๗	๙๕	๙๖	๙๒	๙๕	๙๗	๙๖	๙๖
	มัธยมศึกษา	๙๕	๘๙	๙๓.๕	๙๒	๘๘.๕	๙๔.๕	๙๓	๙๒.๕
A ₂	๙	๙๕	๙๑	๙๕	๘๙	๙๘	๙๕	๙๕	๘๖
	๑๐	๙๒	๙๗	๘๙	๙๐	๙๖	๘๑	๙๒	๙๓
	มัธยมศึกษา	๙๓.๕	๙๔	๙๓.๕	๘๙.๕	๙๗	๘๘	๙๓	๘๙.๕
	๑๑	๙๓	๙๙	๙๕	๙๑	๙๑	๙๕	๙๓	๙๖
	๑๒	๙๖	๙๕	๙๗	๙๕	๙๓	๙๓	๙๗	๙๐
	มัธยมศึกษา	๙๔.๕	๙๗	๙๔.๕	๙๓	๙๒	๙๔	๙๕	๙๓

ตาราง ๖ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑
ก่อนและหลังการใช้สื่อภูเขาเงื่อนโซ่เป็นกลุ่ม

คนที่	ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม		ผลต่างของ ความร่วมมือ ในการ อภิปรายกลุ่ม	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
๑	๕๒	๑๖๙	๑๑๗	๗		+๗
๒	๖๗	๑๗๐	๑๐๓	๖		+๖
๓	๕๗	๑๕๕	๙๘	๕		+๕
๔	๖๓	๑๕๓	๙๐	๒		+๒
๕	๕๘	๑๕๓	๙๕	๓		+๓
๖	๖๒	๑๖๒	๑๐๐	๔		+๔
๗	๖๗	๑๕๕	๘๘	๑		+๑
๘	๕๔	๑๘๒	๑๒๘	๘		+๘
รวม						+๓๖

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

T = ๐ **

ตาราง ๗ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๒
ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

คนที่	ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม		ผลต่างของ ความร่วมมือ ในการ อภิปรายกลุ่ม	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
๑	๕๖	๑๘๗	๑๓๑	๗		+๗
๒	๕๘	๑๘๘	๑๓๐	๖		+๖
๓	๖๐	๑๘๓	๑๒๓	๕		+๕
๔	๖๒	๑๙๙	๑๓๗	๒.๕		+๒.๕
๕	๕๖	๑๙๕	๑๓๘	๘		+๘
๖	๗๐	๑๙๖	๑๒๖	๑		+๑
๗	๖๙	๑๘๖	๑๑๗	๒.๕		+๒.๕
๘	๖๐	๑๙๙	๑๓๙	๔		+๔
รวม						+๓๖

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

$$T = 0^{**}$$

ตาราง ๘ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒

คนที่	กลุ่มทดลองที่ ๑	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ ๒	อันดับ
๑	๑๑๗	๙	๑๓๑	๑๕
๒	๑๐๓	๖	๑๓๐	๑๔
๓	๙๘	๔	๑๒๓	๑๒
๔	๙๐	๒	๑๑๗	๙
๕	๙๕	๓	๑๓๘	๑๖
๖	๑๐๐	๕	๑๐๖	๗
๗	๘๘	๑	๑๑๗	๙
๘	๑๒๘	๑๓	๑๑๙	๑๑

$$U = ๗^{**} \quad \mathcal{E}R_1 = ๔๓ \quad \mathcal{E}R_2 = ๙๓$$

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

ตาราง ๙ แสดงคะแนนความคงทนของความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ภายหลังจากการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และภายหลังจากการได้รับใช้
สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

คนที่	กลุ่มทดลองที่ ๑	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ ๒	อันดับ
๑	-๒	๒.๕	๒	๕
๒	๑๕	๑๕	๖	๗
๓	๑	๔	๘	๑๑
๔	๑๐	๑๒	๗	๙
๕	๗	๙	-๑๐	๑
๖	๒๘	๑๖	๑๒	๑๓
๗	๑๘	๑๕	๔	๖
๘	-๒	๒.๕	๗	๙

$$U = ๒๕ \quad \Sigma R_1 = ๗๕ \quad \Sigma R_2 = ๖๑$$

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

ตาราง ๑๐ แสดงคะแนนความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ ก่อนการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และก่อนการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล

คนที่	กลุ่มทดลองที่ ๑	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ ๒	อันดับ
๑	๕๒	๑	๕๖	๓.๕
๒	๖๗	๑๓.๕	๕๘	๖.๕
๓	๕๗	๕	๖๐	๘.๕
๔	๖๓	๑๒	๖๒	๑๐.๕
๕	๕๘	๖.๕	๕๖	๓.๕
๖	๖๒	๑๐.๕	๗๐	๑๖
๗	๖๗	๑๓.๕	๖๙	๑๕
๘	๕๔	๒	๖๐	๘.๕

$$U = ๒๘ \quad \mathcal{E}R_1 = ๖๔ \quad \mathcal{E}R_2 = ๗๒$$

ภาคผนวก ข.

๑. แบบประเมินความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
๒. แบบบันทึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
๓. แบบสำรวจตัวเสริมแรง
๔. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๕. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๖. สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (สำหรับกลุ่มทดลองที่ ๑)
๗. สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล (สำหรับกลุ่มทดลองที่ ๒)
๘. โปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ผู้ประเมิน.....

เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาจริยศึกษา ชั้น ป.๖/.....

คำชี้แจง พฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่พร้อมจะช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มโดยการพูดแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพิจารณาหาข้อตกลง หรือข้อสรุปจากเสียงของสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. การพูดแสดงความคิดเห็น ได้แก่
 - ๑.๑ เสนอความคิดโดยใช้เหตุผลประกอบ
 - ๑.๒ พูดสนับสนุนความคิดของผู้อื่น
 - ๑.๓ ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือสงสัยอย่างสุภาพ
๒. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่
 - ๒.๑ สนใจผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด ไม่พูด หรือกระซิบกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
 - ๒.๒ สนับสนุนผู้พูด โดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย
 - ๒.๓ รับฟังความคิดเห็นของผู้พูด โดยฟังจนจบ ไม่ขัดจังหวะผู้พูด
๓. การหาข้อตกลง หรือข้อสรุป ได้แก่ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ

โปรดกาเครื่องหมาย / เพื่อระบุน้ำหนักความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนแต่ละคนในช่วงที่มีพฤติกรรมแต่ละด้านกำกับอยู่แล้ว สำหรับความหมายของแต่ละด้าน มีดังนี้

- ๕ หมายถึง แสดงพฤติกรรม บ่อยที่สุด
- ๔ หมายถึง แสดงพฤติกรรม บ่อย
- ๓ หมายถึง แสดงพฤติกรรม บางครั้ง
- ๒ หมายถึง แสดงพฤติกรรม น้อยครั้ง
- ๑ หมายถึง แสดงพฤติกรรม นาน ๆ ครั้ง

นักเรียน คนที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรม	ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น				
			๕	๔	๓	๒	๑
		๑. การพูดแสดงความคิดเห็น ๑.๑ เสนอความคิดโดยใช้ เหตุผลประกอบ ๑.๒ พูดสนับสนุนความคิดของ ผู้อื่น ๑.๓ ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ ๒. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๒.๑ สนใจผู้พูด โดยตามอง ที่ผู้พูด ไม่พูด หรือกระซิบกับ ผู้ที่อยู่ใกล้เคียง ๒.๒ สนับสนุนผู้พูด โดยก้ม ศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย ๒.๓ รับฟังความคิดเห็นของ ผู้พูด โดยฟังจนจบ และไม่ขัด จังหวะผู้พูด					

นักเรียน คนที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรม	ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น				
			๕	๔	๓	๒	๑
		๓. การทำข้อตกลง หรือข้อสรุป ๓.๑ โดยยอมรับข้อตกลงตาม เสียงส่วนใหญ่โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ					
	รวม						

แบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ครั้งที่..... ชั้น ป. ๖/.....
 วิชา จริยศึกษา วันที่.....
 ผู้สังเกต..... เวลาที่สังเกต.....

พฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่พร้อมจะช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มในการพูดแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพิจารณาหาข้อตกลงหรือข้อสรุปจากเสียงของสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. การพูดแสดงความคิดเห็น ได้แก่
 - ๑.๑ เสนอความคิดโดยใช้เหตุผลประกอบ
 - ๑.๒ พูดสนับสนุนความคิดของผู้อื่น
 - ๑.๓ ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือสงสัยอย่างสุภาพ
๒. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่
 - ๒.๑ สนใจผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด ไม่พูด หรือกระซิบกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
 - ๒.๒ สนับสนุนผู้พูด โดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย
 - ๒.๓ รับฟังความคิดเห็นของผู้พูด โดยฟังจนจบ ไม่ขัดจังหวะผู้พูด
๓. การหาข้อตกลง หรือข้อสรุป ได้แก่ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ

หมายเหตุ การสังเกตจะแบ่งเวลาออกเป็น ๘ ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ ๔ นาที สังเกตนักเรียนคนละ ๓๐ วินาที พัก ๑ นาที ในแต่ละครั้งใช้เวลาสังเกตทั้งสิ้น ๔๐ นาที มีเกณฑ์การบันทึกดังนี้

- ๑ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
- ๐ หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ช่วง ที่	นักเรียน คนที่	พฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม						
		การพูดแสดงความคิดเห็น			การรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น			รวม
		เสนอ ความ คิด โดย ใช้ เหตุ ผล	พูด สนับ สนุน ความ คิด ของ ผู้อื่น	ซักถาม สิ่งที่ไม่ เข้าใจ อย่าง สุภาพ	สนใจ ผู้พูด ตามองที่ ผู้พูด	สนับสนุน ผู้พูดโดย พยักหน้า รับ	รับฟัง ความ คิดเห็น ของผู้พูด จนจบ โดยไม่ ขัด จังหวะ ผู้พูด	
๑	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘							

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ..... ชั้น ป. ๖/.....

จงเรียงลำดับสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด ไปหาสิ่งที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด ๑๐ อันดับ
โดยให้ใส่หมายเลข ๑ เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด

_____ สมุดปกแข็ง	_____ หนังสือเรื่องสั้น
_____ สมุดปกอ่อน	_____ หนังสือการ์ตูน
_____ ปากกาลูกกลิ้งพร้อมยางลบหมึก	_____ หนังสือเตรียมสอบ
_____ ปากกาลูกกลิ้งสีน้ำเงิน	_____ หนังสือภาพระบายสี
_____ ปากกาลูกกลิ้งสีแดง	_____ อาหารกลางวัน ๑ ถาด
_____ ดินสอ	_____ ขนมกล้วยอบ
_____ ยางลบหมึก	_____ ขนมเซี่ยงไฮ้
_____ ยางลบดินสอ	_____ ขนมปังกรอบ
_____ ไม้ดินสอกด	_____ นมกล่อง
_____ สีเมจิก	_____ ไวตามินล์
_____ สีเทียน	_____ ขนมไข่
_____ สมุดวาดรูป	_____ แลคตาซอย
_____ อื่น ๆ ระบุ.....	

หมายเหตุ : แบบสำรวจตัวเสริมแรงนี้ใช้สำรวจทุกสัปดาห์

โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (ใช้กับกลุ่มทดลองที่ ๑)

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
๑ ๕๐ นาที	ปฐมนิเทศ	๑. เพื่อให้ผู้รับการทดลองได้ทราบจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ๒. เพื่อให้ทราบข้อตกลงในการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม	๑. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง ๒. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ ๑ จำนวน ๘ คน ทราบจุดมุ่งหมายคือการปรับปรุงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลอง ๓. ผู้วิจัยชี้แจงข้อตกลงในการทำสัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ให้ผู้รับการทดลองทราบ ดังนี้ ๓.๑ ครู และนักเรียนทั้งกลุ่มร่วมกันกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ได้แก่ เสนอความคิดโดยใช้เหตุผลประกอบ พุด-สนับสนุนความคิดของผู้อื่น ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ สนใจผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด สนับสนุนผู้พูดโดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย การรับฟังความคิดเห็นของผู้พูดโดยฟังจนจบ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ได้แย้ง หรือ อภิปรายต่อ ๓.๒ ครูทำสัญญากับนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยมีเงื่อนไขในสัญญาว่าการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน	- แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
			ทุกคนในกลุ่มมีผลต่อการได้รับตัวเสริมแรง ซึ่งครูจะให้การเสริมแรงแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่มจำนวนเท่ากับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนที่ถูกสุ่มรายชื่อขึ้นมาในแต่ละวัน ถ้านักเรียนที่ถูกสุ่มรายชื่อไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนทุกคนในกลุ่มจะไม่ได้รับการเสริมแรง แต่ถ้านักเรียนทุกคนในกลุ่มแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มจำนวน ๓ พฤติกรรมติดต่อกันเป็นจำนวน ๓ ครั้งของการสังเกต ครูจะให้รางวัลพิเศษแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่มตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข ๓.๓ ครูสำรวจตัวเสริมแรงที่นักเรียนต้องการเพื่อใช้ในการเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น ๓.๔ ครู และนักเรียนร่วมกันกำหนดรางวัลพิเศษ (Bonus) ๓.๕ นัดวัน และเวลาทำการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง	

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
๒ - ๑๑ ๕๐ นาที	การใช้ สัญญาณ เงื่อนไข เป็นกลุ่ม	เพื่อศึกษาว่า การใช้สัญญาณ เงื่อนไขเป็น กลุ่มจะทำให้ ความร่วมมือ ในการอภิปราย กลุ่มของผู้รับ การทดลองใน กลุ่มทดลองที่ ๑ เพิ่มขึ้นหรือไม่	ตั้งแต่ครั้งที่ ๒ - ๑๑ ผู้วิจัยดำเนินการทุกครั้งเป็นขั้นตอน ดังนี้ ๑. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปราย-กลุ่มของผู้รับการทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ ๑ ตามวัน และเวลาที่กำหนดโดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถได้ยินเสียง และมองเห็นพฤติกรรมของผู้รับการทดลองได้ชัดเจน และไม่ให้ผู้รับการทดลองเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาทาสัมภาษณ์ถึงความสอดคล้อง ๒. เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบการบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองแต่ละคนแล้วรวบรวมเฉพาะพฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน จากนั้นจึงสุ่มรายชื่อของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ ๑ มา ๑ ชื่อ เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการให้ตัวเสริมแรงแก่ผู้รับการทดลองทุกคนในกลุ่ม ก่อนหมดเวลาเรียน	๑. แบบบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการกลุ่ม ๒. ตัวเสริมแรงชนิดต่าง ๆ

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
๑๒ ๕๐ นาที	ปัจจัย- นิเทศ	๑. เพื่อสรุปผล การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ความร่วมมือ ในการ อภิปรายกลุ่ม ๒. เพื่อสรุปผล ที่ได้จากการ ใช้สัญญาณ เงื่อนไขเป็น กลุ่ม	๑. ผู้วิจัยให้ผู้รับการทดลองสรุปผลที่ได้รับจาก การทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ๒. ผู้วิจัยกล่าวขอใจผู้รับการทดลองที่ให้ความ ร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการ ทดลอง	

โปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคล (ใช้กับกลุ่มทดลองที่ ๒)

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
๑ ๕๐ นาที	ปฐมนิเทศ	๑. เพื่อให้ผู้รับการทดลองได้ทราบจุดมุ่งหมายของการปรับปรุงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ๒. เพื่อให้ทราบข้อตกลงในการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล	๑. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง ๒. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ ๒ จำนวน ๘ คน ทราบจุดมุ่งหมายในการเพิ่มพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลอง ๓. ผู้วิจัยชี้แจงข้อตกลงในการวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคลให้ผู้รับการทดลองทราบ ดังนี้ ๓.๑ ครู และนักเรียนกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การปรับปรุงความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม ได้แก่ เสนอความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบ พุทธสันสนความ คิดของผู้อื่น ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือ สงสัยอย่างสุภาพ สนใจผู้พูดโดยตามองที่ผู้พูด สันสนผู้พูดโดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย รับฟังความคิดเห็นของผู้พูดโดยฟังจนจบ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ ๓.๒ ครูทำสัญญากับนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีเงื่อนไขในสัญญาว่าการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน มีผลต่อการได้รับตัวเสริมแรงซึ่งครูจะให้การ	- แบบ สำรวจ ตัวเสริม แรง

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
			เสริมแรงแก่นักเรียนแต่ละคนจำนวนเท่ากับพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม นักเรียนจะไม่ได้รับการเสริมแรง แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มจำนวน ๗ พฤติกรรมติดต่อกันเป็นจำนวน ๓ ครั้งของการสังเกต ครูจะให้รางวัลพิเศษแก่นักเรียนตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข ๓.๓ ครูสำรวจตัวเสริมแรงที่นักเรียนต้องการเพื่อใช้ในการเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น ๓.๔ ครู และนักเรียนร่วมกันกำหนดรางวัลพิเศษ (Bonus) ๓.๕ นัดวัน และเวลาทำการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง	
๒ - ๓๑ ๕๐ นาที	การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล	เพื่อศึกษาว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลจะทำให้พฤติกรรม	ตั้งแต่ครั้งที่ ๒ - ๓๑ ผู้วิจัยดำเนินการทุกครึ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้ ๑. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ ๒	๑. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
		ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองในการทดลองที่ ๒ เพิ่มขึ้นหรือไม่	ตามวันและเวลาที่กำหนด โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถจะได้ยินเสียง และไม่ให้ผู้รับการทดลองเห็นแบบบันทึกพฤติกรรมเมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ๒. เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัย และผู้วิจัยตรวจสอบการบันทึกพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของผู้รับการทดลองแต่ละคนแล้วรวบรวมเฉพาะพฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน จากนั้นจึงมอบให้ครูผู้สอน เพื่อให้แรงเสริมแก่นักเรียนแต่ละคน ก่อนหมดเวลา	ในการอภิปรายกลุ่ม ๒. ตัวเสริมแรงชนิดต่าง ๆ
๑๒ ๕๐ นาที	ปัจฉิม-นิเทศ	๑. เพื่อสรุปผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม	๑. ผู้วิจัยให้ผู้รับการทดลองสรุปผลที่ได้รับจากการทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ๒. ผู้วิจัยกล่าวขอใจผู้รับการทดลองที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง	

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการทดลอง	อุปกรณ์
		๒. เพื่อสรุป ผลที่ได้จาก การใช้สัญญาณ เงื่อนไขเป็น รายบุคคล		

✓ สัญญาเงื่อนไข (สำหรับกลุ่มทดลองที่ ๑)

เพื่อให้การเรียนรู้การสอนวิชาจริยศึกษาดำเนินไปด้วยดี ข้าพเจ้าทุกคนในกลุ่มขอทำสัญญากับครูผู้สอน ดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าทุกคนในกลุ่มจะร่วมมือกับครูผู้สอนทุกประการ
๒. ขณะที่ครูผู้สอนให้จัดกลุ่มอภิปราย ข้าพเจ้าจะให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มทุกประการ ดังนี้

- ๒.๑ เสนอความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบ
- ๒.๒ พุทธสนับสนุนความคิดของผู้อื่น
- ๒.๓ ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ
- ๒.๔ สนใจผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด ไม่พูด หรือกระซิบกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
- ๒.๕ สนับสนุนผู้พูด โดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย
- ๒.๖ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยฟังจนจบ ไม่ขัดจังหวะผู้พูด
- ๒.๗ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่โต้แย้ง หรืออภิปรายต่อ

๓. เมื่อข้าพเจ้าทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน โดยให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มดังกล่าวตามข้อ ๒ ข้าพเจ้าทุกคนในกลุ่มจะได้รับตัวเสริมแรงจากครูผู้สอนเท่ากับจำนวนพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ในกลุ่มที่ครูผู้สอนรายชื่อขึ้นมาเป็นเกณฑ์ในการได้รับตัวเสริมแรง ดังนี้

ถ้าเพิ่ม	๑	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๗
เพิ่ม	๒	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๖
เพิ่ม	๓	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๕
เพิ่ม	๔	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๔
เพิ่ม	๕	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๓
เพิ่ม	๖	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๒
เพิ่ม	๗	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๑

ถ้าสมาชิกของกลุ่มที่ถูกสุ่มรายชื่อไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ข้าพเจ้าทุกคนในกลุ่มจะไม่ได้รับตัวเสริมแรงจากครูผู้สอน

แต่ถ้าข้าพเจ้าทุกคนในกลุ่มแสดงพฤติกรรมให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
จำนวน ๗ พฤติกรรมติดต่อกันเป็นจำนวน ๓ ครั้งของการสังเกต ข้าพเจ้าจะได้รับรางวัล
พิเศษเท่ากันทุกคน

๔. ข้าพเจ้าจะรักษาสัญญานี้เป็นความลับ โดยไม่บอกให้สมาชิกในกลุ่มอื่นทราบ

๕. สัญญานี้มีผลใช้ตั้งแต่วันที่..... เดือน.....

ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อกลุ่ม..... กลุ่มผู้ให้สัญญา

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน

ลงชื่อ..... พยาน

ลงชื่อ..... พยาน

สัญญาเงื่อนไข (สำหรับกลุ่มทดลองที่ ๒)

เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาดำเนินไปด้วยดี ข้าพเจ้าขอทำสัญญากับ
ครูผู้สอน ดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าจะร่วมมือกับครูผู้สอนทุกประการ
๒. ขณะที่ครูผู้สอนให้จัดกลุ่มอภิปราย ข้าพเจ้าจะให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ทุกประการ ดังนี้

- ๒.๑ เสนอความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบ
- ๒.๒ พยายามสนับสนุนความคิดของผู้อื่น
- ๒.๓ ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ
- ๒.๔ สนใจผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด ไม่พูด หรือกระซิบกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
- ๒.๕ สนับสนุนผู้พูด โดยก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย
- ๒.๖ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยฟังจนจบ ไม่ขัดจังหวะผู้พูด
- ๒.๗ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ

๓. เมื่อข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน โดยให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ดังกล่าวตามข้อ ๒ ข้าพเจ้าจะได้รับตัวเสริมแรงจากครูผู้สอนเท่ากับจำนวนพฤติกรรมความร่วมมือ
ในการอภิปรายกลุ่มที่ข้าพเจ้าทำได้ในแต่ละวัน ดังนี้

ถ้าเพิ่ม	๑	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๗
เพิ่ม	๒	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๖
เพิ่ม	๓	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๕
เพิ่ม	๔	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๔
เพิ่ม	๕	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๓
เพิ่ม	๖	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๒
เพิ่ม	๗	พฤติกรรม	ได้รับตัวเสริมแรงอันดับที่ ๑

ถ้าข้าพเจ้าไม่แสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มข้าพเจ้าจะไม่ได้รับ

ตัวเสริมแรงจากครูผู้สอน

แต่ถ้าข้าพเจ้าแสดงพฤติกรรมให้ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มจำนวน ๗ พฤติกรรม
ติดต่อกันเป็นจำนวน ๓ ครั้งของการสังเกต ข้าพเจ้าจะได้รับรางวัลพิเศษจากครูผู้สอน

๔. ข้าพเจ้าจะรักษาสัญญานี้เป็นความลับ โดยไม่บอกให้คนอื่นทราบ

๕. สัญญานี้มีผลใช้ตั้งแต่วันที่..... เดือน.....

ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

ลงชื่อ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

โปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ครั้งที่	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย
๑ เวลา ๕๐ นาที	ปฐมนิเทศ ล่าลายเซ็น	เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของการฝึก กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และวิธีการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม และเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ในการเริ่มต้นทำกิจกรรม
๒ เวลา ๕๐ นาที	ภาษาท่าทาง การฟัง	เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญของการแสดง ความสนใจ และสนับสนุนผู้พูดโดยตามองที่ผู้พูด ก้มศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย เพื่อฝึกให้นักเรียนแสดงความสนใจ และสนับสนุนผู้พูดโดยใช้ท่าทาง
๓ เวลา ๕๐ นาที	ยอมรับ - ไม่ยอมรับ	เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ความสำคัญของการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น โดยฟังจนจบไม่ขัดจังหวะผู้พูด
๔ เวลา ๕๐ นาที	สำคัญที่เหตุผล การใช้เหตุผล	เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญของการเสนอ ความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบ เพื่อฝึกให้นักเรียนเสนอความคิดเห็น โดยใช้ เหตุผลประกอบ
๕ เวลา ๕๐ นาที	การพูด การยกย่องชมเชย	เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญในการพูด สนับสนุนความคิดของผู้อื่น เพื่อฝึกให้นักเรียนพูดสนับสนุนความคิดของผู้อื่น
๖ เวลา ๕๐ นาที	สิ่งนั้นคืออะไร	เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญของการซัก ถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ

ครั้งที่	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย
๗ เวลา ๕๐ นาที	คิดแล้วถาม มติของกลุ่ม เทวดาน้อยเลือกห้อง-เรียน	เพื่อฝึกให้นักเรียนซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญของการ ยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่โดยไม่ได้แย้ง หรือ อภิปรายต่อ เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับข้อตกลงตามเสียง ส่วนใหญ่โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ
๘ เวลา ๕๐ นาที	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนพูดคุย อภิปราย และสรุป เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากโปรแกรมการฝึกความ ร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

โปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ครั้งที่ ๑

กิจกรรมที่ ๑ ประมุขเทศ

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของการฝึก กฎเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม

เวลาที่ใช้ ๕๐ นาที

อุปกรณ์ โปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แล้วอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดู
๓. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๓.๑ จัดนักเรียนให้นั่งเป็นวงกลม
 - ๓.๒ ผู้วิจัยแจกแบบฟอร์มล่าลายเซ็นให้นักเรียนทุกคน พร้อมทั้งให้เขียนชื่อของตนเองลงในแบบฟอร์มล่าลายเซ็นที่ได้รับ
 - ๓.๓ ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเล่นเกมล่าลายเซ็นให้นักเรียนทราบว่า"ช่วงเวลาต่อไปนี้ ประมาณ ๕ นาที คือหลังจากได้ยินสัญญาณนกหวีดแล้ว นักเรียนทุกคนนำแบบฟอร์มล่าลายเซ็นของตนไปล่าลายเซ็นจากเพื่อนนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับข้อที่กำหนดไว้ โดยให้นักเรียนผู้นั้นเซ็นชื่อของตนเองในช่องว่างข้างหน้าข้อความนั้น ๆ และขอให้นักเรียนหาเพื่อนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความป็นจริง และล่าลายเซ็นให้ได้เร็วที่สุด ผู้ที่ล่าลายเซ็นได้ครบคนแรกให้มานั่งเก้าอี้กลางวงที่จัดไว้ให้ สำหรับท่านอื่น ๆ ที่เสร็จทีหลังให้กลับไปนั่งที่เดิม เมื่อนกหวีดดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แสดงว่าหมดเวลาแล้ว ให้นักเรียนทุกคนกลับไปนั่งที่เดิม ผู้ที่ล่าลายเซ็นได้น้อยที่สุด เมื่อหมดเวลาแล้วให้ออกมานั่งที่เก้าอี้กลางวงที่จัดไว้ให้"
 - ๓.๔ ผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มล่าลายเซ็น

- ๓.๕ เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้สัญญาณ และแนะนำผู้ชนะให้กลุ่มทราบและให้ผู้ชนะแจ้งให้กลุ่มทราบว่าตนได้ล่าลายเซ็นของเพื่อนคนใดบ้าง และคนนั้นมีคุณสมบัติอย่างไร
- ๓.๖ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ล่าลายเซ็นได้น้อยที่สุด แจ้งให้กลุ่มทราบว่าตนได้ล่าลายเซ็นของสมาชิกคนใดบ้าง และคนนั้นมีคุณสมบัติอย่างไร
- ๓.๗ ผู้วิจัยแจกรางวัลให้ทั้งผู้ที่ล่าลายเซ็นได้มาก และน้อยที่สุด
- ๓.๘ ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรมล่าลายเซ็น
๔. ผู้วิจัยแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม จุดมุ่งหมาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มโดยใช้โปรแกรมการฝึกความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มประกอบ
๕. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

การประเมินผล

๑. ประเมินจากความสนใจ และความตั้งใจในการทำกิจกรรม
๒. ประเมินจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
๓. ประเมินจากการซักถามของนักเรียน

แบบฟอร์มลาลายเซ็น

_____ ผู้ที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ท

_____ ผู้ที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ น

_____ ผู้ที่มีนามสกุลขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ก

_____ ผู้ที่เกิดเดือน มกราคม

_____ ผู้ที่เกิดเดือน กันยายน

_____ ผู้ที่เกิดวันพฤหัสบดี

_____ ผู้ที่เป็นลูกสาวคนเล็ก

_____ ผู้ที่เป็นลูกชายคนเล็ก

_____ ผู้ที่สูงที่สุดในห้อง

_____ ผู้ที่ใช้ผ้าเช็ดหน้าสีขาว

_____ ผู้ที่มีผิวขาวที่สุดในห้อง

_____ ผู้ที่ใส่ที่คาดผม

_____ ผู้ที่มีพี่ชาย ๒ คน

_____ ผู้ที่มีพี่สาว ๑ คน และน้องสาว ๑ คน

ครั้งที่ ๒

กิจกรรม ภาษาท่าทาง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนรู้ความสำคัญของการแสดงความรู้สึก และสนับสนุนผู้พูด โดยตามองที่ผู้พูด ก็มึศีรษะรับเมื่อเห็นด้วย

เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที

อุปกรณ์

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดู
๓. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๓.๑ ผู้วิจัยขออาสาสมัคร ๒ คน และนำออกไปนอกห้อง ชี้แจงให้อาสาสมัครทั้ง ๒ คนฟังว่า ขอให้เล่าเรื่องเกี่ยวกับอะไรก็ได้ที่ตนถนัดจะพูด เช่น ประวัติส่วนตัว เหตุการณ์ที่ตื่นเต้นที่พบเห็น เป็นต้น มีความยาวประมาณ ๓ นาที เมื่อเตรียมตัวพร้อมแล้วจะให้กลับเข้าไปในกลุ่ม เพื่อไปเล่าให้เพื่อนที่รออยู่ในห้องฟังโดยเข้าไปทีละคน
 - ๓.๒ ให้นักเรียนที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง โดยแสดงบทบาทขณะฟัง ดังนี้
 - เมื่ออาสาสมัครคนแรกเข้ามาให้ทุกคนแสดงที่ทำการรับฟัง โดยให้ความสนใจ และสนับสนุน ดังต่อไปนี้
 - : ตามองที่ผู้พูด ไม่กระซิบกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
 - : ก้มศีรษะรับ ยิ้ม และหัวเราะในเวลาที่เหมาะสม
 - เมื่ออาสาสมัครคนที่ ๒ เข้ามาขอให้ทุกคนแสดงบทบาทในการไม่รับฟัง โดยไม่ให้ความสนใจ และไม่ให้การสนับสนุน ดังต่อไปนี้
 - : แสดงท่าทางเฉยเมย มองออกไปข้างนอกกลุ่ม
 - : พูดคุยกันในกลุ่มผู้ฟัง
 - : นั่งหาว เอาจานอื่นขึ้นมาทำ

- ๓.๓ ขอให้นักเรียนทุกคนแสดงบทบาทอย่างแนบเนียน และคอยสังเกตดู
สีหน้าท่าทางของอาสาสมัครทั้ง ๒ คน ขณะที่พูด
- ๓.๔ เมื่ออาสาสมัครคนที่ ๑ พูดเสร็จแล้ว ให้เขานั่งอยู่ด้วย แต่ไม่บอก
เรื่องการแสดงให้ทราบ
- ๓.๕ หลังจากอาสาสมัครคนที่ ๒ พูดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยซักถามอาสาสมัคร
คนที่ ๑ และ ๒ ถึงความรู้สึกขณะเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง
- ๓.๖ ผู้วิจัยซักถามนักเรียนที่เป็นผู้ฟังเกี่ยวกับสีหน้า ท่าทางของอาสาสมัคร
คนที่ ๑ และ ๒
- ๓.๗ ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของการแสดงความรู้สึก
และการสนับสนุนผู้พูดว่า ผู้ฟังเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญมากที่จะช่วย หรือ
บันทึกกำลังใจของผู้พูด

กิจกรรมที่ ๒ การฟัง

จุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกให้นักเรียนแสดงความรู้สึก และสนับสนุนผู้พูดโดยใช้ท่าทาง

เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดู
๓. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๓.๑ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๖ - ๘ คน
 - ๓.๒ ให้นักเรียนภายในกลุ่มผลัดกันเป็นผู้พูด และผู้ฟัง
 - ๓.๓ ขณะเป็นผู้พูดให้นักเรียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่ตนชอบ
มากที่สุดให้เพื่อนฟัง ใช้เวลาประมาณคนละ ๑ - ๒ นาที
 - ๓.๔ ขณะเป็นผู้ฟังให้นักเรียนแสดงท่าทางสนใจ และสนับสนุนผู้พูดโดยการ
มองที่ผู้พูด ไม่กระซิบกับเพื่อนที่อยู่ใกล้เคียง ก้มศีรษะรับ ยิ้มและหัวเราะ

ในเวลาที่เหมาะสม

- ๓.๕ หลังจากนักเรียนทุกคนเป็นผู้ฟังแล้ว ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุป และประเมินการแสดงท่าทางสนใจ และสนับสนุนผู้พูดพร้อมข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

๑. จากความร่วมมือ และความสนใจในการทำกิจกรรม
๒. จากการแสดงบทบาทของนักเรียน
๓. จากการตอบคำถาม และซักถามของนักเรียน
๔. จากการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ ๓

กิจกรรม ยอมรับ - ไม่ยอมรับ

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กเรียนทราบความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เวลาที่ใช้ ๕๐ นาที

อุปกรณ์ เอกสารบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดู
๓. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๓.๑ ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ
 - ๓.๒ ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น "ความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น"
 - ๓.๓ แจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
 - ๓.๔ ให้เริ่มแสดง ใช้เวลาประมาณ ๑๕ นาที
 - ๓.๕ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - ๓.๕.๑ ถ้านักเรียนเป็นน้อย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อนักเรียนเสนอความคิดเห็นแล้ว เพื่อน ๆ ไม่รับฟังจนจบและขัดจังหวะการพูดของนักเรียน
 - ๓.๕.๒ ถ้านักเรียนเป็นไท่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อเพื่อนรับฟังความคิดเห็นของตน และแสดงท่าทีเห็นด้วย
 - ๓.๕.๓ ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในห้องของตึก นักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่ามีสิทธิรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน
 - ๓.๕.๔ นักเรียนคิดว่านิทานเรื่องนี้หรือไม่ว่าอยากแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน แต่ไม่กล้าเพราะกลัวเพื่อน ๆ จะว่าอยากได้หน้า และจะไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของตน ถ้าเป็นนักเรียน ๆ จะทำ

อย่างไร

๓.๕.๕ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนร่วมห้องของตุ๊ก และไม่เห็นด้วยกับ

ความคิดเห็นของเพื่อน นักเรียนจะอย่างไร

๓.๖ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

การประเมินผล

๑. ประเมินจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
๒. ประเมินจากการแสดงบทบาทสมมติ
๓. ประเมินจากการซักถาม และตอบคำถามของนักเรียน

ความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เช้าวันหนึ่ง ตุ๊กมาโรงเรียนแต่เช้าพร้อมกับเพื่อน ๆ อีก ๒ - ๓ คนและปรึกษากันว่า หลังจากสอบเสร็จแล้ว อยากจะกินข้าวกลางวันร่วมกันทั้งชั้นลัทธิวัน ดังนั้นเมื่อมาถึง โรงเรียน ตุ๊กจึงนำเรื่องที่ปรึกษากับเพื่อน ๆ มาปรึกษาคูประจำชั้น ซึ่งครูก็เห็นด้วยและจะช่วยออกเงินให้ แต่เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่จะตกลงกันว่าจะทำอะไรกันดี ตุ๊กนำข่าวดีมาบอกเพื่อน ๆ ว่า ได้รับอนุญาตจากครูเรียบร้อยแล้ว นักเรียนชายรับที่จะเป็นฝ่ายจัดสถานที่ ส่วนเรื่องอาหารยกให้เป็นหน้าที่ของนักเรียนหญิง ตุ๊กจึงนัดให้เพื่อน ๆ มาประชุม และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน หลังจากที่ได้รับประทานอาหารกลางวันเสร็จ

เมื่อเพื่อนมาครบแล้ว ตุ๊กจึงให้เพื่อน ๆ ช่วยกันคิดและเสนอว่าควรจะทำอาหารอะไรดี เด็ก ๆ แย่งกันเสนอความคิดเห็น จนฟังแทบไม่รู้เรื่อง แต่ก็มีหลายคนที่นั่งจับกลุ่มคุยกัน ไม่ยอมแสดงความคิดเห็น และไม่สนใจฟังว่าใครเสนอให้ทำอะไร ตุ๊กจึงเสนอให้เพื่อน ๆ ผลัดกันเสนอทีละคน น้อยรีบยกมือขอเสนอเป็นคนแรกซึ่งน้อยเสนอให้ทำก๋วยเตี๋ยวราดหน้า เพราะทำง่าย และราคาถูกดี แต่น้อยยังพูดไม่จบ เพื่อนก็พูดแซงขึ้นมา และไม่เห็นด้วยกับความคิดของน้อย ทำให้น้อยเกิดความรู้สึกไม่พอใจเป็นอย่างมาก เมื่อได้เสนอให้ทำขนมจีบแกงไก่โดยอาสาจะให้คุณแม่ทำให้เพื่อน ๆ กลับรับฟัง และเห็นชอบด้วย น้อยซึ่งไม่พอใจอยู่แล้วจึงแก้มือพูดในทำนองว่า ไก่อยากได้หน้า ทำให้ไก่โกรธและทะเลาะกัน เพื่อน ๆ เข้าข้างไก่ และช่วยกันรุมต่อน้อย จนน้อยเสียใจเดิน

ออกจากห้องไป ตึกจึงขอร้องให้เพื่อน ๆ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย เพราะทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเสนอความคิดเห็นได้ ไม่ใช่จะเอาแต่ความคิดของตนเป็นใหญ่ และถ้าเสียงส่วนใหญ่เลือกที่จะทำอะไรแล้ว เพื่อน ๆ จะต้องยอมรับด้วย เมื่อตึกเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นได้ นิดจึงอยากจะเสนอความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ๆ มานานแล้วแต่ไม่กล้า เพราะกลัวเพื่อน ๆ จะหาว่าอยากได้หน้า และจะไม่ยอมรับฟังความคิดของตน จึงเสนอบ้างและเมื่อถามเสียงส่วนใหญ่ปรากฏว่าเพื่อน ๆ เห็นด้วยที่นิดเสนอให้แต่ละคนนำอาหารมาจากบ้านเพราะนอกจากจะประหยัด ไม่ต้องรบกวนเงินของครูแล้วยังได้รับประทานอาหารหลายอย่าง ไม่ต้องเสียเวลาทำด้วย หลังจากตกลงกันได้แล้ว เด็ก ๆ ต่างแยกย้ายกันไปเล่น

ให้นักเรียนแสดงเป็น ตึก น้อย ไก่ นิด และเพื่อน ๆ ตามบทบาทที่กำหนดให้

บทบาทของตึก

สมมติฉันคือตึก เป็นหัวหน้าห้อง ป. ๖ ฉันนัดให้เพื่อน ๆ มาประชุมเพื่อชี้แจงให้ทราบว่าครูประจำชั้นอนุญาตให้รับประทานอาหารร่วมกัน แต่ยังไม่รู้ว่าจะทำอาหารอะไรดี จึงขอให้เพื่อน ๆ ช่วยกันคิด และเสนอความคิดเห็น แต่เพื่อน ๆ แย่งกันพูดจนฟังไม่รู้เรื่อง ฉันจึงขอให้เสนอความคิดเห็นทีละคน แต่ไ้กับกับน้อยมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน และเพื่อนคนอื่น ๆ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของน้อย ฉันจึงขอให้เพื่อนทุกคนเสนอความคิดเห็นมาคนละอย่างแล้วโหวตเสียงกัน และฉันขอร้องให้เพื่อนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นด้วย

บทบาทของน้อย

สมมติฉันคือน้อย ฉันอยากเสนอความคิดเห็น จึงรีบยกมือขอพูดก่อน ฉันเสนอให้ทำก๋วยเตี๋ยวราดหน้าเพราะฉันชอบทาน และทำง่าย แต่ฉันไม่พอใจที่เพื่อน ๆ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉันจนจบ และพูดแซงขณะฉันกำลังพูดอยู่ แต่พอไ้เสนอ เพื่อน ๆ กลับยอมรับฟัง และเห็นด้วย ฉันจึงแกล้งพูดว่าไ้อยากได้หน้าถึงได้อาสาให้คุณแม่ทำให้ เพื่อนเข้าข้างไ้ รุมต่อว่าฉัน ฉันน้อยใจจึงลุกออกไปจากห้อง

บทบาทของไก่

สมมติฉันคือไก่ ฉันไม่เห็นด้วยกับน้อย และฉันก็อยากจะเสนอความคิดเห็น ฉันจึงแย้งเขาพูด ฉันเสนอให้ทำขนมจิ้นแกงไก่ และอาสาที่จะให้แม่ทำให้ เพราะแม่ฉันทำอร่อย ฉันดีใจที่เพื่อนรับฟัง และแสดงท่าทางว่าเห็นด้วย น้อยโกรธฉัน แกล้งพูดว่าฉันอยากได้หน้า เราทะเลาะกัน เพื่อน ๆ เข้าข้างฉันรุมต่อว่าน้อยทำให้น้อยโกรธจนเดินออกจากห้องไป

บทบาทของนิต

สมมติฉันคือนิต ฉันอยากจะเสนอความคิดเห็นบ้างแต่ไม่กล้าเพราะกลัวเพื่อน ๆ จะไม่รับฟัง และไม่พอใจฉันเหมือนน้อย แต่เมื่อตุ๊กเปิดโอกาสให้ทุกคนเสนอความคิดเห็นได้ ฉันจึงกล้าจะเสนอ และแสดงความคิดเห็น ฉันเสนอให้เพื่อน ๆ เอาอาหารมาที่บ้านคนละอย่าง จะได้ไม่ต้องเสียเวลาทำ และจะได้มีอาหารหลาย ๆ อย่าง ไม่ต้องรบกวนเงินของครูด้วย ฉันดีใจที่เพื่อน ๆ เห็นด้วยกับฉัน

บทบาทของเพื่อน ๆ

สมมติฉันคือเพื่อนของตุ๊ก พวกฉันแย่งกันแสดงความคิดเห็น แต่ก็มีบางคนที่นั่งเฉย ไม่ยอมแสดงความคิดเห็น หรือสับสน และคัดค้านใครทั้งสิ้น พวกฉันเห็นด้วยกับความคิดของไก่ แต่ไม่เห็นด้วยกับความคิดของน้อยโดยไม่ได้ฟังน้อยพูดจนจบ พวกฉันเข้าข้างไก่ไม่ว่าเขาจะพูดอะไรก็ตาม พวกฉันก็จะแสดงท่าทางรับฟัง และสับสน แต่ในที่สุดพวกเรา ก็เห็นด้วยกับความคิดของนิต

ครั้งที่ ๔

- กิจกรรมที่ ๑ สำคัญที่สุด
- จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญของการเสนอความคิดโดยใช้เหตุผลประกอบ
- เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที
- อุปกรณ์ แบบสังเกตสถานการณ์สำหรับการแสดงบทบาท
- วิธีดำเนินการ
๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
 ๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ขออาสาสมัครนักเรียน เป็นผู้สังเกต
 - ๒.๒ ผู้วิจัยแจกแบบสังเกตให้ พร้อมชี้แจงวิธีการใช้จนเข้าใจ
 - ๒.๓ ให้นักเรียนที่เหลือร่วมกันประชุมในหัวข้อเรื่อง "การจัดงานวันปีใหม่ ของชั้น ป. ๖"
 - ๒.๔ ผู้วิจัยแจกสถานการณ์สำหรับการแสดง และบทบาทการแสดงให้นักเรียนทำความเข้าใจ โดยให้คำแนะนำจนเข้าใจดี
 - ๒.๕ หลังจากทุกคนเข้าใจบทบาทหน้าที่ดีแล้ว ให้นักเรียนเริ่มประชุมในหัวข้อเรื่อง "การจัดงานวันปีใหม่ของชั้น ป. ๖" โดยพยายามแสดงให้ผู้สังเกตเห็นว่าสมาชิกที่เสนอความคิดเห็นโดยไม่มีเหตุผลประกอบจะถูกเพิกเฉยและทอดทิ้งความคิดเห็น ทำให้ผู้เสนอความคิดเห็นนั้นเสียกำลังใจ และไม่ช่วยกลุ่มต่อไป
 - ๒.๖ หลังจบการแสดง ผู้วิจัยซักถามผู้สังเกตตามแบบสังเกตที่แจกให้
 - ๒.๗ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปผลของการเสนอความคิดเห็นโดยไม่มีเหตุผลประกอบ
 - ๒.๘ ผู้วิจัยสรุปให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเสนอความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบว่าจะช่วยให้สมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มเข้าใจความคิดของตนดีขึ้น กลุ่มจะสามารถนำความคิดเห็นนั้นมาพิจารณาว่า ดี / ไม่ดี

ยอมรับ/ไม่ยอมรับเพราะอะไร และยังช่วยให้ผู้เสนอความคิดเห็นเกิดความพึงพอใจ ทำให้เต็มใจที่จะช่วยกลุ่มต่อไป

สถานการณ์สำหรับการแสดง

ให้นักเรียนร่วมกันประชุมในหัวข้อเรื่อง "การจัดงานวันปีใหม่ของชั้น ป. ๖" ให้เวลาในการประชุม ๕ นาที

บทบาทการแสดง

บทบาทของสมาชิกคนที่ ๑

ให้นักเรียนแสดงตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม โดยพยายามเสนอความคิดเห็น เช่น

- น่าจะมีการจับของขวัญกัน
- ควรจะมีการละเล่นบ้าง
- จัดงานวันที่ ๓๐ ดีกว่า

ฯลฯ

ให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นขึ้นมาลอย ๆ ไม่มีเหตุผลประกอบ และเมื่อความคิดเห็นของนักเรียนไม่ได้รับความสนใจ หรือการพิจารณาจากกลุ่ม ให้นักเรียนไม่แสดงความคิดเห็นอีก นั่งเฉย ๆ จนจบการประชุม

บทบาทของสมาชิกคนที่ ๒

ให้นักเรียนแสดงตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม โดยพยายามเสนอความคิดเห็น เช่น

- ควรนำอาหารมาที่บ้านเพื่อร่วมกันรับประทานอาหาร เพราะเป็นการประหยัดและไม่เสียเวลา
- น่าจะมีการเล่นเกมหลาย ๆ อย่าง เพราะทุกคนจะได้มีส่วนในการเล่น ทำให้เกิดความสนุกสนาน

ฯลฯ

ให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นโดยให้เหตุผลประกอบ และเมื่อความคิดเห็นของนักเรียนได้รับการยอมรับ สนใจ นำมาพิจารณาว่า ดี/ไม่ดี ยอมรับ/ไม่ยอมรับ ให้นักเรียนแสดงท่าทางยิ้ม พอใจ และเสนอความคิดเห็นต่อไปอีก

บทบาทของสมาชิกคนที่ ๓ - ๕

ให้นักเรียนแสดงตนเป็นผู้พิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกคนที่ ๒ โดยพูดกันว่า ความคิดนี้ ดี/ไม่ดี ยอมรับ/ไม่ยอมรับ ในที่สุดสนับสนุนเห็นด้วยกับเหตุผลที่สมาชิกคนที่ ๒ เสนอมา ส่วนความคิดเห็นของสมาชิกคนที่ ๑ ให้นักเรียนแสดงอาการไม่สนใจที่จะพิจารณาโดยทำท่าไม่ฟัง ไม่พูดถึง

<u>กิจกรรมที่ ๒</u>	การใช้เหตุผล
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อฝึกให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบ
<u>เวลาที่ใช้</u>	๒๐ นาที
<u>อุปกรณ์</u>	รายชื่อสัตว์ต่าง ๆ ซองขาว เทปเพลง เกมตายแน่ - แย่แล้ว
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ให้นักเรียนนั่งล้อมเป็นวงกลม
 - ๒.๒ ให้นักเรียนเล่นเกมตายแน่-แย่แล้ว เพื่อจะได้ทราบรายชื่อสัตว์ชนิดต่าง ๆ ที่ตนจะเลือก
 - ๒.๓ ผู้วิจัยเสนอรายชื่อสัตว์ชนิดต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเกมตายแน่-แย่แล้วบนกระดานดำอีกครั้งหนึ่ง
 - ๒.๔ ผู้วิจัยสมมติให้นักเรียนฟังว่า ถ้าในโลกนี้มีเพียงสัตว์อยู่ได้ ๓ ชนิดเท่านั้น นักเรียนจะเลือกสัตว์ชนิดใดที่จำเป็น และสำคัญสำหรับโลกนี้ พร้อมทั้งให้เหตุผลในการเลือก
 - ๒.๕ ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกสัตว์คนละ ๑ ชนิดพร้อมทั้งบอกเหตุผลในการเลือก
 - ๒.๖ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันประเมินการเสนอความคิดเห็น และการให้เหตุผลของนักเรียนแต่ละคน พร้อมข้อเสนอแนะ
 - ๒.๗ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันประเมินสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้

การประเมินผล

๑. ประเมินจากความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรม
๒. ประเมินจากการให้เหตุผลในการเลือก
๓. ประเมินจากการซักถาม และสรุป

ข้อความต่าง ๆ ในช่อง

๑. ให้ทำท่าเดินเปิด
๒. ให้ทำท่าว่ายน้ำ
๓. ให้ทำท่ายกยุงแพนหาง
๔. ให้ทำเสียงแมวร้อง
๕. ให้ทำเสียงไก่ขัน
๖. ให้ทำท่าสิงโตคำราม
๗. ให้ทำท่ากางเดิน
๘. ให้ทำท่างูเลื้อย
๙. ให้ทำท่าช้างร้อง

ครั้งที่ ๕

กิจกรรมที่ ๑ การพูด

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนรู้ความสำคัญของการพูดสนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น

เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที

อุปกรณ์ บัตรสถานการณ์ บทบาทการแสดง แนวทางการสังเกต

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ขออาสาสมัครเป็นผู้สังเกตตามแนวทางการสังเกตที่แจกให้
 - ๒.๒ ผู้วิจัยแจกบัตรสถานการณ์ และบทบาทการแสดงให้นักเรียนที่เหลือเพื่อศึกษาบทบาทของตน และปรึกษากันว่าจะแสดงอย่างไร โดยผู้วิจัยช่วยชี้แจง และให้คำแนะนำจนนักเรียนเข้าใจดี
 - ๒.๓ ให้นักเรียนร่วมกันประชุมเรื่อง "เราควรจะให้อะไรเป็นของที่ระลึกแก่ครูประจำชั้น" โดยขณะประชุมให้นักเรียนแสดงบทบาทที่ได้รับเพื่อให้ผู้สังเกตเห็นว่า การพูดสนับสนุนโดยการยกย่องชมเชย และให้กำลังใจกันทำให้การประชุมได้ผลดี
 - ๒.๔ เมื่อจบการประชุม ให้ผู้สังเกตรายงานสิ่งที่ได้จากการสังเกต
 - ๒.๕ ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงผลของการใช้คำพูดในการพูดสนับสนุนความคิดเห็นของเพื่อน
 - ๒.๖ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญในการพูดสนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น

<u>กิจกรรมที่ ๒</u>	การยกย่องชมเชย
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อฝึกให้นักเรียนพูดสนับสนุนความคิดของผู้อื่น
<u>เวลาที่ใช้</u>	๒๐ นาที
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารเรื่อง "บ้านของเทวดาน้อย"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "บ้านของเทวดาน้อย" ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษา
 - ๒.๒ หลังจากนักเรียนอ่านเอกสารจบแล้ว ให้นักเรียนจับคู่กัน ผลัดกันเป็นผู้พูด ผู้ฟัง โดยใช้เวลาในการพูดประมาณคนละ ๑ นาที
 - ๒.๓ ขณะเป็นผู้ฟัง เมื่อคู่สนทนาของตนเสนอความคิดเห็นแล้ว ให้พูดสนับสนุนความคิดของเพื่อนโดยการยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจ
 - ๒.๔ ให้นักเรียนแต่ละคนเสนอแนะคู่ของตนหลังจากจบการสนทนา
 - ๒.๕ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปการพูดสนับสนุนความคิดของผู้อื่นของนักเรียนแต่ละคนพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป
 - ๒.๖ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรม

การประเมินผล

๑. ประเมินจากความร่วมมือ และความสนใจในการทำกิจกรรม
๒. ประเมินจากบทบาทการแสดงของนักเรียน
๓. ประเมินจากการพูดสนับสนุนความคิดของผู้อื่นของนักเรียน
๔. ประเมินจากการซักถาม และการสรุป
๕. ประเมินจากการเป็นผู้พูด และผู้ฟัง

บัตรสถานการณ์

ครูมาลีเป็นครูเก่าในโรงเรียนแห่งหนึ่ง และสอนชั้น ป. ๖ มาหลายปีแล้ว มีความจำเป็นต้องย้ายไปรับราชการที่โรงเรียนอื่นในเดือนหน้า กรรมการนักเรียนมีความเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะหาของที่ระลึกมอบให้ครูมาลีเนื่องในโอกาสนี้ สมมตินักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการเข้าร่วมประชุม เพื่อตกลงเรื่องของที่ระลึกจึงขอให้นักเรียนร่วมกันประชุมพิจารณาตกลงกันในเรื่องต่อไปนี้

๑. ของที่ระลึกควรจะเป็นอะไร
๒. ราคาของที่ระลึกประมาณเท่าไร

บทบาทการแสดง

- คำชี้แจง :
- ขอให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันแสดงการประชุมในหัวข้อเรื่อง "เราควรจะให้อะไรเป็นของที่ระลึกแก่ครูประจำชั้น" ใช้เวลาในการแสดงประมาณ ๕ นาที
 - : ขอให้ตกลงในกลุ่มว่า ใครจะเป็นประธานกลุ่ม และขอให้สมาชิกทุกคนพยายามพูดสนับสนุนความคิดเห็นของเพื่อน โดยการยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจ เพื่อทำให้ผู้สังเกตเห็นว่าการประชุมจะได้ผลดี ถ้าสมาชิกกลุ่มต่างก็พูดสนับสนุนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
 - : วิธีพูดสนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถพูดได้หลายวิธี เช่น ยกย่องความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น โอ เป็นความคิดที่ดีมาก ความคิดของเธอเยี่ยมมาก เป็นต้น
- การชมเชยความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น ความคิดของเธอไม่เลวเลย เราคงต้องเอาไปเป็นแบบอย่างบ้างแล้วละ เป็นความคิดเห็นที่ดีมาก น่าสนใจจริง ๆ การให้กำลังใจ เช่น "ใช่" "เห็นด้วย" "ถูกต้อง" "ฉันเห็นด้วยอย่างยิ่งเลย"

นอกจากนี้ อาจมีวิธีอื่น ๆ อีก ขอให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ ๕ นาที ปรึกษากันในกลุ่มว่าใครจะแสดงอย่างไร เพื่อชี้ให้ผู้สังเกตเห็นว่า การพูดสนับสนุนโดยการยกย่องชมเชย และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การประชุมดำเนินไปอย่างราบรื่น และได้ผล

แบบสังเกต

คำชี้แจง

ให้ผู้สังเกตการณ์ สังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในการประชุมกลุ่ม และจดบันทึกข้อมูล
ตามประเด็นต่อไปนี้

๑. ใครพูดยกย่องความคิดเห็นของใคร เขาพูดอย่างไร

.....

.....

.....

๒. ใครพูดชมเชยความคิดของใคร เขาพูดอย่างไร

.....

.....

.....

๓. ใครพูดให้กำลังใจ เขาพูดอย่างไร

.....

.....

.....

๔. ใครได้รับการพูดยกย่อง/ชมเชย/ให้กำลังใจ เขามีท่าทางอย่างไรเมื่อได้รับ

.....

.....

.....

๕. บรรยายภาคในการประชุมเป็นอย่างไร เมื่อมีการพูดยกย่อง/ชมเชย/ให้กำลังใจ

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง

บ้านของเทวดาน้อย

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เทวดาองค์หนึ่งจะต้องมาจุติในเมืองมนุษย์ เทวดาองค์นี้มีความรู้ ความสามารถ มีนิสัยโอบอ้อมอารีชอบช่วยเหลือเทวดาองค์อื่นมาก ดังนั้นจึงเป็นที่รักใคร่ และชอบพอของเพื่อนเทวดา เมื่อเทวดาทุกองค์ทราบข่าวเรื่องการจากไปจุติในเมืองมนุษย์ของเทวดาองค์นี้ ต่างพากันห่วงใยเทวดาองค์นี้มาก เนื่องจากเกรงว่าเมื่อลงไปเกิดแล้วจะลำบากมาก เทวดาทุกองค์จึงปรึกษากันว่าจะช่วยกันหาไปเสาะแสวงหาบ้านที่ดีที่สุดให้เทวดาองค์นี้อยู่ เมื่อตกลงกันดังนี้แล้ว เทวดาทุกองค์พากันหาหาที่เมือง ๆ หนึ่ง เทวดาองค์หนึ่งเข้ามายังบ้านนายเขียว ซึ่งเป็นบ้านหลังใหม่ที่ทันสมัย เป็นตึกใหญ่โตและสวยงามมากมีบริเวณกว้างขวาง มีสวนดอกไม้ มีเครื่องใช้ไม้สอยและของเล่นมากมาย เทวดาทุกองค์ต่างพากันสนใจมาก แต่เมื่อดูสมาชิกในบ้านแล้วปรากฏว่าพ่อกับแม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อย พี่น้องก็มีเรื่องขัดใจกันเสมอ พ่อแม่มักจะตำหนิและลงโทษลูกของตนเองอย่างรุนแรง ลูกทุกคนต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อแม่อย่างเคร่งครัด “บ้านนี้ไม่ค่อยมีความสุขนัก เพราะทุกคนทะเลาะกันมากเหลือเกิน” เทวดาองค์หนึ่งให้เหตุผลพร้อมกับชวนไปดูบ้านอื่น ๆ ต่อไปปรากฏว่าบ้านที่สองนี้เป็นบ้านของนายเล็ก บ้านหลังนี้เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว บ้านนี้มีพ่อแม่ ๒ คน กับลูกอีก ๕ คน พ่อและแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทุกคนมีความขยันหมั่นเพียรและต้องประหยัดเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากพ่อแม่มีว่แต่ทำงานนอกบ้านจึงไม่มีเวลาใกล้ชิดและดูแลลูก ๆ เท่าที่ควร ลูกบางคนจึงแอบหนีโรงเรียนไปเที่ยวเตร่อย่างสนุกสนานใช้เงินพ่อแม่ไปหลาย ๆ ครั้งได้แอบขโมยเงินพ่อแม่ไปเที่ยวด้วย ลูกทุกคนก็อดรนไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ พ่อแม่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยมาก และดูแลลูก ๆ คน ในขณะนั้นเองในหมู่เทวดาก็มีการถกเถียงในเรื่องการเลือกบ้านทั้งสองหลัง แต่ก็ไม่สามารถตกลงกันได้ จึงต้องหาไปบ้านที่ ๓ ซึ่งเป็นบ้านของนายคม บ้านหลังนี้เป็นบ้านหลังคามุงจากเล็กและคับแคบมาก บ้านนี้มีลูกถึง ๗ คน พ่อออกไปทำงานนอกบ้านตลอดทั้งวัน แม่ต้องอยู่กับลูก ๆ บ้านนี้ไม่ค่อยมีอะไรกินมากนัก อยู่กันอย่างอด ๆ อยาก ๆ บ้านช่องสกปรกรกรุงรังไม่ค่อยเป็นระเบียบ พ่อแม่พยายามเอาใจใส่ดูแลลูกทุกคนแต่ก็มีลูกหลาย ๆ คนที่มักไม่สบาย และเจ็บอยู่เสมอ เทวดาทุกองค์มาประชุมกันอีก แต่ก็ยังไม่สามารถจะเลือกบ้านใดบ้านหนึ่งในสาม

หลังได้ จึงเหาะไปตู่อีกบ้านหนึ่ง ซึ่งเป็นบ้านของนายเพชร นายเพชรเป็นคนชอบดื่มเหล้า และเล่นการพนัน มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นเสมอ ๆ ภรรยา และลูกของนายเพชรต้องระมัดระวังตัวอยู่ตลอดเวลา ภรรยาและลูกทุกคนของนายเพชรพยายามช่วยเหลือกันทำมาหากิน และพยายามจะให้นายเพชรกลับตัวเป็นคนดี แต่ไม่ค่อยได้ผล ที่บ้านยังมีเรื่องมีราวกับผู้อื่นเสมอ จนทำให้ทุกคนต้องวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา มาถึงตอนนี้เทวดาทุกองค์ก็ลงมติกันว่าจะต้องเลือกบ้านให้เทวดาองค์นี้เสียที เพราะใกล้เวลาที่จะเกิดเต็มทีแล้ว ทันใดนั้นก็เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากมาย บางองค์ก็ว่าน่าจะอยู่บ้านนายเขียว อีกหลายองค์ก็ว่าน่าจะอยู่บ้านนายเล็กบ้าง บ้านนายคม หรือบ้านนายเพชรดีกว่า ต่างฝ่ายต่างมีเหตุผล และให้ข้อสนับสนุนมากมายจนเทวดาองค์นั้นไม่รู้ว่าจะตัดสินใจมาเกิดบ้านไหนจึงจะดีที่สุด

ครั้งที่ ๖

กิจกรรมที่ ๑ สิ่งนั้นคืออะไร

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนทราบความสำคัญของการซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัย
อย่างสุภาพ

เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที

อุปกรณ์

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๖ - ๘ คน
 - ๒.๒ ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเล่นเกมสิ่งนั้นคืออะไร โดยกำหนดให้สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิถามคำถามได้คนละ ๒ คำถามเท่านั้น เพื่อหาคำตอบที่ให้ทายเมื่อนักเรียนถามคำถาม ผู้วิจัยจะตอบว่า ใช่หรือไม่ใช่เท่านั้น
 - ๒.๓ ให้กลุ่มที่ ๑ เริ่มเล่น สิ่งที่ให้ทายคือ มังคุด โดยผู้วิจัยเริ่มเกมว่า "เป็นผลไม้รูปทรงกลม"
 - ๒.๔ ให้นักเรียนกลุ่มที่ ๑ ซักถามผู้วิจัยครบทุกคนแล้ว ให้ประชุมปรึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้จากการถามก่อนที่จะลงความเห็นว่าเป็นสิ่งนั้นคืออะไร
 - ๒.๕ หลังจากนักเรียนในกลุ่มที่ ๑ ซักถามผู้วิจัยครบทุกคนแล้ว ให้ประชุมปรึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้จากการถาม ก่อนที่จะลงความเห็นว่าเป็นสิ่งนั้นคืออะไร
 - ๒.๖ ให้กลุ่มที่ ๒ เล่นเกมสิ่งนั้นคืออะไรต่อจากกลุ่มที่ ๑ โดยวิธีดำเนินการเหมือนเดิม สิ่งที่ให้ทาย คือ หม้อ โดยผู้วิจัยเริ่มเล่นเกมว่า "เป็นเครื่องใช้ในครัว"
 - ๒.๗ หลังจากบอกคำตอบแล้ว ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการใช้คำถามว่านักเรียนควรจะซักถามอย่างไร จึงสามารถหาคำตอบได้

- ๒.๘ ผู้วิจัยสรุปให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ และมีเหตุผล จะช่วยให้สามารถเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ชัดเจน ทำให้นักเรียนและกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหา หรือบรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ ๒ คิดแล้วถาม

จุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกให้นักเรียนซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยอย่างสุภาพ

เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที

อุปกรณ์ นิทานเรื่อง "เกาะมหาสมบัติ" ตัวอย่างการใช้คำถาม

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ผู้วิจัยอ่านเรื่อง "เกาะมหาสมบัติ" ให้นักเรียนฟัง
 - ๒.๒ เมื่อเล่าจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนซักถามเรื่องราวที่ผู้วิจัยอ่านให้ฟังคนละ ๑ คำถาม เพื่อนักเรียนจะได้ตอบคำถามได้ว่า "นายสุขจะแบ่งงานให้ใครทำอะไรบ้าง เพราะเหตุใด"
 - ๒.๓ ให้นักเรียนเขียนคำถามของตนลงในกระดาษเปล่า หลังจากนั้นส่งให้ผู้วิจัย
 - ๒.๔ ให้นักเรียนแต่ละคนซักถามเรื่องราวคนละ ๑ คำถาม โดยคำถามที่ใช้ นั้นต้อง เป็นคำถามเดียวกับที่เขียนลงในกระดาษ
 - ๒.๕ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันปรึกษาว่า "นายสุขจะแบ่งงานให้ใครทำได้บ้าง เพราะเหตุใด" โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการซักถามของนักเรียนแต่ละคน
 - ๒.๖ หลังจากนักเรียนตอบคำถามแล้ว ผู้วิจัยแจกตัวอย่างการใช้คำถามที่เตรียมไว้ให้นักเรียนแต่ละคน
 - ๒.๗ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันประเมินการซักถามของนักเรียนแต่ละคน

โดยใช้ตัวอย่างที่ผู้วิจัยแจกให้ประกอบ ว่านักเรียนสามารถซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยได้อย่างมีเหตุผลหรือไม่ พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป หลังจากนั้นผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้จากกิจกรรมนี้

การประเมินผล

๑. จากความสนใจ และความร่วมมือในการทำกิจกรรม
๒. จากการซักถามของนักเรียน
๓. จากการถามคำถามของนักเรียน

ตัวอย่างการใช้คำถามในกิจกรรมที่ ๒

๑. ลูกบ้านทั้ง ๗ คน ชื่ออะไร
๒. ลูกบ้านที่เป็นหญิงมีอาชีพอะไร
๓. ลูกบ้านที่เป็นหญิงมีความสามารถพิเศษอะไร
๔. ลูกบ้านแต่ละคนมีอาชีพอะไร
๕. ลูกบ้านแต่ละคนมีความสามารถอะไรบ้าง
๖. ลูกบ้านคนที่ ๑ ชื่ออะไร มีอาชีพอะไร
๗. ลูกบ้านคนที่ ๒ มีอาชีพอะไร มีความสามารถอะไร

นิทานเรื่อง "เกาะมหาสมบัติ"

ณ หมู่บ้านดงมะนาวหวาน ในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคใต้ของเมืองไทย นายสุข ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านออกไปไถนา ขณะไถนาเขาพบไถงใบหนึ่งฝังอยู่ในดิน ภายในไถงมีลายแทง เพื่อไปค้นหาสมบัติที่เกาะร้างแห่งหนึ่ง นายสุขดีใจมาก รีบกลับบ้านไปชวนลูกบ้าน ๗ คนร่วมกัน เดินทางไปค้นหาสมบัติ ใน ๗ คนนี้ เป็นชาย ๖ คน และหญิง ๑ คน

คนทั้ง ๗ รวมทั้งนายสุขผู้ใหญ่บ้านเดินทางไปจนถึงริมทะเล มองเห็นเกาะมหาสมบัติ ในระยะไกลลิบ คนทั้ง ๘ มีความหวังที่จะค้นหาสมบัติตามลายแทงให้ได้ ในการนี้มีงานที่จะต้อง ร่วมกันทำ ๕ อย่างคือ (เขียนบนกระดานดำให้นักเรียนดู)

๑. ต่อแพเพื่อใช้เดินทางไปยังเกาะมหาสมบัติ
๒. เตรียมเสบียงอาหาร หุงหาอาหารระหว่างเดินทาง
๓. ควบคุมการเดินทางเพื่อข้ามทะเลไปยังเกาะมหาสมบัติอย่างปลอดภัย
๔. เดินทางไปในป่า และปีนภูเขาสูงบนเกาะร้าง
๕. ลงไปในหุบเหวเพื่อค้นหาสมบัติที่ซ่อนอยู่

ให้นักเรียนลองสมมติตัวเองเป็นนายสุข และพิจารณาว่า "นายสุขจะแบ่งงานให้ใคร ทำอะไรบ้าง เพราะเหตุใด"

ครั้งที่ ๓

กิจกรรมที่ ๑ มติของกลุ่ม

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนทราบความสำคัญของการยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ได้แย้ง หรืออภิปรายต่อ

เวลาที่ใช้ ๒๐ นาที

อุปกรณ์ ของเล่น ๑๐ ชิ้น

วิธีดำเนินการ

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ขออาสาสมัคร ๒ คน เพื่อแสดงพฤติกรรมไม่ยอมรับมติของกลุ่ม
 - ๒.๒ ผู้วิจัยตกลงกับอาสาสมัครทั้ง ๒ คนว่า เมื่อกลุ่มมีการประชุมเพื่อหาข้อตกลงว่าจะไปเอาของเล่นของผู้ใดก่อนก็ตาม ให้อาสาสมัครทั้ง ๒ คนเสนอคนที่ไม่ใช่ผู้ที่กลุ่มเลือกและเมื่ออาสาสมัครทั้ง ๒ แน่เสียงส่วนใหญ่ให้แสดงพฤติกรรมไม่ยอมรับมติของกลุ่ม โดยพูดกับสมาชิกที่นั่งใกล้ ๆ เช่น "เราน่าจะได้ข้อสรุปที่เหมาะสมกว่านี้" และเมื่อสมาชิกในกลุ่มจะไปเอาของเล่นให้อาสาสมัครทั้ง ๒ ดึงสมาชิกที่จะไปเอาของเล่นนั้นไปอีกทางหนึ่ง เพื่อแสดงการไม่ยอมรับมติของกลุ่ม
 - ๒.๓ หลังจากผู้วิจัยและอาสาสมัครทั้ง ๒ ตกลงกันเป็นที่เข้าใจแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกของเล่นที่ผู้วิจัยเตรียมไว้คนละ ๑ ชิ้น และให้แต่ละคนนำของเล่นที่ตนเลือกไปไว้ในห้องที่ผู้วิจัยกำหนดไว้โดยวางไว้ที่เปิดเผย
 - ๒.๔ ให้กลุ่มตกลงกันว่าจะไปเอาของเล่นของผู้ใดก่อน
 - ๒.๕ หลังจากตกลงกันได้แล้ว ให้กลุ่มเริ่มเข้าไปเอาของเล่นได้ โดยมีกติกาว่าในการไปเอาของเล่นทุกชิ้น จะต้องไปเป็นกลุ่มจับมือกันไว้ไม่ให้ขาดออกจากกัน
 - ๒.๖ เมื่อกลุ่มเริ่มไปเอาของเล่น ให้อาสาสมัครทั้ง ๒ เริ่มแสดงบทบาทที่

เตรียมไว้ โดยพยายามดึงกลุ่มไปอีกทางหนึ่งไม่ให้กลุ่มสามารถไปเอาของเล่นได้สำเร็จ หรือถ้าสามารถไปเอาได้ก็ต้องใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อเป็นการโต้แย้งมติของกลุ่มโดยการกระทำ

- ๒.๗ ผู้วิจัยยุติกิจกรรมเมื่อเห็นว่ากลุ่มไม่สามารถไปเอาของเล่นแต่ละชิ้นได้สำเร็จเพราะอาสาสมัครทั้ง ๒ คน
- ๒.๘ ผู้วิจัยซักถามความรู้สึกของนักเรียนในกลุ่มที่ไม่สามารถไปเอาของเล่นได้ เพราะการกระทำของอาสาสมัครทั้ง ๒ คนว่ารู้สึกอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ๒.๙ ผู้วิจัยซักถามอาสาสมัครทั้ง ๒ คนถึงความรู้สึกที่แสดงพฤติกรรมไม่ยอมรับมติของกลุ่มจนทำให้กลุ่มไม่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ตลอดจนปฏิกิริยาของเพื่อน ๆ เมื่อตนปฏิบัติเช่นนี้
- ๒.๑๐ ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลของการไม่ยอมรับมติ หรือข้อตกลงของกลุ่มตามเสียงส่วนใหญ่ โดยการโต้แย้งทั้งคำพูด และการกระทำ
- ๒.๑๑ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากกิจกรรมนี้

<u>กิจกรรมที่ ๒</u>	เทวดาน้อยเลือกห้องเรียน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่โดยไม่โต้แย้งหรืออภิปรายต่อ
<u>เวลาที่ใช้</u>	๒๐ นาที
<u>อุปกรณ์</u>	นิทานเรื่อง "เทวดาน้อยเลือกห้องเรียน"
<u>วิธีดำเนินการ</u>	

๑. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนฟัง
๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ๒.๑ ผู้วิจัยอ่านนิทานเรื่อง "เทวดาน้อยเลือกห้องเรียน" ให้นักเรียนฟัง
 - ๒.๒ หลังจากเล่านิทานจบลง ผู้วิจัยเขียนลักษณะของห้องแต่ละห้องบนกระดานดำ

- ๒.๓ ให้นักเรียนแต่ละคนลงมติว่าจะเลือกคำตอบใดเป็นอันดับ ๑ โดยให้เขียนคำตอบของตนลงในกระดาษโดยไม่ให้เพื่อนเห็นคำตอบ พร้อมทั้งให้เหตุผลในการเลือก
- ๒.๔ หลังจากนักเรียนส่งกระดาษให้ผู้วิจัยแล้ว ให้นักเรียนยกมือออกเสียงหาข้อสรุปว่า เทวดาน้อยควรที่จะเลือกห้องเรียนใดเป็นอันดับ ๑ พร้อมทั้งบอกเหตุผลในการเลือก
- ๒.๕ นักเรียนที่ไม่ได้เลือกคำตอบตรงกับเสียงส่วนใหญ่ให้แสดงพฤติกรรมการยอมรับข้อตกลงตามเสียงส่วนใหญ่โดยไม่ได้แย้งทั้งคำพูด และการกระทำ
- ๒.๖ ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนถึงความรู้สึกในการที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับข้อตกลง
- ๒.๗ ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากกิจกรรมนี้

การประเมินผล

๑. ประเมินจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
๒. ประเมินจากความสนใจ ตั้งใจขณะฟังนิทาน
๓. ประเมินจากการแสดงบทบาท

เนื้อเรื่อง

"เทวดาน้อยเลือกห้องเรียน"

กาลครั้งหนึ่งมีเทวดาน้อยองค์หนึ่ง เป็นที่รักของหมู่เทวดาที่อยู่บนสวรรค์ทุกองค์ เทวดาน้อยมีของเล่นมากมาย และอยากจะมีเพื่อนมาเล่นด้วยกัน แต่บนสวรรค์มีแต่เทวดาที่อายุมากกว่าตนทั้งนั้น เทวดาน้อยเห็นว่าโลกมนุษย์มีเด็กอยู่มากมายคงจะได้เพื่อนแน่ ๆ วันหนึ่งจึงแอบเหาะลงมาดู และสำรวจเพื่อดูตัวเองจะได้เข้าไปเป็นเพื่อนด้วย แต่เด็กทั้งหลายไม่ค่อยอยู่บ้านกันเลย ทุกคนไปโรงเรียนกันหมด เทวดาน้อยจึงเหาะไปหาเด็ก ๆ เหล่านั้นที่โรงเรียน โรงเรียนแห่งแรกที่เทวดาน้อยไปดูชื่อ "โรงเรียนสไบจิต" โรงเรียนนี้ใหญ่โตมาก เป็นตึกสูงหลายชั้น เทวดาน้อยสนใจมากจึงเหาะไปดูชั้น ป. ๖ ก. ถึงแม้จะทาด้วยสีสววยงาม มีโต๊ะเก้าอี้มานั่งอย่างดี มีรูปสวย ๆ อยู่มาก หนังสือให้อ่านก็มีหลายประเภท แต่นักเรียนแต่ละคนไม่มีใครช่วยกันทำความสะอาด กระดาษ และฝุ่นเต็มห้อง หนังสือก็ไม่ค่อยเป็นระเบียบ รื้อกันกระจัดกระจาย โต๊ะเก้าอี้มานั่งแยกกันคนละทิศละทาง นักเรียนห้องนี้สไบมาก เพราะไม่มีเวรทำความสะอาดเลย มีแต่ภารโรงมาช่วยทำให้สไบแต่ละ ๑ ครั้งเท่านั้น เทวดาน้อยคิดอย่างรอบคอบ "เราน่าจะไปดูโรงเรียนอื่นด้วยจะดีไหม" คิดแล้วจึงเหาะไปดูโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งชื่อ "โรงเรียนปองพล" ที่ห้อง ป. ๖ ข. ห้องเรียนสะอาดเรียบร้อยดี น่าอยู่และน่าเรียน มีนักเรียนหลายคนกำลังกวาด และถูพื้นห้อง บางคนจัดโต๊ะ เก้าอี้ หนังสือ แต่ก็ยังมีเสียงเกียงกันทำงาน ต่อว่ากันอยู่ตลอดเวลา และมีบางคนแสดงอาการโกรธไม่พอใจ เพราะเพื่อนบางคนหนีเวรทำความสะอาดกลับบ้านก่อน บางคนก็แอบไปเล่นเป็นต้น เทวดาน้อยพูดกับตัวเองว่า "ห้อง ป. ๖ ข. นี่ก็น่าอยู่ดี เพราะสะอาด และเป็นระเบียบแต่รู้สึกที่นักเรียนทะเลาะกัน และมีบางคนไม่ช่วยเหลือกัน" คิดแล้วจึงเหาะไปดูโรงเรียนอีกแห่ง คราวนี้เทวดาน้อยเหาะไปใช้เวลานานผ่านเข้าไปในบริเวณที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองมาก โรงเรียนชื่อ "โรงเรียนพุดคำ" เก๋มากแล้ว เป็นเรือนไม้ชั้นเดียว นักเรียนห้อง ป. ๖ ค. กำลังช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนอย่างขะมักเขม้น พื้นที่เป็นดิน ได้รับการกวาดจนไม่มีฝุ่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำได้รับการเช็ดอย่างสะอาด แต่เสียดายที่โรงเรียนนี้ไม่ค่อยมีใครนิยมมาเรียนเลย มีนักเรียนไม่กี่คนเท่านั้น แต่เทวดาน้อยสังเกตพบว่า ทุกคนสนุกสนาน พุดคุยกันดี และช่วยเหลือกัน ค็นั้นเทวดาน้อยคิดอย่างหนักในการ

ที่จะเลือกห้องเรียนที่ตนเองจะไปอยู่ด้วย เพราะน่าสนใจทั้ง ๓ ห้อง ทั้ง ป.๖ ก ป.๖ ข และป.๖ ค เทวดาน้อยยังตัดสินใจไม่ได้แต่ก็ต้องเลือกห้องเรียนเสียแล้ว

บทบาทของเทวดาน้อย

สมมติฉันคือเทวดาน้อย ฉันมีของเล่นมากมาย แต่ไม่มีเพื่อนเล่นที่อายุเท่ากับฉันเลย รู้สึกเหงา และอยากมีเพื่อนมาเล่นด้วย ฉันจึงเหาะมายังโลกมนุษย์ ไปหาเด็ก ๆ ที่โรงเรียน โดยเข้าไปสำรวจในชั้น ป.๖ ก ป.๖ ข และ ป.๖ ค ซึ่งห้องแต่ละห้องที่ฉันเข้าไปสำรวจ ต่างก็น่าสนใจ แต่ฉันต้องเลือกเพียงห้องเดียว

บทบาทของนักเรียนห้อง ป.๖ ก

สมมติฉันเป็นนักเรียนชั้น ป.๖ ก ฉันได้อยู่ห้องที่ทาสีสวยงาม มีโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง อย่างดี มีรูปสวย ๆ อยู่มาก หนังสือให้อ่านก็มีหลายประเภท แต่ฉันไม่เคยทำความสะอาดเลย เนื่องจากมีการโรงทำให้ลืมหูลืมตา ๑ ครั้ง ทำให้กระต๊อ และขี้ฝุ่นเต็มห้อง หนังสือก็ถูกพวกฉัน หยิบมาอ่าน และไม่เคยก้มเข้าที่ นอกจากนั้นหลังเลิกเรียน ไม่เคยช่วยจัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เป็นระเบียบก่อนกลับบ้าน

บทบาทของนักเรียนห้อง ป.๖ ข

สมมติฉันคือนักเรียนห้อง ป.๖ ข ฉันอยู่ห้องเรียนที่สะอาดเรียบร้อยดี น่าอยู่และน่าเรียนมาก เพราะฉัน และเพื่อน ๆ ช่วยกันกวาดถูพื้นห้อง จัดโต๊ะ เก้าอี้ และหนังสือ แต่ฉัน และเพื่อน ๆ ก็เกียจกันทำงาน ต่อกว่ากัน บางครั้งฉันแสดงอาการโกรธ ไม่พอใจที่เพื่อนบางคน เห็นแว่รทำความสะอาด กลับบ้านก่อน หรือแอบไปเล่น

บทบาทของนักเรียนห้อง ป.๖ ค

สมมติฉันคือนักเรียนห้อง ป.๖ ค ฉันอยู่ห้องที่เป็นเรือนไม้ และเก่ามากแล้ว แต่ฉัน และเพื่อน ๆ ก็ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนอย่างขะมักเขม้น พื้นซึ่งเป็นดินได้รับการกวาดจนไม่มีฝุ่น โต๊ะ เก้าอี้ได้รับการถูอย่างสะอาด ฉันและเพื่อน ๆ สนุกสนานในการทำงานอย่างมาก พุดคุย และช่วยเหลือกันอยู่ตลอดเวลา

ครั้งที่ ๘

<u>กิจกรรมที่</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนได้พูดคุย อภิปราย และสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกกิจกรรม
<u>เวลาที่ใช้</u>	๕๐ นาที
<u>อุปกรณ์</u>	แบบประเมินผลการฝึกกิจกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
<u>วิธีดำเนินการ</u>	๑. ผู้วิจัย และนักเรียนนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน ๒. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลที่ได้จากการฝึกกิจกรรม ๓. ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบประเมินผลการฝึกกิจกรรม ๔. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม เกี่ยวกับการเข้าร่วมฝึกกิจกรรม และกล่าวปิดโปรแกรมการฝึกกิจกรรม
<u>การประเมินผล</u>	๑. ประเมินจากการให้ความร่วมมือในการสรุป แสดงความคิดเห็น ๒. ประเมินจากพฤติกรรมของนักเรียนในการตอบแบบประเมินผลการฝึกกิจกรรม

แบบประเมินผลหลังจากการฝึกกิจกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

ชื่อ..... ชื่อสกุล.....

ขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคนได้โปรดแสดงความคิดเห็น ทักษะคิด และความรู้สึก
ของตัวนักเรียนเองที่มีต่อการฝึกกิจกรรมความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มในครั้งนี้ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อการฝึกกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

๒. ประโยชน์ที่นักเรียนคิดว่า ได้รับจากการฝึกกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

๓. หลังจากฝึกกิจกรรมแล้วมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรเกิดขึ้นกับนักเรียนบ้าง

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกกิจกรรมครั้งต่อไป

.....

.....

.....

๕. อื่น ๆ ถ้ามี.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายอภิธร ศรีประภา

เกิดวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๑

สถานที่อยู่ปัจจุบัน ๒๔๙/๑ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองเม็ก ตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองสองห้อง
จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๖ ครู ๒ โรงเรียนบ้านวังหิน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๒๙ อาจารย์ ๑ ระดับ ๓ โรงเรียนโคกสูงวิทยา อำเภอหนองสองห้อง
จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๓๑ อาจารย์ ๑ ระดับ ๔ โรงเรียนบ้านโนนขามป้อม อำเภอหนองสองห้อง
จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๕ ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๕๓๐ ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. ๒๕๓๖ การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบผลของการใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นกลุ่มกับการใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นรายบุคคล
 ที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
 โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง
 จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ
 ของ
 อภิสิทธิ์ ศรีประภา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
 กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๓๖ ที่มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มต่ำ จำนวน ๑๖ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๒ กลุ่มละ ๘ คน กลุ่มทดลองที่ ๑ ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ ๒ ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล แบบแผนการทดลองของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสลับกลับ (Reveral Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ The Mann - Whitney U Test และ The Wilcoxon Matched Pairs Sign - Rank Test.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ หลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
๒. นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ หลังจากใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคล
๓. นักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขเป็นรายบุคคลมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

A COMPARISON OF THE EFFECT OF GROUP CONTINGENCY CONTRACT AND
INDIVIDUAL CONTINGENCY CONTRACT ON PARTICIPATION IN GROUP DISCUSSION
OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF CHUMCHON NONG SONG HONG SCHOOL
IN AMRHOE NONG SONG HONG, CHANGWAT KHONKAEN

AN ABSTRACT

BY

APIYUTH SRIPRAPA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
February ๒๕๕๓

The purpose of this experimental research was to compare the effect of group contingency contract and individual contingency contract on participation in group discussion of Prathom Suksa VI students of Chumchon Nong Song Hong School in Amphoe Nong Song Hong, Changwat Khon Kaen in academic year 1993. The Subjects were 16 students with low group discussion participation. The subjects were divided into two experimental groups, each group consisted of eight students. The group contingency contract and the individual contingency contract were administered to the first and the second experimental group respectively. Reversal design was used in this research. The data were analyzed by the Mann - Whitney U test and the Wilcoxon Matched Pairs Signed - Rank test.

The results were as follows

1. Participation in group discussion was higher in the first experimental at .01 level of statistical significance after group contingency contract was employed.
2. Participation in group discussion was higher in the second experimental at .01 level of statistical significance after individual contingency contract was employed.
3. A difference participation in group discussion existed at .01 level of statistical significance between the first and the second experimental group.